4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš, 102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 49./72. SESTDIEN, 1952. G. 21. JŪNIJĀ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš, 102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N. Y., USA
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1,50; par 3 mēn. $4,50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Sludinājumu maksa: slud. daļā $1,40; tekstā $2,80 par vienu collas telpu 1 slejā

Priecīgu līgošanu tautiešiem pasaules tālēs!

UGUNS VALODA PAR LATVISKĀ GARA STRĀVOJUMU

ALEKSANDRS VILKS

Saules uzlīgošana debesu visaugstākajā kalnā un Dieva dotās auglības elpas nezūdīgais spēks liek mums noprast, ka dzimtenē nācis Jāņu vakars. Pakalnu uguņotā sasaukšanās, mežu svietās līgo dziesmu atbalsis un druvu viļņojums saskanīgā un priecīgā ainā tērpj latviešu zemi, liecinot, ka šis zemes arājs ar dzelzs izturību un centību to kopis, lai ar Dieva palīgu sasniegtu labklājību savai dzimtenei un sev pašam. Šādā gaitā cēlušās un gājušas, strādājušas un apkusušas neskaitāmas mūsu tautas paaudzes, sviedriem un asinīm pilntiesību iegūdamas uz to zemi, kuru tās kopušas un sargājušas. Šai noskaņā un apziņā steigušies gadsimti, un mēs aizvien ciešāku un stiprāku esam izjutuši pamatu zem kājām. Taču likteņa brāzmas izrādījušās par asām un cietsirdīgām, lai mēs vēl šobrīd lūkotos savas tēvzemes jāņugunīs ar seno prieku, pacilātību un jūsmu. Divpadsmit gadu skrējiens noslēdzis ceļu latviskajiem Jāņiem — auglības, darbošanās un zemes skaistuma slavinājumam ar dziesmām, prieku un izjūtu, kādu mēs pārdzīvojām Jāņu naktī. Tā nebija tikai tavas un manas sirds runāšana, tā bija v i s a s tautas kvēlā un pateicīgā valoda Dievam un zemei, kuŗu tas novēlējis latviešu tautai. Neviens, no ārpuses lūkodamies, nekad nevar un nevarēs izprast to, ko Līgo vakarā izjūt latviešu tauta, ar savu zemes arāju — latviešu zemnieku priekšplānā. Taču katras tradicijas nozīmīgums un saglabāšana atkarīga no pašas tautas. Kamēr vēl tā pastāv savā skaitliskā spēkā un brīvībā, tikmēr arī nav nekādu šķēršļu šīs tradicijas un dziļās simbolikas uzturēšanai. Ko mēs šodien skatām savā dzimtenē? Posta aina aug augdama. Plok tautas skaitliskais spēks, zūd un tiek noārdīts viss, kas kādreiz brīnišķu un stipru bij kalis mūsu tēvzemi. Laikmeta lietuvēns ar katru jaunu dienu alkst upuru un asiņu. Vēl tam nav gana Latvijas miesas un gara. Vēl tas nav atdzēries sāpju un asaru straumju. Neatlaidīgi, kaut lēni, mirst Eiropas gars. Līdzi viņam arī tas, kas mūsu tautai īpatnējs, kas to stiprinājis un mācījis goddevību Dieva garam un spēkam. Vai šodien vēl Latvijas pakalnos atmirdz Jāņugunis senā spožumā, priekā un slavinājumos? Vai šodien uguns valoda, kas runā un liecina par latviskā gara strāvojumu un nezūdīgu pateicību Dieva dotajam auglības spēkam, vēl izskan Latvijas kalnos un lejās? Vai šīs valodas izraisītais prieks var rast sev brīvu lidojumu? Uz pēdējo vaicājumu mums noteikti jāatbild noraidīgi. Ar sadista nežēlību un paņēmieniem dzimtenē iznīcina visu, kam kādreiz bijusi brīvības elpa. Pirms dažiem gadiem no turienes vēl atlidoja vēsts, ka Jāņu vakaru latviešu tauta svinot ar īstu prieku. Gan tikai dziesmās, kur minēts auglības dievs, tā vietā nostādīts sātans cilvēka izskatā, kuŗa darbošanos latviešu tautai vajadzēja aplīgot... Vai tas neatgādina nāvei nolemtā priecāšanos par cilpu, kas tam uzmesta kaklā? Vai ir vēl kāda latviešu zemes arāja sēta, kur būtu vieta darvas mucas kārtij un sanākušajiem līgotājiem no kaimiņu mājām? Tādu nav, jo nav pašu latviešu sētu. Bet ar to nav pateikts, ka uguns valoda būtu aprimusi tai nelielajā mūsu brāļu un māsu pulkā, kas ar likteni cīnīdamies, vēl turas s v ē t a j ā latviešu zemē.

Ja Jāņugunis mēs neredzam augstajos Latvijas pakalnos vai mežu zaļajā paēnā, tad esam pārliecināti un pilni milzīga ticības spēka, ka šis ugunis joprojām kvēl pašu cietēju s i r d ī s. Darvas mucas ar d z i ļ u atblāzmu kādreiz sadega nakts tumsā, viezdamas tālu atspīdumu, apvienodamas tautu kādā priecīgā un stiprā kopībā, saslēgtībā un ticībā, ka gaisma par tumsu stiprāka. Mums nav ne mazāko šaubu, ka šī uguns valoda aizvien top spēcīgāka mūsējo sirdīs, kas ar apbrīnojamu izturību un spēku pārcieš lielo nāves pļauju un noārdīšanu, ko mūsu dzimtenei uzsūtījis gadsmita lietuvēns.

Kāda spēcīga un vadītāja roka ir iezīmējusi likteņa ceļus. Un vienmēr tā likusi sevi izmanīt brīdī, kad tumsa vissmagākā. Tamdēļ c e r ī b a mums un mūsu tautai dzimtenē saka: nekas laicīgajā dzīvē nav pastāvīgs. Arī naktij savs noteikts gājums. Nav vairs noslēpums, ka brīvības gars ar katru laika vienību kļūst aktīvāks un apspiestās tautas gatavojas stundai, kas tām pasludinās atpestīšanu. Kaut arī šis brīdis pienāks pašā Marsa vests un daudz posta un asiņu raus sev līdzi, taču kaut ko citādu sagaidīt mēs nevaram, ja gribam domāt par brīvību un nākotni.

Neatkarība, kaut arī pa otram lāgam pērkama allaž asins upuriem. Tikai izturību līdz saullēktam, kas noslaucīs visus tumsas sārņus ne tikai Baltijas jūras krastā, bet visur citur, kur alkst brīvības. Tamdēļ nav šaubu, ka reiz atkal ieliesmos Jāņugunis mūsu zemes pakalnos, atmirdzot ar seno spožumu un jūsmu, slavinot Dieva auglības spēku un latviešu zemes arāja darbu, saslēdzot visu tautu kopībā un apņēmībā — ar tēraudīgu izturību no jauna uzcelt savu valsti, kuŗas posts un noniecināšana pārsniegusi katru robežu.

Bet līdz šim brīdim lai nebeidzam kaldināt domu: jādara viss, lai saglabātu sevi, savu tautu un latvisko garu. Tamdēļ arī, pasaules tālēs izklīstie latviešu dēli un meitas, lai uzturam dzīvu katru paražu, katru tradīciju un zīmi, kas liecina par latvisko dvēseli, izjūtu un rīcību. Arī svešumā iedegsies Jāņugunis, kurās noskatīsies sveši ļaudis un daudz ko nesapratīs no šī spožuma. Mums nemaz nav vajadzīga sevišķa centība viņiem to iezskaidrot un izskaidrot, jo šo uguns valodu un viņu apvijējas 'Līgo dziesmas tikai m ē s paši un vienīgi paši izprotam.

Šai mirdzošajā naktī, kas pārstiepj ugunīgu tiltu uz dzimtenes krastu, lai vistālāk atbildām tos aicinājumus un norādījumus, ko, gadus dzīvodami svešumā, esam ne vienu vien reizi saņēmuši no mūsu pagaidu pajumtes devējiem — aizmirstiet savu naciovējo un pārņemiet mūsējo. Bet mēs nevaram zaudēt savu nacionālo satvaru un latvisko raksturu. Mēs esam tie, kas esam — ar savu garu, raksturu un mērķiem. Mūsu tauta cīņās dzimtenē par savu pastāvēšanu. Lai tādu pašu cīņu mēs izcīnām svešumā. Citādi mūsu svešniecībai nebūtu jēgas un satura. Uguns valoda, kādu izrunā latviskā Jāņu nakts, mums ir kopēja. Un tas ir nodrošinājums mūsu pastāvēšanai, izturībai un tūkstošiem jūdžu v ē l r e i z ē j a i pārvarēšanai tai brīdī, kad brīvības sirēnas piekliegs dzimtenes Latvijas gaisu un zemi!

NĀC, JĀNĪTI, SĒTIŅĀ PA ZĀLĒM LAIPODAMS I. Zikmaņa zīm.

PAD. SAVIENĪBAS IZNĪCIŅĀTĀJI UŽBRŪK ZVIEDRU LIDMAŠĪNĀM

2 Pad. Savienības iznīcinātāju lidmašīnas Baltijas jūrā apšaudīja kādu zviedru jūras lidmašīnu. kas iegāzās jūrā. Lidmašīnas apkalpi, 7 zviedru kaŗa lidotājus, izglāba kāds neliels vācu tirdzniecības kuģis, kas bija ceļā uz Somiju. Nogāztā zviedru lidmašīna atradās ap 70 km no Igaunijas piekrastes, kur tā meklēja kādu pagājušā nedēļā pazudušu zviedru transporta lidmašīnu. Zviedru iestādes domā, ka arī šai transporta lidmašīnai uzbrukuši krievu iznīcinātāji. Zviedrijas min. prezidents nekavējoties Pad. Savienībai iesniedza protesta notu un zviedru gaisa spēkiem deva rīkojumu atklāt uguni pret jebkuŗu lidmašīnu, kas ielidotu Zviedrijas jūras un sauszemes territorijā. Zviedru pilsoņi savukārt Stokholmā sarīkoja naidīgas demonstrāsijas pie Pad. Savienības sūtniecības ēkas, prasot „Staļina pakāršanu".

Pad. Savienība uz Zviedrijas notu atbildēja tai raksturīgā lakoniskā veidā: „Zviedru lidmašīna bijusi apbruņota, ielidojusi Pad. Savienības territorijā un izsaukusi savstarpēju apšaudīšanos."

Zīmes pie apvāršņa

Austrumberlīnes komūnistu vadoņi paziņojuši vācu „tautas armijas" uzstādīšanu, aicinot un apsveicot „visus, kas cīnījušies zem Hitlera karogiem", savās rindās. Sarkanais premjērs Grotevalds izteicies, ka Austrumvācijai ir jābruņojas, lai aizstāvētos pret „agresīviem Rietumvācijas fašistu ģenerāļiem un viņu kara algotņiem mēra sērgas ģenerāļa Ridžveja virsvadībā," jo amerikāņi plānojot agresīvu sazvērestību pret Austrumvācijas robežu tāpat kā reiz pret 38. paralēli Korejā.

Agrākais astotās armijas komandieris Krievijā, ģenerālis Millers„ kam uzdots „tautas armiju" organizēt, kādā masu mītiņā izteicies, ka topošajā armijā būšot tāda pati sistēma ar politiskajiem komisāriem kā Sarkanajā armijā

Drošas ziņas vēsta, ka krievi uzsākuši mongoļu vienību iepludināšanu Austrumvācijā, lai apspiestu vāciešu pretboļševistisko nostāju iepretim iesaukšanai „tautas armijā" un izsūtīšanai. Šīs visvairāk nīstās un necilvēcīgākās mongoļu vienības „iztīrīšot" austrumzonas robežjoslu ar Rietumvāciju un apsargāšot to, jo austrumvācu policija pēdējās nedēļās neesot varējusi noturēt un kontrolēt nepārtraukto bēgļu plūsmi uz Rietumiem.

LATVIJA IETILPS EIROPAS SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

VĒSTURISKA DEKLARĀCIJA

Kad Amerikas Savienotās Valstis bija izkaŗojušas savu brīvību un neatkarību, to pārštāvji sapulcējās 1776. g. 12. jūnijā Viljamsburgā, Virdžinijā, kur parakstīja kādu ievērojamu dokumentu, kuŗam bija lemts kļūt par stūŗakmeni modernās pasaules veidošanā , Tas bija Bill of Rights — Cilvēka tiesību likums, kas ieveda modernajā likumdošanā jēdzienu par cilvēka tiesību respektēšanu un pilsonisko brīvību nodrošināšanu. Šī deklarācija bija pamudinājums lielajai franču revolūcijai, kas sākās drīzi pēc tam. Šinī deklarācijā ietvertas idejas bija vadmotīvs visām turpmākām brīvības cīņām Eiropā un Amerikā.

Šagod. pēc 176 gadiem, tanī pašā datumā, tanī pašā vietā, tanī pašā telpā un pie tā paša galda parakstīta kāda cita deklarācija, kuŗa varbūt ietekmēs tikpat lielā mērā notikumus Eiropā. 1952. g. 12. jūnijā šeit sanāca pārstāvji no 10 valstīm, kas atrodas aiz dzelzs aizkara — Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Polijas, Čechoslovakijas, Ungārijas, Rumānijas, Bulgārijas, Jugoslavijas un Albanijas. Sanāksmes ierosinātājā bija Brīvās Eiropas Komiteja un tās prezidents admirālis H. Millers vadīja konferenci, kas turpinājās trīs dienas. Konferencē vēl piedalījās ASV bij. ārlietu viceministri Berle un Grju. Kā Latvijas pārstāvji bija ieradušies sūtnis J. Feldmans un bij. ministru prezidents A. Bļodnieks.

Konference izstrādāja deklarāciju, kuŗā visi tās dalībnieki deva savstarpēju solījumu savā cīņā par dzimtenes atbrīvošanu rīkoties saskaņā ar cilvēka tiesību principiem un pēc savu valstu atbrīvošanas rūpēties, lai šie principi tiktu uzņemti attiecīgas valsts satversmē. Tāpat panākta vienošanās, ka visas minētās 10 valstis pēc atbrīvošanas ietilps Eiropas Savienotajās Valstīs. Kā Latvijas pārstāvji deklarāciju parakstīja sūtnis J. Feldmans un A. Bļodnieks.

Pēc konferences mūsu pārstāvjiem bija apspriedes ar Baltijas valstu un citu Austrumeiropas valstu pārstāvjiem par darbības saskaņošanu.

A. Zv.

Prāvests J. Ķullītis izbrauks uz Eiropu

No 23. jūlija līdz 3. augustam Hanoverā, Vācijā, notiks Luterāņu Vispasaules Federācijas konference, kuŗā ieradīsies delegāti no 24 valstīm, reprezentējot pāri par 50 milj. luterāņu. Pirmā šāda konference sanāca 1923. g. Eizenachā, un pēc kaŗa 1947. g. — Lundā, Zviedrijā. Šajā konferencē pēc federācijas padomes locekli ievēlēja mūsu archibīskapa tēvu, T. Grīnbergu, ar to pasvītrojot simpatijas pret luterāņiem aiz dzelzs aizkara. Nākošā konference paredzēta 1957. g. Ņujorkā.

Hanoveras konferencē Latvijas ev.-lut, baznīcu reprezentēs archibīskaps T. Grīnbergs, prāvests V. Sanders un mācītājs E. Rozītis. Latviešu luterāņi Anglijā uz konferenci deleģēs prāv. B. Federu, māc. R. Mužiku un māc. R. Āboliņu. Kā Amerikas latviešu draudžu pārstāvis uz konferenci, cik paredzams, izbrauks archibīskapa vietnieks prāv. J. Ķullītis. No ASV un Kanadas uz konferenci dosies pavisam 96 pilnvarotie delegāti, to starpā arī igauņu draudžu pārstāvis prāv. A. Hinno.

Sagaidāms, ka konferencē izraisīsies uzskatu pretešķības ideoloģiskos jautājumos, jo ieradīsies arī delegāti no satelitu valstīm. Savu līdzdalību konferencē jau pieteikuši seši delegāti no Ungārijas un arī māc. Nīmoellers, kas pazīstams ar savu labvēlīgo nostāju pret komūnismu. M. Nīmoellers ir Vācijas baznīcas virsvaldes ārlietu kārtotājs.

MĀC. ZĪRAKS UZŅEMTS SINODĒ

Amerikas Apvienotās Luterāņu Baznīcas Ņujorkas Sinode uzņēma savā sastāvā mācītāju Teodoru Zīraku, kā latviešu garīgo aprūpētāju Ročesterā, Sirakūzās un Jutikā. Minētās pilsētās pastāv latviešu dievkalpojumu kopas. Māc. Zīraks agrāk darbojās Daugavgrīvas — Bolderājas draudzē.

JAUNS PĀRTRAUKUMS PAMIERA SARUNĀS

S e u l ā. — Apvienoto Nāciju galvenā pamiera komisija otrdien demonstrātīvi atstāja sarunu vietu pirms komūnistu runātājs bija nobeidzis savu parasto propagandas runu. Jauna apspriede ir nolikta uz piektdienu.

Kodži salas lielās gūstekņu nometnes tiek pamazām viena pēc otras likvidētas un gūstekņi pārvietoti uz mazākām nometnēm. Pēc pirmiem asiņainiem starpgadījumiem un kreisāko gūstekņu pretošanās pret viņu pārvietošanu, tagad pārējās lielās nometnes paklausa amerikāņu kaŗaspēka vadībai bez iebildumiem, un pārvietošanas notiek labā kārtībā.

Vācu auto uzvaras Le Mansā

P a r ī z ē. — Gadskārtējās 24 stundu auto izturības sacīkstes Le Mansā sestdien noslēdzās ar vācu Mercedes Benz'a spīdošām uzvarām, kur sporta limuzīni ieguva 1. un 2. vietu veicot tuvu pie 2400 jūdžu. Vācieši starptautiskās auto sacīkstēs pēc kaŗa piedalās pirmoreiz, kādēļ viņu uzvarai šajās smagākās auto sacīkstēs, kādas jebkad tiek rīkotas, piešķirama vēl jo lielāka vērība. Trešā vietā palika angļu Healey, bet ceturtā amerikāņu Keninghem sporta auto. No 57 sporta auto pie mērķa pienāca tikai 17; pārējie no sacensības izstājās iepriekš dažādu defektu un katastrofu dēļ.

Ridžvejs runā Romā

R o m a. — Jaunais Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas kaŗaspēka virspavēlnieks ģen. Ridžvejs pirmdien ieradās Italijā, lai inspicētu Italijas aizsardzības sistēmu. Savā runā viņš izteicās: „Dievs ir mans liecinieks, ka Apvienoto Nāciju karaspēks. kas ilgu laiku atradās Tālajos Austrumos manā komandā, nekad un nekādos apstākļos nav lietojis baciļus ienaidnieka iznīcināšanai."

Šīs nedēļas beigās Ridžvejs ierodas Rietumvācijā sabiedroto kaŗaspēka apskatei.

5 miljoni bēgļu gaida steidzamu palīdzību

V a š i n g t o n a. — Starpvaldību komiteja bēgļu izvietošanai no Eiropas par savu vadītāju ievēlējuši bijušo Sav. Valstu sūtni Beļģijā un Brazīlijā Hjūdžu Džibsenu. Uzņemoties savus jaunos pienākumus, Džibsens informē, ka bēgļu problēma esot tik gigantiska, ka tās pilnīgu atrisināšanu nevajadzētu gaidīt no šīs komitejas, kas ir tikai pagaidu iestādījums. Tas radīts tādēļ, lai, IRO darbam apstājoties, neapsiktu bēgļu izvietošanas process. Pēc bēgļu problēmu lietpratēju aprēķiniem Rietumeiropā pašreiz esot pāri par 5 milj. bēgļu, kas tur nevarot palikt. No šī skaita lielākas bēgļu masas mitinoties Italijā, Vācijā, Holandē, Grieķijā un Austrijā. Komiteja cer, ka sāktajā gadā vajadzētu izvietot vismaz 100.000 bēgļu.

Šī komiteja darbību uzsāka šā gada februārī un pirmos 4 darbības mēnešos ar tās atbalstu jau izvietots 39.000 bēgļu. Sākuma posmā komitejas darbību vadīja pagaidu priekšsēdis Pjērs Džekabsens. Jauno vadītāju līdz ar viņa pagaidu priekšteci un komitejā ietelpstošo valstu pārstāvjiem īpašā audiencē pieņēma prezidents Trūmens. ASV šajā pieņemšanā pārstāvēja Valsts departamenta padomnieks bēgļu jautājumos Vorens un senātors Mekkerens.

Ieteic radīt trimdinieku armiju

ASV Kongresa loceklis O. K. Armstrongs tikko atgriezies no Eiropas ceļojuma, kur tas saticies ar vairākām augstākām militārām personām, to starpā arī ar ģen. Andersu, kas komandēja poļu trimdas armiju Anglijā.

Kongresā Armstrongs lika priekšā radīt „atbrīvošanas armiju," kas sastādītos no komūnistu varā esošo valstu bēgļiem. Šinī armijā vajadzētu iesaistīt vairāk kā 200.000 vīru un ar to stiprināt Rietumeiropas aizsardzību. Armstrongs izteica cerību, ka 14 Ziemeļatlantijas līguma organizācijas valstis piekritīs šādas armijas radīšanai. Viņš paskaidroja, ka ģen. Anders esot silti apsveicis šo projektu un atgādinājis, ka ap 100.000 bij. poļu kaŗavīru pašlaik atrodas Anglijā.

Italija pērk Irānas eļļu

R o m ā. — Kāds liels italiešu eļļas koncerns darījis zināmu, ka tas noīdzis ar Irānas valdību 10-gadīgu līgumu par 2 milj. tonnu eļļas piegādi Italijai. Tā savukārt eļļu izlietos savām vajadzībām un pārsūtīs ar saviem kuģiem un sauszemes transporta līdzekļiem uz Šveici un Norvēģiju. Ja šī ziņa būtu pareiza, tad atliek nogaidīt, kādus soļus spers Anglijas valdība pret italiešu kuģiem, kuriem jāvirzās caur Suecas kanāli. Anglija agrāk piedraudēja, ka tā darīs visu iespējamo, lai aizkavētu eļļas nelegālu izvešanu no Irānas.

Pašreiz šis Irānas — Anglijas strīdus par eļļas avotu piederību atrodas apspriešanā Hāgas Augstākā tiesā.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Īsti vīri tā necīnās

INGRIDA VĪKSNA

Īsti vīri ir paraduši iziet cīņā pret savu pretinieku ar atsegtu krūti. Un pat tad, ja šis pretinieks ir ļoti nepatīkams un neganti sīksts, īsts vīrs cīnās ar tīru un nesazāļotu zobenu. Ne jau par velti tais laikos, kad cieņā bija vēl tikums cīnīties vīram pret vīru, pretinieki apmainījās ieročiem, lai cīņa būtu godīga. Bet, diemžēl, ne vienmēr tā tas ir šodien latviešu trimdinieku starpā. Ir ļauni, ja vispār kādas domstarpības var sakāpināties tādā asumā, ka negribot jādomā par Ļeņina teiktiem vārdiem saviem mācekļiem: „Viņu cīņa pret mums jums jāpārvērš cīņā viņu pašu starpā." Bet, vērojot šīsdienas Amerikas kontinentā izsviesto latviešu pulciņu, kas dzenā sev pirmās doláru saujas Kanadas un ASV plašumā, palasot dažu labu laikrakstu un paklausoties čukstos, kas atskan ielās un pagalmos, zūd ticība, vai mēs vispār balstāmies vēl uz kāda stingra goda prāta pamata, bet ka visam pāri stāv parole: „Nost ar konkurentu — vienalga, kādiem līdzekļiem!"

Tieši šai konkurences plāksnē kā dadzis acīs dažam labam ir mūsu pašu laikraksts — Latvija Amerikā, kam bagātais kaimiņš savās slejās veltī tiešām dižu uzmanību... Ja nepietiek ar visraibākiem dēku stāstiem par Daugavas Vanagu sēdēm un pilnsapulcēm, kuru atreferējumos viss sajaukts un saputrots tā, ka grūti no rindu jūkļa izlobīt pat lietišķās patiesības sinepju graudu, tad atliek ķerties tikai pie pēdējā līdzekļa — izsludināt, ka „šis laikraksts ir nabags, tam ir tik un tik tūkstoš doláru iztrūkums, un rīt tam iznāks pēdējais numurs..." Paņēmiens ļoti lēts un vienkāršs — varbūt patiesi kāds abonents nobaidās, un patur savu abonēšanas maksu kabatā... Bet kļūda šai kalkulācijā ir tikai viena — mūsu miršanu gaida jau pārāk ilgi, pat no pirmā numura iznākšanas dienas, un drīz ļaudīm būs apnicis klausīties šo veco tenku.

Bet katrs prātīgs redaktors taču zina, ka tautu ar vecām pasakām barot nedrīkst — tā prasa allaž jaunumus... Saprotams, Latvija Amerikā nekad nav plātījusies ar pilnām kabatām un skandinājusi savu draugu un ienaidnieku priekšā zelta gabalus — bet katrs godīgs latvietis zina, ka nabadzība nav nekāds kauns, un bagātību mūsu tauta nekad nav ierakstījusi izcilo tikumu sarakstā — bet trimdas apstākļos jau vismazāk. Godīga cīnīšanās, kaut arī ar grūtībām, par saviem mērķiem ir katra latvieša goda lieta, un vai kāds gan drīkstētu pārmest mūsu bijušajiem karavīriem, ka tie kaili iznāca no gūsta, lai soli pa solim nopelnītu sev pirmo maizes kumosu un drēbju kārtu? Un tāpat tie iziet arī savā idejiskajā cīņas laukā — pieticībā, ar grūtumu cīnīdamies, bet pārliecināti par sava ceļa taisnumu. Tie nebaidās atkal no jauna šā laikraksta slejās atkārtot, ka stāv par mūsu sūtni un ārkārtējo pilnvaru nesēju, stāv par saviem cīņu biedriem un tiem saviem draugiem, kas reiz palīdzēja visgrūtākā brīdī, atverot gūsta vārtus, bet šodien ar savu stāju un darbu kaļ visspožāko rotu nākošai Latvijai. Un stāv par jauno audzi, kas grib teikt savu vārdu šīsdienas un nākotnes cīņās, neļaujoties, ka tos nobīda pie malas vecu ēnu uzmācība.

Šī cīņa pret Latviju Amerikā ar dubļu piku mētāšanu, smilšu bārstīšanu acīs, preses pīļu perināšanu un dūņu jaukšanu, ja tā notiek viņpus robežai, ir vēl kaut kādi saprotama, bet pavisam dīvaini kļūst, ja pašu mājas pagalmā dzird sačukstamies sievas pie akas un večus pie pirtsstūra: „Rīt iznāks jauns laikraksts. Šitam šodien pēdējais numurs..." Un atkal mērķis tas pats — varbūt kāds patiesi notic, un kas gan tad vairs ies abonēt to veco... Visu to ar izbrīnu klausoties, tiešām gribas īgnumā jautāt: „Kur ir šo baumu avots, un kādam nolūkam tās tiek palaistas? DV Kanadas valdes priekšnieka, ASV Pārstāvības un apgāda vadības paskaidrojums ir īss un noteikts: Latvija Amerikā iznāks, neviens nav domājis par tās izbeigšanu vai par jauna laikraksta pasākšanu. Nav domāts šai sakarā iejaukt jauno sporta lapu, par kuras izdošanu jau sen runāts.

Paliek pāri rūgtums un smaga jautājuma zīme — kā interesēs ir taisīt jaunu laikrakstu un kas vēlas ar to sev izsist tīri personīgu labumu?

Bet mūsu sabiedrība ir pārāk šaura, sienām ir ausis un logiem mēles, tādēļ noslēpties ir grūti. Jūdāsus mēs mācēsim atrast ātri, kaut arī tie mēģinātu slēpties aiz goda vīru platajiem pleciem. Jo lieli, tīri gari iziet arēnā atklāti. Aiz otra muguras slēpjas tikai tādi, kuriem pašiem sabiedrība vairs netic. Un tie parasti izvēršas par savas privātās politikas un privāto veikalu taisītājiem — bez sirdsapziņas pārmetumiem, ar kādiem līdzekļiem un uz kādas ādas rēķina tas notiek. Bet sabiedrība nav nemaz tik akla, lai pati nemācētu novērtēt cilvēkus un situācijas.

14. jūnija piemiņas akti un demonstrācijas

Baltiešu demonstrācija pie Padomju delegācijas nama Ņujorkā

Kad komūnisti 1941. g. 14. jūnijā uzsāka savu genosida noziegumu Baltijas valstīs, tie droši vien nedomāja, ka 11 gadus vēlāk no čekas ķetnām paglābušies baltieši visas pasaules priekšā metīs viņiem acīs apsūdzību necilvēcīgā noziegumā un aplenks viņu perēkli pasaules lielākajā pilsētā. Izmantojot brīvības, ko dod Savienoto Valstu demokrātiskā iekārta, Baltijas brīvības komiteja 14. jūnijā organizēja protesta demonstrāciju ar plakātiem pie padomju delegācijas nama Ņujorkā. Šis nams atrodas Parka avenijā 680, bet nekāds uzraksts pie durvīm neliecina, ka tur mīt Padomju Savienības delegācija pie AN.

Latvieši, lietuvieši un igauņi sapulcējās pāris blokus tālāk un tieši pl. 12 ar saviem plakātiem ieradās pie Padomju galvenās mītnes. Tur jau bija priekšā daži policisti, kas izturējās ļoti korekti un ierādīja plakātu nesējiem viņu vietas. Pieci demonstranti staigāja pa ietvi nama vienā pusē, 5 — otrā. Pārējie latvieši, lietuvieši un igauņi salasījās ielas otrā pusē un izdalīja garāmgājējiem un autobraucējiem propagandas literatūru. Tas pievērsa garāmgājēju uzmanību, un daudzi no tiem atklāti izrādīja mums simpatijas. Bija ieradušies arī amerikāņu lielāko laikrakstu un ziņu aģentūru reporteri un fotografi.

Krievu namā nemanīja nekādas dzīvības zīmes, tomēr uzmanīgi vērojot otrā stāva logos varēja manīt, ka aiz aizkariem slēpjas novērotāji. Apakšstāvā visiem logiem un durvīm, kā tas parasts visās krievu iestādēs, bija priekšā dzelzs aizkari, resp. dzelzs stieņi.

Vienreiz pavērās nama durvis un pa tām iznāca divas krievietes. Viņas iejuka garāmgājēju burzmā un tāpat kā visi citi dabūja propagandas literatūru. Vēlāk ar saņemtām proklamācijām tās atgriezās savā mītnē. Vēlreiz pavērās durvis, kad pie tām zvanīja kāds Amerikas pilsonis Džordžs Selibijs. Viņš gribēja nodot kādu vēstuli Padomju valdībai, kurā esot viņa izstrādātais projekts, kā atrisināt pasaules problēmas miera ceļā. Durvis pavēra divi jauni cilvēki, tērpušies parastos uzvalkos, bet tie kategoriski atteicās pieņemt šo vēstuli. Lai arī kā Mr. Selibijs pūlējās iestāstīt, ka vēstule nesaturot nekā ļauna, krievi to neņēma pretī. Izmantojot šo gadījumu daži latvieši piedāvāja krieviem „Baigā gada" eksemplāru. Bet arī to krievi laipni noraidīja. Stīvējoties gar durvīm, kad durvis

KRIEVI SLĒPJAS SAVĀ MĪTNĒ AIZ DZELZS AIZKARIEM

aizvērās, Baigā gada eksemplārs beidzot palika durvju spraugā. Mr. Selibijs bija ļoti sašutis, ka viņa projekts nav pieņemts un solījās savu vēstuli sūtīt tieši uz Maskavu.

Kad bija pagājusi viena stunda, policisti pateica, ka paredzētais demonstrācijas laiks izbeidzies. Demonstranti tad ar saviem plakātiem devās pa Menhetenas ielām līdz Baltiešu Konsultatīvās Kopas telpām, pa ceļam dalīdami savu propagandas literatūru. Jācer, ka šāds cīņas paņēmiens izvērtīsies par tradiciju turpmākos gados līdz tam laikam, kad Latvija būs atguvusi brīvību.

NYHT 14. jūnija numurā bija ievietojusi plašāku rakstu ar virsrakstu „Melnā gada diena," kas amerikāņu lasītājiem deva labu iespēju iepazīties ar komūnistu terroru Baltijas valstīs. Rakstu bija iesūtījis Latvijas delegācijas bij. loc. Tautu Savienībā Kārlis Kalniņš.

A. Zv.

15. JŪNIJS ŅUJORKĀ IZSLUDINĀTS PAR BALTIJAS VALSTU BRĪVĪBAS DIENU

Prezidenta Trūmena vēstījums

Latviešu, lietuviešu un igauņu kopīgi rīkotais aizvesto piemiņas sarīkojums Ņujorkā notika Town Hall telpās. Sarīkojumu ievadīja latviešu, lietuviešu un igauņu koru kopīgi nodziedātā Amerikas himna. Baltijas brīvības komitejas priekšsēdētājs V. Sidzikauskas savā runā iepazīstināja viesus ar šīs dienas nozīmi. Komūnisma upuru un kritušo brīvības cīnītāju piemiņu sapulcējušies godināja ar klusuma brīdi pieceļoties. Lietuviešu koris nodziedāja „Kritušiem varoņiem" (A. Vaičunas). Tad priekšsēdētājs Sidzikauskas nolasīja ASV prezidenta Trūmena piesūtīto vēstījumu:

Baltā namā, Vašingtonā, D. C. Baltijas valstu brīvības komitejas prezidentam.

Es sūtu jums siltus sveicienus sakarā ar Padomju Savienības pretlikumīgo iebrukuma 12. gada dienu. Savienoto Valstu valdība un tauta izjūt dziļas simpatijas pret verdzinātām tautām Igaunijā, Latvijā un Lietuvā un tanī pašā laikā izjūt dziļu sašutumu pret okupācijas varas akciju brīvo tautu valstīs, kuru varmācīgo inkorporāciju mēs nekad neesam atzinuši. Mēs izsakām savu atzinību Igaunijas, Latvijas un Lietuvas diplomātiskiem un citiem pārstāvjiem par viņu apņēmīgo rīcību savas dzimtenes labā. Mēs neaizmirsīsim mūsu biedrus un draugus. Mēs būtu viņiem, lai kur arī tie būtu, savu sirsnīgo novēlējumu, lai tiem nepietrūktu spēka un pacietības izturēt mocošo tiranniju, zem kuras viņiem tagad jācieš, un ka reiz tie atkal varēs baudīt neatkarību un brīvību brīvo nāciju saimē.

Harijs S. Trūmens.

Noklausījušies šo vēstījumu, sapulcējušies ar ovācijām atsaucās priekšsēdētāja saucienam „Lai dzīvo Savienoto Valstu prezidents! Lai dzīvo Amerika!"

Kā latviešu pārstāvis runāja Ņujorkas latviešu apvienotās padomes vicepriekšsēdētājs K. Stankevics.

Tad latviešu koris nodziedāja E. Melngaiļa Senatni.

Kā igauņu pārstāvis runāja Konsultatīvās Kopas priekšsēdis A. Vahters, kura runai sekoja igauņu kora nodziedātā „Dzimtenes godu sargājot" (M. Herma).

No viesiem pirmais runāja bij. ASV sūtnis Baltijas valstīs A. Bliss Lēns. Viņš atcerējās to laiku, kad viņš dzīvojis Rīgā, mācījies pazīt Baltijas tautas un apbrīnojis viņu uzņēmību, viņu patriotismu un viņu darba mīlestību. Visvairāk viņu pārsteigusi šo tautu ciešā apņēmība cīnīties pret komūnismu. Amerikāņi cīnījušies kopā ar Atlantijas hartas principiem, bet šie principi palika neiedzīvināti. Amerikāņiem nākas grūti saprast, kā var notikt tādas lietas, ko komūnisti pastrādā Baltijas valstīs. Bet amerikāņiem tas jāzina, jo tas var notikt arī ar Savienotām Valstīm. Jo ātrāk viņi to sapratīs, jo labāk. Ja mēs nepanāksim to, ka cēlos principus, par kuriem amerikāņi cīnījušies karā, neattiecina arī uz Baltijas valstīm, tad mēs esam zaudējuši.

Brīvās Eiropas Komitejas prezidents admirālis H. B. Millers aizrādīja, ka brīvā pasaule šodien ved cīņu, kādai vēsturē nav

(Nobeigums 4. lpp.)

Sūtnis K. Zariņš uzrunā 14. jūnija atceres akta dalībniekus Meseja Hallē Torpnto. (Sk. mūsu laikr. iepr. num.). Foto J. Kreilis.

Toronto mākslinieciskо sarīkojumu kalendārs

Piektdien, 27. jūnijā, pl. 8.00 vak. Sv. Andreja b-cas l. zālē E. Skujenieka lugas „Diriģents" pirmizrāde Toronto, Latviešu Nacionālā Teātra uzvedumā (rež. M. Bērziņa).

Svētdien, 29. jūnijā, pl. 7.00 vak. Sv. Andreja b-cas l. zālē Latviešu baleta skolas atklāts audzēkņu vakars. Piedalās baletsoliste V. Keiša. Pie klavierēm E. Timermane.

KANADĀ

Š. g. maijā Toronto Universitātes Inženierzinātņu fakultāti ar pirmo (B. S.) gradu beidza divi latvieši.

Alfreds Aleksandrs Rāviņš, dzimis 1918. g. Balvu pagastā. Sācis studēt inženierzinības 1936. gadā Latvijas universitātē, kara apstākļu dēļ studijas pārtraucis. Trimdas laiku līdz 1950. gadam pavadījis Dānijā, kur strādājis cementa fabrikā. 1950. gadā ierodas Kanadā kā laukstrādnieks. Pēc līguma nokalpošanas strādā sintētiskās gumijas rūpniecībā Sarnijā. 1951. g. septembrī iestājās Toronto Universitātē, ko beidz 1952. g. maijā. Pašlaik dzīvo Bellvillē, kur strādā transporta ierīču rūpniecībā.

Voldemārs Rubenis, dz. 1914. g. Ierodas Vācijā 1944. g., studijas sāk 1946. g. Pinebergā. Kanadā ierodas 1949. g., sāk studēt Toronto Universitātē, ko beidz 1952. g. maijā. Strādā Reiner Constructor Co Ltd pie Toronto pazemes dzelzceļa.

J. Popelis

Pauls Golubovskis beidzis McGill universitāti ar inženieru zin. bakalaura gradu metallurģijā.

Irmgarde Pakalniņa nobeigusi McGill universitātes fizioterapijas skolu un saņēmusi diplomu.

Montreālas Queen Elizabeth slimnīcas māsu skolu nobeigušas 16 meitenes, starp tām montreāliešiem labi pazīstamās tautietes Rasma Stelpe un Biruta Prūse. No tām pirmā — ar augstāko pakāpi teorijā, bet otrā par labām sekmēm praksē.

I. S.

Aizvesto atceres brīdis St. Katarīnā bija pulcinājis ap 450-500 apmeklētāju pilsētas kolledžas aulā. Igauņu, latviešu, lietuviešu un ukraiņu tautu tērpu krāsas un dažādās valodas jau pašā sākumā pieteica ka šim atceres brīdim nebūs parastā skumju un baigo atmiņu rakstura. Atceri rīkoja Nāciju Antiboļševistiskā Bloka (ABN) Katarinas nodaļa, ar ko tam bija piešķirts vairāk politiskas manifestācijas svars. Atsaucīgā ukraiņu piedalīšanās veicināja vakara labu izdošanos, bet arī iekrāsoja atceres brīža stilu citādi, kā to gaidīja deportēto piederīgie.

Pēc ABN vietējās nodaļas priekšnieka atceres brīdim maz iederīgās ievadrunas, aulā ienesa sērām apvilktus Baltijas valstu un Ukrainas nacionālos karogus, ko pēc klusuma brīža novietoja blakus Britu imperijas karogam. Igaunijas pārstāve labi izstrādātā referātā un nevainojamā angļu valodā, stāstot savus personīgos pieredzējumus baigajā naktī, notikumu norisi toreiz un to iespējamību arī katrā citā valstī, pārliecinoši izskaidroja komūnisma metodes cīņā par pasaules paklausanu Maskavai. Katra tautu grupa sniedza dažus priekšnesumus — kora un solo dziesmas un katras tautības pārstāvis teica īsāku vai garāku uzrunu saviem tautiešiem. Latviešiem veicās labi. Nelielais vīru koris skandināja droši un ausīm jo patīkami pāris dziesmas. Ja mazajai vienībai izdosies piesaistīt dažus skanīgākus pirmos tenorus un atrast diriģentu, St. Katarinai būs diezgan labs vīru koris. Šoreiz dziesmas bija mācījis inž. I. Sakss. Īsu uzrunu teica L. Līdums un aicināja nodziedāt himnu.

A. Ozols.

Latvju tautas sēras un dusmas par deportācijām, kuras boļševiki ievadīja 1941. g. 14. jūnijā, nekad neizbeigsies. Londonas latvieši savus deportētos tautiešus pieminēja jau 13. jūnijā, kad mācītājs V. Šefers Trisvienības ev.-lut. baznīcā noturēja šiem notikumiem piemērotu dievkalpojumu.

14. jūnija vakarā visi trīs likteņa brāļi — igauņi, latvieši un lietuvieši pulcējās Viktorijas parkā, kur pie Kanadas kritušo karavīru pieminekļa viņu pārstāves, tērpušās nacionālos tērpos, nolika krāšņu vainagu, un viena no viņām teica īsu runu. Šinī svinīgajā brīdī bija klāt arī Londonas pilsētas pārstāvji. No Viktorijas parka visi sapulcējušies devās uz Publiskās bibliotēkas zāli, kas bija pieminamiem notikumiem atbilstoši dekorēta. Tur notika piemiņas akts. To ievadīja latviešu pārstāvis Stanislavs Lācis ar referātu angļu valodā, kurā viņš ļoti veikli un saturīgi raksturoja boļševiku rīcību minēto triju tautu zemē. Pēc tam visu triju tautu pārstāvji teica runu katrs savas tautas valodā un to nobeidza ar attiecīgās valsts himnu. Latviešu valodā runāja A. Liepiņš. Piemiņas aktam sekoja koncerts.

Kā iepriekšējos gados, tā arī šogad CFPL radio stacija divās svētdienās (8. un 15. jūnijā) noraidīja runas par notikumiem 14. jūnijā 1941. un turpmākos gados.

Ps.

TLB Vestonas skolas beigšanas akts notika 7. jūnijā. Pēc akta lielie un mazie dalībnieki pulcējās pie viesmīlīgo saimnieču klātajiem galdiem. Ar sirsnīgiem vārdiem skolas padomes pārstāvis Brencis pateicās skolotājam un YMCA's laipnajai priekšniecei par skolai veltīto darbu un atļauju lietot telpas. Skolotājam pasniedza latviešu rakstnieku darbus un laipnajai kanadietei tautisku lelli. Sarīkojumu kuplināja skolēni ar dziesmām, deklamācijām un klavieru spēli.

Grāmatas TLB skolu izlaidumam ziedojuši:

A. Klaviņš, J. Popelis, V. Ziediņš, Daugavas Vanagu org., Katoļu draudze, Latviešu skauti, Latviešu gaidas, Sv. Andreja b-ca, J. Dzeguze, T. L. Biedrība, T.L.V. Inženieru kopa, Latviešu Sporta Apvienība Kanadā, A. Kalniņš, V. Uiska, mākslt. Sukurs, J. Mežaks, Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā, N. Līduma, T.L.B. Sestdienas skolas Vestonas nodaļa, J. Batraks, Latviešu studenti u. c.

Sirsnīga pateicība visiem grāmatu ziedotājiem.

T.L.B. Sestdienas skolas vadība.

DAUGAVAS VANAGI

DV APV. BOSTONĀ ĀRKĀRTĒJĀ BIEDRU SAPULCE

Lielākās ASV DV Apvienības Bostonā ārkārtējā biedru sapulce notika 8. jūnijā DV Apvienības mītnē. Par sapulces vadītāju vienprātīgi ievēlēja V. Lambergu, bet par sekretāriem J. Bergmani un J. Bečeru. Apvienības priekšnieks V. Antiņš savā ziņojumā norādīja, ka šī sapulce sasaukta steidzamu jautājumu izlemšanai.

DV Pārstāvības kasieris J. Vinters izsaka pateicību Bostonas Apvienībai par izcilo darbu un centās raksturot laikraksta Latvija Amerikā pašreizējo stāvokli, atzīmējot, ka to nospiež veci parādi.

Pēc debatēm pilnsapulce pieņēma rezolūcijas, ierosinājumiem organizācijas darbā, apstiprināja 1952. g. budžetu un pārrunāja 14. jūnija dienas atzīmēšanu. V. Antiņš aicināja vanagus 14. jūnijā nodot asinis ASV armijai, piedalīties 14. jūnija dienas demonstrācijā un piemiņas aktā.

Slēdzot sapulci, kura noritēja lielā vienprātībā, sapulces vadītājs V. Lambergs dedzīgi aicināja stāvēt par DV mērķiem un ideāliem.

PĀRSKATS

par ASV tautiešu aprūpei ziedotiem līdzekļiem un to izlietošanu 1952. g. janvāra mēnesī.

Ienākumi.

Pārskats ietver ziedojumus no atsevišķiem tautiešiem, organizācijām un ziedojumu vācējiem: DV Apvienībām, DV kopām un DV pilnvarotiem.

Āboliņš Arvids $1.00; Avotiņš Ed. $5.00; Baumanis P. $1.00; Belovs Z. $1.00; Bērziņš Alfr. $1.00; Bērziņš Ausma $1.00; Bērziņš Edg. $1.00; Bērziņš Jānis — V. $1.00; Čakārnis Dāvids $1.00; Celms Al. $1.00; Čika Vilis $1.00; Demants Verners $2.00; Dermanis Paulis $1; Dravnieks Rūd. $2.00; Ekšteins L. $1.00; Gerliņš T. $1.00; Grants Andrejs $1.00; Graudiņš Albins $2.00; Grīnvalds Kārlis $2.00; Ikstrums J. $2.00; Jankovskis Jēkabs $7.00; Janševska L. $1.00; Kaivens A. $2; Kalniņš Marta $4.00; Kalniņš Pēteris $1.00; Kaniers Erna $1.00; Kārklin Ch. $2.00; Kārkliņš I. $1; Kārkliņš Vas. $5.00; Krauja Inta $1.00; Krauja K. $1.00; Krauja Z. $1.00; Kraulis Al. $1.00; Lamsters Viktors $2.00; Lauzis J. $2.00; Lejiņš Ād. 2.00; Lesiņš A. $10.00; Liepiņš K. $1.00; Linauts L. $2.00; Linde Ed. $2.00; Lūsis Edgars $1; Markovs A. $2.00; Miljons G. $2.00; Novickis T. $2.00; Ostelis M. $1.00; Pētersons J. $10.00; Pupurs A. $1; Pupurs P. $4; Radziņš J. $2; Robiņš E. $1; Rogainis A. $2; Romaševskis K. $2.00; Rudzītis V. $1; Rukuts V. $1.00; Rumbergs Augusts $2.00; Šifers Fr. $1.00; Siliņbergs Olga $1.00; Sīlis K. $1.00; Skrodelis A. $2.00; Šneiders Elza $5.00; Spilva Roberts $1.00; Spunde V. $1.00; Stede Katr. $1.00; Sūniņš Kārlis $2.00; Teichmanis M. $2.00; Teteris J. $0.50; Freibergs Br. $1.00; Vanags J. $1.00; Vicinskis Feliks $1.00; Osītis Pēteris $1.00; Zariņš Ed. $1.00; Zariņš J. $2.00; Zirnis A. $1.00; Zolts A. $3.00 Zuiko M. $1.00; Zvirgzdiņš O. $2.00; DV kopa Klīvlandē $71.01; Indianas latviešu Biedrība $40.00; DV Apvienība Ņujorkā $140.00; DV Apv. Bostonā $137.75. Kopā $531.26.

Kasē uz 1952. g. 1. janvāri:

DV Pārstāvībā ASV $93.62; DV Apv. Bostonā $103.72; DV Apvienībā Vašingtonā $73.62; DV Apv. Misisipi $17.50; DV Apv. Filadelfijā ... 66.75. Pavisam kopā $886.47.

Izdevumi.

Palīdzība tautiešiem ASV:

Izsniegusi DV Apv. Bostonā: Videnievei Natalijai $25.00; Laurim Harijam $5.00; Freibergai Marijai $25.00; Rimšanam Staņislavam $30; Veinbergai Olgai $21.75; Subačai Olgai $13.00; Stubelei Valdai $8.00; Kalnietei Marijai $7.50; Grīnbušai Marijai $11.00; Dudļevskim Staņislavam $28.00; Štālei Ērikai $17.00; Adamsonei Katrinei $19.50. Kopā $210.75.

Izsniegusi DV Apv. Ņujorkā:

Valdmanim Lianam $20.00; Draveniekam Emilam $20.00; Skubinskai M. $20.00; Bērziņai Elīzabetei $20.00; Straumei $40.00; Vītolai Annijai $20.00. Kopā $140.00.

Izsniegusi DV Apv. Misisipi — $17.50. Pavisam kopā $368.25.

(Nobeigums 8. lpp.).

INFORMĀCIJA

par bērnu vasaras nometni

Bērnu izbraukšana uz vasaras nometni ir nolikta sestdien, š. g. 5. jūlijā. Sapulcēšanās plkst. 1.00 dienā Sv. Andreja baznīcas (Carlton un Jarvis ielas krustojumā) apakšējā zālē.

Tad pat samaksājama arī nometnotāju dalības maksa, kas noteikta $8.00 nedēļā no dalībnieka. Ja nometnē piedalās no vienas ģimenes divi un vairāki bērni, to dalības maksa ir pazemināta: ja piedalās 2 bērni, tad jāmaksā $7.50 ned., bet ja 3 vai vairāki, tad $6.50 nedēļā par katru bērnu.

Dalības maksa kārtojama vismaz par vienu nedēļu uz priekšu, bet tiem, kas piedalās nometnē visu vasaru, lūdzam sākumā iemaksāt vismaz par 2 nedēļām. Ja kaut kādu iemeslu dēļ bērns nometni atstāj pirms samaksātā perioda beigām, attiecīgo iemaksas daļu atmaksāsim atpakaļ.

Dalībnieku transports autobusos bērniem atsevišķi nebūs jāmaksā, bet ja vecāki vēlētos bērnus uz nometni nogādāt paši, to lūdzam pieteikt A. Heniša kundzei, 174 High Park Ave, Toronto, tel. JU 1046, ne vēlāk kā līdz š. g. 28. jūnijam. Visus, kas nebūs pieteikuši privātu transportu, uzskatīsim kā pieteikušos kopējam transportam.

Nometnes vadītāju pirmā apspriede — apmācības sakarā ar Jāņu dienas svinēšanu pārlikta uz pirmdienu, š. g. 23. jūniju, plkst. 7.30 vakarā, Sv. Andreja baznīcas telpās.

Nometnei pieprasīto inventāru saņemsim un uz nometnes vietu nogādāsim jau šonedēļ, pēc kam laikrakstā paziņosim, kas nometnes dalībniekam ņemams līdzi. **J. Pālens**

Amatnieki atsaucieties

Visā pasaulē izklīdušie tautieši, kam dārga bijusi mūsu dzimtene, ar ilgošanos gaida to brīdi, kad varēs atgriezties savā tēvu zemē. Arī mūsu amatniekiem jābūt gataviem šai lielai dienai. Atgriežoties dzimtenē, mūs tur sagaidīs gruvešu kaudzes. Tirdzniecība, rūpniecība un amatniecība būs iznīcinātas. Kas būs jaunuzbūves darba sācēji? Tie būs mūsu zemkopis, kas pirmais mēģinās dzīt vagu savā tēvu tēvu tīrumā, un amatnieks, kam pirmam būs jāpieliek savas zināšanas un māka jaunuzbūves darbā.

Mūsu amatniecība stāvēja uz augstas pakāpes un mūsu pārpalikušo amatnieku pienākums ir arī svešumā turēt augstu mūsu amatniecības labo slavu. Pat vēl vairāk, mūsu amatnieki var vēl papildināt savas zināšanas ar to, ko mūsu lietpratēja acs var novērot svešumā un kas varētu būt noderīgs, atgriežoties dzimtenē. Arī trimdā mēs varētu kaut ko darīt sava stāvokļa uzlabošanai, bet katram atsevišķi mums ir grūti kaut ko panākt. Amerikā ir daudz latviešu organizāciju, bet mūsu amatnieki vēl nav organizējušies.

Latviešu Saimniecisko Darbinieku Apvienība ir pilnvarojusi mani kā amata meistaru un bij. Amatniecības Kameras darbinieku nākt ar šo uzaicinājumu, lai noskaidrotu, cik būtu amatnieku, kas atbalstītu šo organizēšanās ideju. Labākais organizēšanās veids būtu nodibināt savu sekciju pie SDA. Apvienība ir apsolījusi dot mums idejisku un praktisku atbalstu. Visus šīs idejas atbalstītājus, lūdzu, atsaukties, rakstot uz šādu adresi: R. Egle, 156 W., 65 St. New York 23, N. Y., uzdodot, vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu, amatu, ja ir, arī amata gradu (meistars, zellis).

R. Egle.

Ziedojumi LNAK

(Nobeigums).

E. Vītiņš, M. Stanga, G. Grosbergs un E. Abels katrs $1.00; Vinipegas latviešu kopas un ev.-lut. draudzes locekļi: A. Mitulis $5.00; E. Šteins $2.00; E. Grinfelds, M. Aizupe, J. Lorbergs un J. Reinholds katrs $1; Sault Ste Marie latviešu kopas biedri: E. Osis $2.00; A. Prauda $2.00; V. Bērziņš, M. Bīmanis, V. Studens, E. Parchimovičs, N. Mednis, M. Kārkliņš, E. Spunde, E. Kokis, A. Tiltiņš, M. Rozēns, J. Krūtiņš, K. Māskis, J. Kosulis — katrs $1.00; A. Vijups un Mitrofanovs katrs $0.50; kāds nezināms ziedotājs $1.00; Vankuveras latviešu ev.-lut. draudzes locekļi: M. Krūmiņš, L. Grošs, A. Tesiņš, S. Jakubovskis, E. Leimanis, V. Sirmelis, J. Bismanis katrs $1.00; D. Beiks, D. Vorotinskis, E. Ezers, A. Vēveris un Staks katrs $0.50; J. Vēveris $0.25; kopā $171.07.

Pavisam kopā maija mēnesī ziedots $400.22.

Visiem ziedotājiem Palīdzības Nozare izsaka sirsnīgu paldies.

INFORMĀCIJA

…ar bērnu vasaras nometni

…Bērnu izbraukšana uz vasaras no…etni ir nolikta sestdien, š. g. 5. …lijā. Sapulcēšanās plkst. 1.00 …enā Sv. Andreja baznīcas (Carl… …n un Jarvis ielas krustojumā) …akšējā zālē.

…Tad pat samaksājama arī nomet…tāju dalības maksa, kas noteikta …00 nedēļā no dalībnieka. Ja …metnē piedalās no vienas ģime…s divi un vairāki bērni, to dalī…s maksa ir pazemināta: ja pieda… 2 bērni, tad jāmaksā $7.50 ned., … ja 3 vai vairāki, tad $6.50 …dēļā par katru bērnu.

…Dalības maksa kārtojama vismaz …r vienu nedēļu uz priekšu, bet …m, kas piedalās nometnē visu …saru, lūdzam sākumā iemaksāt …maz par 2 nedēļām. Ja kaut …du iemeslu dēļ bērns nometni …tāj pirms samaksātā perioda bei…n, attiecīgo iemaksas daļu at…ksāsim atpakaļ.

…Dalībnieku transports autobusos …niem atsevišķi nebūs jāmaksā, … ja vecāki vēlētos bērnus uz no…tni nogādāt paši, to lūdzam pie…kt A. Heniša kundzei, 174 High …rk Ave, Toronto, tel. JU 1046, … vēlāk kā līdz š. g. 28. jūnijam. …us, kas nebūs pieteikuši privātu …nsportu, uzskatīsim kā pieteiku… kopējam transportam.

…Nometnes vadītāju pirmā ap…iede — apmācības sakarā ar Jā… dienas svinēšanu pārlikta uz …mdienu, š. g. 23. jūniju, plkst. … vakarā, Sv. Andreja baznīcas …ās.

…Nometnei pieprasīto inventāru …emsim un uz nometnes vietu no…āsim jau šonedēļ, pēc kam laik…stā paziņosim, kas nometnes da…iekam ņemams līdzi. **J. Pālens**

…Amatnieki atsaucieties

…Visā pasaulē izklīdušie tautie…kam dārga bijusi mūsu dzim…e, ar ilgošanos gaida to brīdi, … varēs atgriezties savā tēvu …ē. Arī mūsu amatniekiem jā… gataviem šai lielai dienai. …griežoties dzimtenē, mūs tur …aidīs gruvešu kaudzes. Tirdz…cība, rūpniecība un amatniecī…būs iznīcinātas. Kas būs jaun…ūves darba sāceji? Tie būs …u zemkopis, kas pirmais mē…ās dzīt vagu savā tēvu tēvu …mā, un amatnieks. kam pir…n būs jāpieliek savas zināša… un māka jaunuzbūves darbā. …ūsu amatniecība stāvēja uz …tas pakāpes un mūsu pārpa…šo amatnieku pienākums ir … svešumā turēt augstu mūsu …tniecības labo slavu. Pat vēl …āk, mūsu amatnieki var vēl …ldināt savas zināšanas ar to, …mūsu lietpratēja acs var no…t svešumā un kas varētu būt …rīgs, atgriežoties dzimtenē. … trimdā mēs varētu kaut ko …t sava stāvokļa uzlabošanai, … katram atsevišķi mums ir …i kaut ko panākt. Amerikā …daudz latviešu organizāciju, … mūsu amatnieki vēl nav or…zējušies.

…atviešu Saimniecisko Darbi…u Apvienība ir pilnvaroju…mani kā amata meistaru un …Amatniecības Kameras dar…ku nākt ar šo uzaicinājumu, …noskaidrotu, cik būtu amat…u, kas atbalstītu šo organi…nās ideju. Labākais organizē…s veids būtu nodibināt savu …iju pie SDA. Apvienība ir …jusi dot mums idejisku un …tisku atbalstu. Visus šis ide…atbalstītājus, lūdzu, atsauk… rakstot uz šādu adresi: R. … 156 W., 65 St. New York …Y., uzdodot, vārdu, uzvār…zimšanas gadu, amatu, ja ir, …mata gradu (meistars, zellis). **R. Egle.**

Ziedojumi LNAK

(Nobeigums).

…tiņš, M. Stanga, G. Grosbergs … Abels katrs $1.00; Vinipegas …su kopas un ev.-lut. draudzes …i: A. Mitulis $5.00; E. Šteins … E. Grinfelds, M. Aizupe, J. …rgs un J. Reinholds katrs $1; … Ste Marie latviešu kopas …: E. Osis $2.00; A. Prauda … V. Bērziņš, M. Bīmanis, V. …ns, E. Parchimovičs, N. Med…M. Kārkliņš, E. Spunde, E. … A. Tiltiņš, M. Rozēns, J. …ņš, K. Māskis, J. Kosulis — … $1.00; A. Vijups un Mitrofa… katrs $0.50; kāds nezināms …ājs $1.00; Vankuveras latvie…-lut. draudzes locekļi: M. …iņš, L. Grošs, A. Tesiņš, S. …ovskis, E. Leimanis, V. Sir… J. Bismanis katrs $1.00; D. … D. Vorotinskis, E. Ezers, A. …is un Staks katrs $0.50; J. …is $0.25; kopā $171.07. …isam kopā maija mēnesī zie…$400.22.

…em ziedotājiem Palīdzības … izsaka sirsnīgu paldies.

V. Lambergs

Vai trimdā iespējama aktīva Latvijas ārpolītika?

Kāds labi informēts latviešu diplomāts no Eiropas raksta, ka Latvijas valsts premises pasaules starptautiskajā laukā ir vājas, ja gribam būt atklāti un patiesi un mūsu valsts lietas un likteni vērtēt tā, kā starptautiskajā politikā tās mēdz vērtēt un formulēt lielo valstu diplomāti. Šis mūsu valstsvīra konstatējums, kā arī brīdinājums nenodoties optimismam, bet sakopot visus latviešu cīnītāju spēkus pašaizliedzīgai brīvības cīņai, pamudina mūs vērtēt Latvijas ārpolītiku ar kritiski objektīvu pieeju.

Domāt un atkal domāt par Latvijas likteni un atbrīvošanu steidzamības kārtībā liek ne tikai mūsu ilgas un griba atgriezties pie sava tautas kodola un savā nacionālā valstī, bet arī un visvairāk nepārtrauktās nāves un deportāciju ziņas un palīgā saucieni no Latvijas pašas.

Latvijas starptautiskā stāvokļa analizē mums vispirms jākonstatē trīs svarīgi faktori.

Pirmkārt, mums jāatzīst nepielūdzamā patiesība, ka bez citu valstu — Apvienoto Nāciju vai Rietumu lielvalstu — tiešas palīdzības mēs vieni paši vai kopā ar igauņiem un lietuviešiem vien nespējam atbrīvot mūsu zemi no Pad. Savienības militārās okupācijas, kas pa šiem pēckara gadiem Baltijas valstis pārvērtušas par pirmās šķiras bruņotu cietoksni.

Otrkārt, Baltijas valstu dēļ vien karu neviena valsts nesāks.

Treškārt, Rietumu lielvalstis, kas nosaka Apvienoto Nāciju politiku, nav galīgi izšķīrušās ieslēgt Baltijas valstu suverēnitātes atjaunošanu to priekšnosacījumu rindā, no kuru īstenošanas atkarīgs pasaules miers vai karš.

Visi šie trīs faktori Baltijas valstu likteņu spēlē ir negatīvi. Pirmos divus faktorus mēs grozīt nespējam, bet trešo gan. Pirmais faktors mums māca, nedarīt, neko tādu, kas vairotu latviešu tautas asins veltīgu izliešanu dzimtenē. Otrs faktors rāda, ka ne tikai Baltijas valstis faktiski gājušas bojā, bet bojā eja draud arī visām trim Baltijas tautām. Trešais faktors pavēloši prasa mobilizēt visus latviešu morālos un politiskos spēkus, sākot ar sūtņiem, beidzot ar katru atsevišķu latvieti, cīņai par Latvijas brīvību.

Neteiksim, ka mums nav nekādas vainas, ja Apvienotās Nācijas līdz šim neko nav darījušas Baltijas valstu suverēnitātes atjaunošanai. Vai mums ir savs Latvijas atbrīvošanas ģenerālplāns, kas ietvertu aktīvu Latvijas ārpolītiku, vislielāko morālo spiedienu uz pasaules sirdsapziņu un latviešu tautas politiskās akcijas? Mums tāda nav, nav arī ne Apvienotām Nācijām, nedz Rietumu lielvalstīm kāda plāna par Baltijas valstu brīvības atjaunošanu. Rietumu ārlietu ministrijas labi zina, ka Kremlis tikai uz diplomātiska spiediena pamata vien nekad neizvāksies no okupētajām Baltijas valstīm, tāpat kā no pārējām. Padomju imperiālistiskā, ārkārtīgi aktīvā ārpolītika respektē vienīgi varu, kas stiprāka par padomju varu. Līdz šim tādas nebija, un tādēļ Baltijas valstu jautājuma pacelšanu starptautiskā forumā nepielaida Rietumu diplomātija, kas savā rutīnā izslēdz katru sentimentu, spekulācijas un pat ideoloģiskas demonstrācijas, bet vadās ar faktu auksto loģiku. Tagad ir vara, kas top stiprāka par Kremli. Tās ir ASV, ap kuŗām vienojas citas brīvās valstis. Rietumu bruņošanās, kas izdoto miljardu ziņā pārsniedz jau Otrā Pasaules kaŗa bruņošanās līmeni, paredzams, sasniegs vēlamo kulmināciju nākamā gadā. ASV un līdz ar to visiem Rietumiem ir gan aktīva bruņošanās programma, bet nav aktīvas ārpolītikas. Rietumu valstis, nīzdamas kaŗu un domādamas par to postu, ko nesīs jauna pasaules kaŗa modernie iznīcināšanas ieroči, veltī apbrīnojamas pūles, lai ar kādu daudz maz pieņemamu izlīgumu novērstu vispārēju kaŗu. Bet katrs šāds izlīgums būs pamatots uz kompromisu, un grūti iedomāties kompromisu ar Pad. Savienību, kur Baltijas valstis nebūtu atstātas Pad. Sav. vai vismaz šis jautājums atstāts atklāts. Kamēr vien Rietumu ārpolītika būs pasīva un aktīvi reaģēs tikai Pad. Savienības vai to satelitu uzbrukuma vietās (Berlīnē, Korejā), Baltijas valstu liktenis atradīsies Staļina rokās, un ne Apvienotās Nācijas, nedz Rietumu lielvalstis neierosinās Baltijas valstu jautājumu. Rietumu valdības un ģenerālštābi, tāpat arī Rietumu tautas neatzīst preventīvo kaŗu, tādēļ pēc Rietumu diplomātijas un mūsu pašu atzinuma Baltijas valstu atbrīvošana notiks tikai Trešā Pasaules kaŗa operācijās Eiropas kaŗalauka ziemeļu flankā, bet tikai tad, kad Kremlis šo kaŗu izraisīs. Kremļa kaŗa plāni tiek kalkulēti ilgiem gadiem, Kremlis nesteidzas, nekad un, runājot ar kāda amerikāņu politiķa vārdiem, Kremlis ar savām dabas bagātībām un 25 milj. vergiem var bruņoties līdz mūžībai, bet Rietumu valstis tikai līdz bankrotam.

Šī premise Latvijai patiesi ir traģiska un var būt liktenīga. Staļina rokās Latvijas dzīvais spēks bīstami dilst. Laiks strādā mums par sliktu, un tādēļ mums jāsteidzas un jāķeras pie ārkārtējiem līdzekļiem brīvības atgūšanai.

Vai šādā starptautiskā situācijā var būt aktīva Latvijas ārpolītika un kādi mērķi tai spraužami? Formāli Latvijas valsts pastāv un to reprezentē sūtņi. Kamēr nav Latvijas valdības, mūsu sūtņi K. Zariņa vadībā patstāvīgi arī veido Latvijas ārpolītiku un par to atbild. Vai Latvijas ārpolītika ir sekmīga, atkarājas no tā, vai tā spējīga radīt vai ietekmēt notikumus, kas paātrinātu Latvijas atbrīvošanu. Par Latvijas ārpolītikas sekmēm domas dalās. Vieni atzīst, ka, trūkstot valsts faktiskai eksistencei, nevar trimdā būt un arī nav savas patstāvīgas un aktīvas ārpolītikas. Atkarīgiem no Rietumu valdībām un to ārpolītiskiem mērķiem, mūsu sūtņiem praksē savas akcijas esot jāsaskaņo ar to valdību ārpolītiku, pie kurām viņi akreditēti, tādēļ mūsu sūtņi nevarot spraust kādus patstāvīgus mērķus.

(Turpinājums sekos).

ZUDĪS MIGLA NO ZILĀ KALNA, KLĪDĪS JODI NO MŪSU ZEMES!

LĪGO SVĒTKU SVEICIENS

Turot svētu sentēvu tikumu, arī šogad atcerēsimies Līgo svētkus un vismaz domās pārstaigāsim jūras un kalnus cits citu aplīgodami gan mazu sveicienu, rakstu rindiņu vai jauku atmiņu veidā. Pilnībā mēs savus svētkus varēsim svinēt pēc atgriešanās, jo ne ikkatrā vietā būs iespēja pakalnos gaisos celt darvas mucu, guni kurt un vainagus vīt. Svešа acs šo mūsu īpatnējo svētku svinēšanu nesapratīs, bet kas par to, jo tie būs mūsu svētki.

Mani draugi un vecie Latvijas Vanagi, tālajā Austrālijā, neskumstiet, ka jūsu Līgo vakars iekrīt ziemas periodā un ceriet, ka tiksimies kādos Līgo svētkos Skaņā kalnā Salacas krastos. Tur šinī dienā saulīte pakāpusies visaugstāki debesīs. Tāpat varenu „līgo" noskandināsim „aizputiešiem," kā kādreiz Mežciema priedulājā vai vecajos Daugavpils cietokšņa mūros. Un kur tad skaistais Līgo vakars Putlosā, gūstā, nebrīvībā? Bet latviskās sirdis bija brīvas, ko nekāda vara nespēja izžogot, kas cerēja un ticēja labajam, gaismas uzvarai pār tumsu.

Tā daudzas un daudzas domas mani apņem šinī „līgo" laikā, un es eju no vienas sētas uz otru un es vairs neticu šiem lielajiem attālumu skaitļiem, kas kartēs minēti starp mani un man tuviem cilvēkiem. Skaudīgu aci pametīšu uz Vermlandes pusi zviedru zemē un skaļu „līgo" nodomāšu apstaigājot turienes tautiešus. Tie taču vistuvāku Zilajam kalnam, tiem bērzu un ozolu zari tikpat smaržīgi, kā dzimtenē. Tur ēdīs īstu Jāņu sieru un droši vien tukšos arī miestiņa kausu. Ezera krastā tagad apmeties rakstnieks un Tornas grāvracis Alfrēds Dziļums. Kaut vai roka tam cieta un sastrādāta, zāģi velkot un cirvi cilājot, tak gars spēcīgs un možs risinot Celminieku gaitas un likteņus. Turpat kaimiņos darbīgs un rosīgs gleznotājs Vilis Valdmanis un Valdmaņa mātes sirsnība un viesmīlība esot īsta un silta kā dzimtenes sagša. Jā, kur tad kuplais Jāņu pulks, vai tas būtu zviedru zemē, Anglijā, Kanadā, Vācijā vai citā pasaules malā, lai visiem par godu kā sveicinājums skan — līgo! Ticēsim, ka zudīs migla no Zilā kalna, klīdīs jodi no mūsu dzimtās zemes un kalnos un pakalnos atkal sasauksies jautrie līgotāju bari. Līgo!

VALTERS ZIRNĪTIS

Latviešu dienu 2000 dalībnieki ar karogu priekšgalā dodas uz Toronto pilsētas valdi, kur . . .

. . . sūtnis K. Zariņš pie Kritušo varoņu pieminekļa nolika vainagu (sk. rakstu mūsu laikr. iepr. n-rā) Foto H. Kligers

PIECI LATVIEŠI NO DZIMTENES

LA UN LV KORESPONDENTA ZIŅOJUMS NO STOKHOLMAS

Pirms dažām dienām zviedru laikrakstos parādījās gluži īsa ziņa: pāri Baltijas jūrai, no Latvijas, zvejnieku laivā ieradušies pieci latvieši. Trīs no tiem, ar kapteini priekšgalā bija norunājuši no Latvijas, t. i. no boļševiku varas bēgt uz kādu no brīvās pasaules zemēm, bet divi nav bijuši šajā norunā līdzi un pēc tam, kad laiva sasniegusi Gotlandes dienvidu krastu, Burgvikas ostu, gribējuši braukt atpakaļ. Norunājušie trīs lūkojuši tos pārliecināt, ka atpakaļ aizbraukšana pie boļševikiem nozīmē nāvi arī viņiem, un tā arī šie divi nākamā dienā izšķīrušies par palikšanu Zviedrijas krastā, lūdzot zviedru valdību neliegt viņiem politisku bēgļu asila tiesības.

Laiva ir trallera tips, lielumā apm. līdzīga dņu Esbjerga tralleram. Trallers ir bez nosaukuma, tikai ar numuru, un pierakstīts Liepājas ostā.

Tas ir septiņos emigrācijas gados tikai pirmais gadījums, kur tieši no Latvijas ierodas laiva ar izbēgušiem latviešiem.

Tie visi ir jauni cilvēki: Vecākajam 29 gadi. Visi runā krieviski, kas, protams, nav nekāds brīnums ,kad okupācijas režīms jau ilgst septiņus, resp. astoņus gadus. Viens no viņiem runā arī vāciski. Visi pieci izteikuši ciešu vēlēšanos tikt pie latviešu laikrakstiem un grāmatām, sevišķi pie zviedru—latviešu vārdnīcas.

Saprotams, ka šāda zviedru laikrakstu ziņa augstākā mērā savilnoja Zviedrijas latviešu sabiedrību, jo kuŗam latvietim emigrācijā gan nebūs vislielākā vēlēšanās iegūt tiešas ziņas no pašiem latviešiem, kas vēl tikai pirms dažām dienām bijuši boļševiku mocītajā dzimtenē? Un ne Zviedrijas latviešiem vien.

Tādēļ mūsu līdzstrādnieks Zviedrijā darīja visu, kas viņam spēkos, lai jo ātrāk dabūtu kontaktu ar atbraucējiem, un, protams, jo plašas ziņas par Latvijas apstākļiem. Mūsu līdzstrādnieks tūdaļ devās ceļā uz Gotlandi, kur pieci atbraucēji joprojām atrodas. Viņam bija uzdevums arī no dažiem Amerikas preses izdevumiem, jo interese par šādiem izbēgušajiem, dabiski, nav mums vieniem.

Diemžēl, apstākļi šī kontakta dabūšanai mums nebija labvēlīgi. Zviedru iestādes, pēdējā laikā tik daudz nodarbinātas ar savas zemes spiegu aferām, saprotamā kārtā kļuvušas augstākā mērā uzmanīgas un tādēļ vispirms grib pašas pārbaudīt sīkumos it visus lietas apstākļus, noskaidrojot arī izbēgušo personības u.t.t., kādēļ visu laiku, kopš šie pieci jaunieši atrodas zviedru iestāžu rīcībā, notiek viņu nopratināšana un lietas izmeklēšana. Un līdz nopratināšanas nobeigšanai it neviens netiek pie atbraucējiem pielaists. Šāda zviedru iestāžu rīcība ir arī saprotama, un mums tā jārespektē, paciešoties un sagaidot viņu atbrīvošanu, pēc kam, saprotams, tiksim arī pie tām ziņām, ko viņi varēs emigrācijas latviešiem sniegt par apstākļiem dzimtenē.

Cik viņi paguvišu dažiem Gotlandes ļaudīm pateikt pēc izkāpšanas krastā, tad ziņas no Latvijas ir visai drūmas: veseli apgabali Latvijā jau esot tikai krievu apdzīvoti, visi latvieši izdzīti vai izklīduši un deportēti. Tā boļševiku tautu izslepkavošanas ārprāts jau ļoti smagi skāris mūsu zemi un tautu.

Bet mums jau sakrājušies tik bezgala daudzi citi jautājumi, ko vaicāt atbraucējiem, ka darīsim visu, lai jo drīzāk satiktos ar viņiem. Protams, cerībā, ka zviedru iestādēm būs izdevies noskaidrot, ka tie ir krietni un godīgi latviešu patrioti, kuŗiem laimējies kā pirmiem pēc septiņiem gadiem tomēr izkļūt brīvajā pasaulē, neraugoties uz boļševiku pavisam ārkārtējiem Baltijas telpas noslēgšanas paņēmieniem.

Katrā ziņā šajā pēdējā gadījumā pieci atbraucēji būs mūsu Lielās sāpju Dienas — 14. jūnija — sengaidīti liecinieki.

KALPAKIEŠIEM

Lai turētu dzīvu Kalpaka garu, uzaicinu Kanadā dzīvojošos kalpakiešus atsaukties. vēstules adresējot šis avīzes kantorim.

J. Dreimanis, Atsev. Stud. rota

K. Tannis, Latv. Neatkar. rota

RŪPĒSIES PAR ARCHIBĪSKAPA TĒVA LABKLĀJĪBU

ASV Rietumu daļas latviešu mācītāju un draudžu darbinieku konference Sanfrancisko 7. un 8. jūnijā

7. un 8. jūnijā Sanfrancisko pilsētā notika Vašingtonas, Oregonas, Kolorado un Kalifornijas valstu latviešu mācītāju un draudžu delegātu konference, ko vadīja archibīskapa vietnieks prof. K. Kundziņš. Konferencei sveicienus un Dieva palīgu darbā bija sūtījuši archibīskaps prof. Dr. T. Grīnbergs, prāvests A. Skrodelis no Kanadas, prāv. Birnbaums, Latvijas ev.-lut. baznīcas pārvaldes ASV pr-ks P. Eglītis u. c. Pārskatu par latviešu garīgo aprūpi ASV rietumos sniedza prof. K. Kundziņš no kā varēja redzēt, ka garīgo aprūpi saņem gandrīz visi latvieši šinī apgabalā, un ka visur, šo darbu kārtojot, saņemta liela tautiešu atsaucība.

Ja Latvijā bieži vien mācītājiem darbā trūka mūsu intelliģences atbalsta, tad Vācijas trimdas posmā piedzīvojām tās atgriešanos draudzes darbā, un šeit ASV jau varam runāt par tās uzupurēšanos un pašaizliedzību organizējot un vadot draudžu darbu, konstatēja runātājs.

Ievadot tiešo konferences darba posmu, māc. A. Ernstsons referēja par Čikagas konferenci, tās atziņām un lēmumiem, lai turpmākā konferences gaitā varētu saskaņoties.

Tālākā konferences daļā ļoti nozīmīgus referātus nolasīja prof. St. Vasiļevskis: Latviešu draudžu nozīme un uzdevumi pašreizējā situācijā un māc. A. Galiņš — Latviešu draudzes un biedrības, kas izraisīja ļoti dzīvas debates un atziņu, ka latviešu draudzes un dievkalpojumu kopas pulcina un apvieno ASV rietumos vislielāko skaitu latviešu (apm. 84 proc., tur pretim biedrības tikai 20 proc.), tāpēc draudzēm bez sava tiešā pienākuma jāpaplašina arī citi sabiedriskās aktīvitātes veidi, kas stiprina un uztur tautas kopību. Atzina par vēlamu, dibinot latviešu draudzes, tūlīt nostāties patstāvīgi, nesaistoties ne ar vienu sinodi; tāpat atsevišķām dievkalpojumu kopām nav vēlama atkarība no kādas vietējās laicīgās organizācijas.

Daudz laika tika veltīts jaunatnes audzināšanas un izglītības jautājumiem, kur savus padomus sniegt bija aicināti mūsu skolu izcili darbinieki, kā: prof. L. Bērziņš, bij. skolu departamenta dir. J. Celms, tautskolu direktors A. Dravnieks, u. c., tāpēc draudžu darbinieki guva pilnīgu ieskatu, kā veidojams šis darbs.

Atzina, ka visas latviešu svētdienas skolas ņemamas baznīcas paspārnē, lai nesadurtos ar valsts likumu, kas noliedz citas skolas, bez valsts cenzētiem skolotājiem. Rīkojamās jaunatnes dienās un salidojumos aktīvie darītāji lai būtu paši jaunieši, jo jāveicina jaunatnes pašdarbība un pieredze sabiedriskā darbā. Plašāks šāda veida jaunatnes salidojums, kur paši jaunieši aktīvi rīkotāji, jau šovasar notiks 4., 5. un 6. jūlijā Kalifornijas valstī — Sanfrancisko, bet šaurākā mērogā vēl Vašingtonas un Oregonas valstīs. Nolēma veicināt jaunatnes žurnāla Ulubele izplatīšanu un vākt līdzekļus žurnāla Bitīte izdošanai, lai arī mazie bērni nebūtu aizmirsti. Pārrunāja arī iespējas par Bitītes satura uzlabošanu un iespiešanu ASV. Atzina, ka visi draudžu savāktie līdzekļi trūkumcietējiem nododami baznīcas vārdā ar mūsu archibīskapa starpniecību.

Pieņēma skolu darbinieka T. Sīļa ierosinājumu reizi gadā griezties pie visiem bij. Latvijas ev.-lut. baznīcas piederīgiem brīvajā pasaulē ar lūgumu ziedot līdzekļus mūsu baznīcas augstākā vadītāja archibīskapa T. Grīnberga dzīves un darba nodrošināšanai, kas varētu būt viena dolara apmērā no personas gadā.

Nolēma šo ierosinājumu tūlīt reālizēt ASV rietumu daļā, jo konferences dalībniekiem bija zināms, ka archibīskapa Tēvam nav līdzekļu pat kancelejas sekretāra algošanai, lai gan viņa darba apmēri pieaug un viņš šo lielo darba slodzi veic pats, strādājot ļoti gaŗas darba stundas, ko nepieļauj viņa lielā gadu nasta.

Konferences noslēgumā visi tās dalībnieki piedalījās Ziemeļkalifornijas latv. draudzes otro gada svētku un jaunatnes iesvētes dievkalpojumā, kas bija pulcinājis vēl nekad nepieredzētu latviešu dievlūdzēju skaitu Sanfrancisko. **S.**

SAVIENOTĀS VALSTĪS

Čikagas Latviešu Tautas Augstskola darbosies arī vasarā. Tehniskajos zīmēšanas kursos vēl var pieteikties. Nodarbības notiek vakaros Hull House telpās, 800 S. Halsted St. Vada Otto Krolls. Ar katru nodarbojas individuāli. Labākiem zīmētājiem cerība dabūt zīmētāja vietu. Pieteikties pa tālr.: MO 6-5399 no plkst. 7-9 vakaros, vai rakstiski.

Rudenī turpināsies zv. adv. Jēkaba Kalniņa lekcijas par likumiem, Dr. N. Vētras par veselības kopšanu, dir. Ed. Ramata par tautas mūziku u. c.

*

Čikagas Latviešu Teātris vēl pirms „lielās vasaras" nāks tautā ar jaunu lugu, ļoti vasarīgu: Lidijas Auzānes—Vītolas 3 cēlienu komēdiju „Izpalīgi laukos". kura savā laikā izrādīta kā „Gleznotājs Otiņš". Luga pārstrādāta mūsu teātrim.Tēlotājiem gars ir priecīgs, jo viņi vēlas skatītājus aizvest citā pasaulē: lauku sētā un parādīt cilvēku vājības. No kuplās teātra saimes pie vārda tiek jauns tēlotāju pāris: V. un O. Kalniņi, kuri dažam būs pazīstami no izrādēm Vācijā. Režiju vada Elmārs Upermanis, kas mums pazīstams no Jelgavas teātra. Šoreiz arī dekorātors ir no Jelgavas teātra — Arnolds Šimanis, kas skatītājus aizvedīs ļoti latviskajā vidē.

Lai teātra izrādes varētu apmeklēt visi tautieši un daudziem nevajadzētu aiziet mājās, iekšā netikušajiem, kā tas piem. bija „Čiko" izrādē, tad noliktas divi izrādes: sestdien, 28. jūnijā, pl. 7,30 vakarā un svētdien, 29. jūnijā, pl. 7,00 vakarā, abas Hull House telpās, 800 S. Halsted Str.

Č.L.T.

*

LKK loceklis A. Blodnieks 13. jūnijā izbrauca uz Viliamsburgu, Va., lai piedalītos sarīkojumā, kas veltīts Amerikas pilsoņu brīvību likuma atcerei. Sarīkojumā piedalās pārstāvji no visām apspiestām tautām.

*

Ņujorkas ev.-lut. draudzes koris ievēlējis savu jauno valdi: priekšnieks Leonids Bērziņš, viņa vietniece Lilija Āboltiņa, kasiere Maija Pētersone, sekretārs E. Šaumanis. Koris iecerējis piedalīties nākamā vasarā dziesmu svētkos Čikagā. Ceļa naudas iegūšanai ievēlēja līdzekļu vākšanas komisiju.

*

Latviešu jaunatnes pārstāvju sanāksmē janvārī Ņujorkā pieņēma lēmumu, ka jāizveido Latviešu jaunatnes centrālā organizācija, kas apvienotu atsevišķos jaunatnes pulciņus. Lai veiktu vajadzīgos priekšdarbus, tagad ir nodibinājusies organizācijas komiteja. Komitejas priekšsēdis ir I. Avots (Nordens) no Denvillas, Pa., viņa vietnieks J. Padegs no Ņuhevenas, Conn., locekļi — Laima Malika no Grinvičas, Conn., E. Mūrnieks no Hudsonas, N. Y., Kr. Valters Jr. no Nordfildas, Minn., G.Tobiens no Filadelfijas, Pa., un Baiba Bičola no Baltimoras, Me. Komiteja izstrādā statūtus centrālai organizācijai un paredz sasaukt rudenī jaunatnes kongresu Ņujorkā.

AIZLŪDZ PAR AIZVESTAJIEM

Laikā no 10.-14. jūnijam Demoinā, Aiovā, notika Augustana baznīcas sinode ar apmēram 500 delegātiem no visām Sav. Valstīm un Kanadas, kuri reprezentēja 480.000 šīs baznīcas locekļu. Sinodes sēdes notika First Evangelical Lutheran Church draudzes baznīcā. Šinī draudzē par palīgmācītāju strādā latviešu mācītājs Adolfs Švalbe, kas arī apkopj prāvo pie šīs draudzes piederošo latviešu kopu un regulāri notur latviešu dievkalpojumus.

Uz mācītāja Švalbes un šīs draudzes latviešu ierosinājuma pamata Augustanas sinode pieņēma speciālu lēmumu atzīmēt Latvijā un pārējās Baltijas valstīs notikušo deportāciju upuru piemiņu. Svinīgajā 13. jūnija sinodālā dievkalpojumā katram delegātam un dievlūdzējam izsniedza speciālu lapiņu ar īsu aprakstu par 14. jūnija nozīmi un apstākļiem, kādos deportācijas notika. Šinī dievkalpojumā sprediķi teica National Lutheran Council prezidents Dr. Pauls Empī (Dr. Paul Empie) no Ņujorkas. Sinodes delegātu un to piederīgo piepildītajā baznīcā Dr. Empī izcēla komūnisma briesmas brīvajai pasaulei, norādot uz Latvijas piemēru. Augustana sinodes prezidenta Dr. O. Bensona uzdevumā sinodes dalībnieks mācītājs Svensons uzaicināja visus dievlūdzējus piecelties un noturēja speciālu aizlūgumu par tiem, kas smok vergu nometnēs aiz dzelzs aizkara, un par deportētiem latviešiem, igauņiem un lietuviešiem. Dievkalpojuma noslēguma daļā latviešu kopas pārstāvji pasniedza mūsu sūtņa Dr. Bīlmaņa sarakstīto Latvijas vēsturi National Lutheran Council prezidentam Dr. P. Empiam (Dr. P. Empie). Augustanas sinodes prezidentam Dr. O. Bensonam un Demoinas First Evangelical Lutheran Church draudzes mācītājam Dr. E. Lakam (Dr. E. Lack).

Tā pirmo reizi vesela liela amerikāņu luterāņu sinode kopā ar brīvībā esošiem latviešiem pieminēja un aizlūdza par mūsu aizvestajiem. Aizlūgumu atzīmēja arī amerikāņu prese.

Sarkanā armija atstāj Rīgu

SATRAUKTU DIENU KALEIDOSKOPS

„Biedri! Mēs nupat dzirdējām biedra Molotova runu. Hitleriskais nezvērs ir iebrucis mūsu karsti mīļotās dzimtenes neaizskramās robežās. Padomju tautas tver ieročus, tās satrieks nekaunīgo ienaidnieku. Biedrs Staļins ar saviem frontu komandieriem — maršaliem biedriem Vorošilovu, Timošenko un Budjonniju veido dzelžainu boļševistisku spēku rindas. Pie tām izlūzīs izsalkušo hitleriešu bada zobi."

Biedrs Tomsons, pirms dažām nedēļām Rīgā atsūtītais Maskavas latvietis, runā Zemkopības tautas komisāriātā. Viņš tikko paspējis pārņemt savas pārvaldes vadību, kad gaisā jau jūtama atpakaļceļa dvinga. Ne tautas komisārs Vanags, ne viņa biedri Blaus un Belogrudovs, ne veselu gadu savas daļas vadījušie pašu māju komūnisti — agrotechniķis Niedrītis ar meliorātoru Purvīti, bet viņš, jaunatbraucējs, nu pilda partijas pavēli, viņš izskaidro notikumus, par kuriem pašam nav lāga jēgas, tikai vecromantiska ticība.

„Vēl fričiem nav aizmirsusies Nāves sala un Ložmetēju kalns. Ko veica latviešu strēlnieks, to simtkārt labāk varēs latviešu boļševiks!" — Svinīgi beidz runu Tomsons.

*

Domīgi, brīnišķu atvieglinājuma sajūtu krūtīs slēpdami, sānis stāv direktors P. Grāvis un Latvijas zirgkopības tēvs Laže. Viņu rāmajās sejās nav nekādu zīmju, kas nodotu domu — lavīne sākusi velties!

Tautas miliču pulks izbirst Brīvības bulvārī. Automašīnas paliek stāvam liepu gatvē, bulvāra vidū. Visiem jāatstāj iela! — atkāpjas Sarkanās armijas izlases vienības. Ir agra priekšpusdiena.

Motorizētie lielgabali, komandieru mazās mašīnas, smagie auto, kareivju pilni, ārēji vēl atstāj samērā disciplinēta karaspēka izskatu. Bet sejas, sejas — tanīs spoguļojas bailes un aizdomas. Rokās sažņaugtas šautenes, acis veras namu logos. Kāda ziņkārīga galva esot mazliet sakustinājusi aizkaru nama augšstāvā, kur ir Armijas Ekonomiskā Veikala nodaļa. Šāviens! — viens, otrs, trešais — viss automobilis, strauji gāram drāzdamies, uguņo spiega vai sabotiera logā. Logs paliek neskarts, ne skrambas aizdomīgajā, ne arī kādā citā ēkā.

Pēc īsa brīža šāvieni jau skan no Elizabetes ielas stūra, tepat aiz Tiesu pils. Namā, kur Kara Invalida veikals, esot nostiprinājušies tautas ienaidnieki. Uz atejošo armiju šauts no jumta, šāvējs slēpies aiz dūmeņa. Milīči aplenc namu (tikai no ielas puses), dodas augšup, uz jumta notiekot trakas medības. Jā, tur jau viņi nāk, nes sabotieri, varbūt vairākus. Nekā — nesamais zilā formas cepurē, pelēkās galifē biksēs. Tas jumta medībās pakritis milicis ar lauztu kāju!

Sarkanā armija dodas pa Vidzemes šoseju uz Igauniju. Ceļš uz darba ļaužu tēvijas sirdi vairs nav drošs. Vācieši apdraud Daugavpili. Tikai aizvakar runāja biedrs Tomsons.

*

Stacija, no kuras biedrs Kirchenšteins ar delegātiem devās uz Maskavu lūgt uzņemt Latviju brālīgo padomju republiku saimē, šodien nav karogota. Kutošiem papēžiem to pārblīvējuši padomju pilsoņi, virsnieku sievas ar bērniem, mazāki okupācijas varas gariņi, pašu māju komūnisti. Aiziet viens vilciens, pēc 3 stundām otrs. Labi ja niecīga braukt gribētāju saujiņa atrod tur vietu.

„Es jau gaidu veselu stundu," bailēs čukst maskaviete, kas līdz ar diviem bērniem līdzi grib paņemt šujammašīnu, divriteni un pavisam jaunu patvāri. „Tik labi bijām iekārtojušies, nu viss jāatstāj Gitleram."

Bet sieviete padomju valstī ir „līdztiesīga" vīrietim, nav tur vagonu mātēm ar bērniem. Milīči pašķir izbiedēto pulku, nāk vīri ar lielāku vārdu. Nopietnas sejas, stingri rokas spiedieni. — „Biedri, kārtojiet sekmīgi lietas, esmu saņēmis steidzamu pavēli izbraukt uz Maskavu. Visu labu!" Mazais biedrs redz gan ka lielais melo, bet šodien bēgt var tikai viņš, tas lielais.

Atkal aiziet vilciens. Paklīst valodas, ka par labu kukuli, pāris simtiem, varot nopirkt vietu kautkur bagāžas vagonā. „Bet man taču biļete, turp — atpakaļ biļete. Maskava — Rīga — Maskava!" Ir ļoti uztraukusies labāka paskata draudzene.

„Nu, tad kar to pati sev pie motora un laidies pa sliedēm uz priekšu," nosaka biedrs dzelzceļnieks.

*

Sāk aptrūkt maizes. Bet Šortmaņa maiznīca Barona ielā šodien atvērta. Pircēju rinda dažās minūtēs sniedzas jau līdz Augļu Eksporta logam. Uztraukumam nav vietas, maizes diezgan. Te kautrīgi rindas galā nostājas boļševiku kareivis. Mazs, netīrs, zābaki saplīsuši, kājas, var vērot, jēli noberztas. Arī viņš gribētu kukuli maizes. Cilvēks pēc dabas labsirdīgs, (vēl arī pilsētā sarkano nagos). Nu, ļaudis saka, lai iet biedrs iekšā ārpus kārtas, viņš jau karavīrs.

Nokauc auto bremzes, piesteidzas kāds oficiers. „Ko tu te slaisties? Kur šautene? Kur biedri, vienība! Uz priekšu — marš!" Virsnieks jau steidzas tālāk. Bet kareivis laimīgs — „Labi, ka nenošāva, netiktu mājās. Nu jau karam beigas. Šautene grāvī, tur citas mantas arī. Mūsu armijā smagas šautenes."

Nav arī papirosu. Pilsētā sprēgā vieglo ieroču uguns. Bet smēķētāji, uzmanīgi apkārt skatīdamies, stāv modrās rindās pie kioskiem. Kad uguns dzirdas tuvāk, tie uz brīdi izklīst, pārdevējs aizliek būdas logam priekšā dēļu vāku. Tad gaidīšana un pirkšana sākas atkal no gala. Bet šoreiz lieta ir ļauna. Abās ielas pusēs piestājas miliču auto, tie saskrien Stabu ielas nama sētā. Troksnis, šāvieni. Kādu ved. Nelāga jušana. Bet — ved židu. „Biedri, biedri, ko gan jūs dariet? Es arī esmu biedrs." Satraukts, bāls, aizvestais mēģina protestēt.

(Turpinājums sekos.)

Izstāde par boļševiku terroru Latvijā

LKK sadarbībā ar ALAs Informācijas biroju un Latviešu Informācijas centru uzsākusi priekšdarbus izstādes sarīkošanai, kas rādīs neatkarīgās Latvijas uzplaukumu, Latvijas neatkarības iznīcināšanu un boļševiku terrora aktus Latvijā. Ir savākti lielāks daudzums oriģinālatēlu un dokumentu, kas illustrēs Latvijas sasniegumus un atklās komūnistu postošo rīcību Latvijā. Izstādes mākslinieciskо iekārtojumu uzņēmies grafiķis S. Vidbergs. Izstādi atklās septembrī Ņujorkā. Pēc tam izstāde apceļos citus latviešu centrus.

Tautieši, kuru rīcībā būtu izstādei noderīgi materiāli, lūgti par to paziņot Latviešu Konsultātīvai Kopai, 45 E. 51 St., New York 22, N.Y.

Uzsākta izmeklēšana vergu darbu lietā

LATVIEŠU LIECĪBA

Pie Apvienoto Nāciju Ekonomiskās un sociālās padomes nodibināta īpaša komiteja vergu darba izmeklēšanai. Šī komiteja tagad uzsākusi liecinieku nopratināšanu. Izmeklēšanu 1947. gadā ierosināja brīvās pasaules strādnieku organizācijas Amerikāņu Darba Federācija (AFL). AN statūti paredz, ka var uzklausīt arī padomdevēju iestādes no valstīm, kas nav AN locekles. Šinī gadījumā liecību varēs nodot Latviešu Konsultātīvā Kopa, kas sagatavojusi plašu iesniegumu, kurā 1) norādīts uz PSRS likumiem un rīkojumiem, kas apstiprina vergu darba pastāvēšanu, un 2) personu liecības, kurām izdevies izbēgt no vergu darba nometnēm.

LKK priekšsēdētājs Dr. V. Māsēns sniegs savus paskaidrojumus AN komitejai 19. jūnijā. Bez tam savu liecību sniegs vēl kāds latvietis, kas bijis notiesāts vergu darbos. Komitejas sēdes ir slēgtas.

CEĻOJUMS BĪSTAMOS ŪDEŅOS

VĒSTULE NO BRITU SALĀM

Čerčils uzkāpa atbildīgajā valdības komandtiltā tādā brīdī, kad Britanijas valsts kuģis bija iegriezies ļoti bīstamos ūdeņos. No Č. gaidīja ļoti daudz, bet viņš ir varējis panākt tikai to, ka šādos apstākļos bijis iespējams. Bīstamie ūdeņi nav beigušies, jo valsts likteņus nenosaka tikai valdība, bet daudzi spēki, kas kopā darbodamies, raksta vēsturi. Taču Čerčils ir panācis to, ka valsts kuģis līdz šim vēl nav uzskrējis sēklī. Pag. g. beigās, Čerčilam pārņemot vadību, šāda iespēja bija ļoti tuvu. Strādnieku valdības pēdējos mēnešos Britanijas nelielās zelta rezerves izsīka tādā straujumā, ka pēc trim mēnešiem, šādai gaitai turpinoties, tās būtu izsīkušas, un Britanija līdz ar to saimnieciski bankrotējusi.

Čerčila valdībai ar drastisku importa ierobežošanu izdevās to aizkavēt, taču saimnieciskās grūtības savos pamatos pārspētas nav. Vēl arvien Britanija patērē vairāk nekā tā pati ražo, un starpība ir redzama ar zelta rezervēm.

Čerčila valdībā ir vīlušies labā un kreisā spārna ekstrēmisti. Daudzi vecā tipa konservatīvie cerēja ka Č. valdība īstenos stingri konservatīvo politiku, galveno labvēlību veltīdama lielo naudinieku interesēm, visās nozarēs balstīdama brīvo uzņēmību un strauji likvidēdama strādnieku partijas nacionalizēšanu.

Šādu Čerčila politiku klusībā gaidīja arī strādnieku partijas kreisais spārns, balstīdams uz to savus politiskos plānus. Kreisajiem ekstrēmistiem likās puslīdz droši, ka Čerčila valdība nerūpēsies par strādnieku un vidējās šķiras interesēm, līdz ar to dodot pateicīgu aģitācijas materiālu. Bija jau izteikti paregojumi, ka konservātīvo atgriešanās pie varas šai grūtajā saimnieciskajā situācijā tik pamatīgi sagraušot viņu prestižu, ka konservātīvo partija būšot uz ilgiem laikiem zaudējusi savu uzticību vēlētājos.

Ekstrēmistu cerības nav piepildījušās. Konservātīvo partija kara laikā ir uzņēmusi politisku kursu, kas to padara par raksturīgu viduššķiras partiju. Laba daļa tās atbalstītāju nāk arī no strādniekiem. Kad strādnieku valdība pēc kara beigām, tikusi vairākumā, sāka izpildīt plašu sociālās nodrošināšanas programmu, konservātīvie bezspēcīgās dusmās grieza zobus un apdraudēja leiboristus idejiskā cīņā. Konservātīvajiem bija pamats to darīt: strādnieku partija īstenoja to programmu, ko konservātīvie bija izstrādājuši un kopīgi ar saviem pretiniekiem pārrunājuši kara laika koalīcijas valdībā.

Dabīgi, ka tāpēc Čerčils, atgriezdamies Dauningstrītā, paturēja sociālo nodrošināšanu neizkārtu. Tā pat nenotika nekādas pārmaiņas nacionalizētajā rakturvju rūpniecībā un dzelzceļu satiksmē. No izdarītām nacionalizācijām Čerčils vēlējās anullēt tikai tērauda rūpniecības un ielu transporta nacionalizēšanu, bet tai pa jau sākusies cīņa parlamentā.

Kad Č. valdība ievadīja šādu mērenu viduscela politiku, veltīdama savu labvēlību plašākām iedzīvotāju aprindām, laiks bezspēcīgās dusmās zobus griezt bija pienācis kreisajam spārnam. Pāris pirmos mēnešus strādnieku partija, atrazdamās opozīcijā, likās pilnīgi izkritusi no lomas. Valdība ierosināja apmēram tos pašus likumprojektus, kādus būtu aizstāvējuši leiboristi.

Ar ļoti garām sejām valdības rīcībā noskatījās arī britu finansisti — tradicionālie konservātīvo atbalstītāji. Viņiem likās, ka konservātīvo politika nav diezgan konservātīva. Viņiem bija jāpiedzīvo rūgtā īstenība, ka finansu kanclers Butlers diezgan smagi viņus noslogа nodokļiem, tai pat laikā samazinādams ņemantīgāko nodokļus. Finansistu aprindas ir pat sākušas kara gājienu pret Butlera un viņa politiku, lai atgādinātu valdībai, ka viņi — uz laiku zaudējusi daļu atbalstītāju, jo tai ir vajadzīgs dot ļoti rūgtas zāles saimnieciskā nespēka pārspēšanai. Tas izpaudās nesen notikušajās papildvēlēšanās, kur konservātīvie zaudēja visas tās vietas, ko viņi bija ieguvuši pirms četri gadiem no strādnieku partijas. Vēlētāju uzticība tomēr pieaugs, ja valdībai izdevies bankrota draudus novērst un izvadīt valsts kuģi no sēkļa rajona dziļos un mierīgos ūdeņos.

Valdība šo smago uzdevumu mēģina atrisināt ar apziņu, ka tai pirmām kārtām jāstāv nomodā par valsts interesēm, nevis par savas partijas interesēm. Tāpēc arī tā nevairās no nepopulāriem soļiem.

Šai sakarā ir noderīgi atgādināt kādu epizodu no mūsu neatkarības laika. Kāds no mūsu ārlietu ministriem, satikdamies ar tagadējo Zviedrijas ārlietu ministru Undēnu, bija teicis: „Es esmu pirmais Latvijas strādnieks ārlietu ministrs." Uz to Undēns, būdams diezgan kreiss sociālists, nebija tomēr varējis atturēties dot savu komentāru piparotajā jautājumā: „Bet kurš tad jums ir Latvijas valsts ministrs?"

Britanijā ikviens, kas ieņem Dauningstrīta konferenču telpas sēdekli, apzinās, ka viņš ir Viņa Majestātes valdības ministrs, un tāpēc viņam augstākās pavēles diktē valsts intereses.

Jēkabs Aizkraukļis

14. jūnija atceres akti un demonstrācijas

(Pārnesums no 2. lpp.)

līdzības, jo nekad vēl pasaule nav sastapusies ar tik mežonīgu, velnišķīgu un tirannisku spēku, kāds ir bezdievīgais komūnisms. Baltijas valstis jau labi sen ir iesaistītas šinī cīņā. Maskava ir vērsusies pret spītа pilnajiem, lepnajiem baltiešiem. Mēs zinām, ar kādiem līdzekļiem cīnās komūnisms. Ļeņins ir teicis: „Nav lielas nozīmes, ja trīs ceturtdaļas no visas cilvēces būtu jāiznīcina; kas mūs interesē, ir tas, lai atlikušā ceturtdaļa klūtu komūnistiska." Tālāk Ļeņins saka: „Brīvība ir buržujisks aizspriedums" Baltijas tautu nākotne ir cieši saistīta ar brīvās pasaules nākotni

Viduseiropas konferences ģenerālsekretārs un bij. Čechoslovakijas sūtnis Dr. J. Slaviks teica, ka Čechoslovakijai ir līdzīga vēsture un līdzīgs raksturs kā Baltijas tautām. „Kad Krievija okupēja Baltijas valstis, tā nebija karā. Mēs Čechoslovakijā domājām, ka tas ar mums gan nevar notikt. Bet pienāca laiks, kad arī mēs to piedzīvojām un pārliecinājāmies, ka Staļins ir vēl sadistiskāks briesmonis kā Hitlers."

Vēl runāja ASV senātors V. Bentons no Konektiketas. Viņš aizrādīja, ka Amerika jau kopš 1946. g. sākusi pulcināt spēkus, lai stātos pretim padomju agresijai. Pienāks diena, kad Pad. Savienībai būs jāatgriežas savās robežās.

Apsveikumu bija piesūtījis Ņujorkas valsts gubernātors T. E. Djuijs, paziņojot, ka viņš izsludinājis 1952. g. 15. jūniju par Baltijas valstu brīvības dienu Ņujorkas valstī. Vēl apsveikumus bija piesūtījuši J. Fosters Dalless, Everels Harimens, senātors Līmens un citi.

Sanāksmi noslēdza ar Igaunijas, Latvijas un Lietuvas himnām, ko nodziedāja koŗi.

Apmeklētāju starpā bija vairāki ievērojami viesi, kā Ungārijas bij. parlamenta prezidents un tagadējais Ungāru nacionālās komitejas prezidents Bela Varga, Bulgāru nacionālās komitejas prezidents Balabanovs u. c. Apmeklētāju skaits šoreiz nesasniedza tos apmērus, kādi bija pag. gadā Karnegi Hallē rīkotā vakarā.

ŅUJORKAS LATVIEŠU DRAUDZĒ

„Jo tā diena nāks, kad patiesības svaru kauss sāks nosvērties Dieva taisnīgam spriedumam...", teica archibīskapa vietnieks prāvests Jēkabs Ķullītis savā dievvārdu vēstījumā Ņujorkas latviešu draudzes dievkalpojumā 14. jūnijā Bētlēmas baznīcā, pieminot upurus, kurus vēsturiskajā 14. jūnijā un arī vēlāk komūnistiskā imperiālisma terrors varmācīgi ņēma no latviešu tautas, lai tos iznīcinātu. „Tevi un mani Dievs atstājis dzīvus, lai mēs pasaulei liecinātu un stāstītu par komūnisma briesmu darbiem. Ja mēs to nedarām, tad neesam cienīgi savas dzīvības. Mums jābūt uzticīgiem šīm idejām — Dievam, tautai, tēvzemei, kuru dēļ mūsu tautas dēli un meitas kļuva par upuri ļaunajai varmācībai. Mēs lūdzam Dieva palīgu mātēm varonēm, kas audzina dēlus un meitas savas tēvzemes brīvei."

Šis svētbrīdis kļuva vēsturisks un arī liecinās paaudžu paaudzēm, kā tautas dziesminieks savu ticīgo sirdi un dievišķo gara dzirksti ievij savas tautas liktenī. Mākslinieks Bruno Skulte bija komponējis Leonīda Breikša „Lūgšanu", kuras pirmatskaņojumu veltīja šim tautas sēru dienas dievkalpojumam. Skaņdarbu izpildīja apvienoti draudzes jaukts koris un Daugavas Vanagu vīru koris, diriģēja pats autors un reizē izpildīja arī ērģeļu pavadījumu. Kā solisti piedalījās Lūcija Rencis un prof. Viktors Stotts.

DEMONSTRĀCIJA BOSTONĀ

Gluži kā iepriekšējos gados, arī šogad Bostonas latvieši rīkoja 14. jūnijā demonstrācijas gājienu. Igauņi un lietuvieši šogad gājienā nepiedalījās.

Ap 15 dažāda veida plakātos bija saukļi, kas norādīja 14. jūnija nozīmi latviešu tautas dzīvē un brīdināja amerikāņus no Latvijas likteņa.

Gājienu vadīja māc. Osv. Blūmītis. Iespaidīgas bija viņa uzrunas gājiena laikā publikai, kas ielas malās vēroja demonstrāciju. Māc. Blūmītis bija noīrējis īpašu auto ar skaļruni. Viņa mudinājumi un kodolīgie brīdinājumi bija labi dzirdami. Demonstrācija savu kulmināciju sasniedza pie Capleja laukuma, kur mirdzošie tautas tērpi, karogi radīja skaistu ainu.

Kad gājiens beidzās, tautieši devās uz Sigorneja ielu, kur ALTAM atrodas Baltais nams. Sarkanā Krusta māsas tur bija ierīkojušas asiņu pieņemšanas punktu cīnītājiem Korejā. Asinis nodeva 71 tautietis.

Piemiņas diena noslēdzās ar sēru dievkalpojumu pārpildītājā trimdas draudzes Emanueļa baznīcā. Dievkalpojumu vadīja prāvests Kr. Valters, asistējot māc. K. Selmeram un māc. V. Freimanim. Ar koŗa dziesmām piedalījās ALTS koris dir. J. Austruma vadībā, tāpat skaistas dziesmas nodziedāja dubultkvartets Tēvija. Noslēgumā visi dziļā sirsnībā vienojās tautas lūgšanā Dievs, svētī Latviju.

DETROITĀ

Aizvesto piemiņas dienu Detroitā šogad rīkoja visas 3 Baltijas tautas kopēji.

Jau sestdien, 14. jūnija vakarā Detroitas raidītājā WJLB lietuviešu pusstundā par 14. jūnija notikumiem Baltijas valstīs runāja prof. A. Kasemets un noraidīja arī latviešu dziesmas skaņu plates.

Svētdien pēcpusdienā Internacionālā Institūta telpās uz skatuves ASV, Latvijas, Lietuvas un Igaunijas valstu karogi ar goda sardzēm. Baltijas karogi melnā drapējumā.

Atsevišķi iekārtots grāmatu galds, ar grafisku attēlojumu par 1940.-41. gada komūnistu valdīšanas iedzīvotāju zaudējumu ikvienā no Balstijas valstīm. Uz galda latviešu, lietuviešu un igauņu literātūra par Baigo gadu. Viss simboliski ietverts dzeloņdrāšu ierāmējumā.

Aktu atklāja Latviešu Apvienības Detroitā pr-ks A. Jakobsons.

Par komūnistu terroru Baltijas valstīs un 14. jūniju runāja Detroitas universitātes prof. Dr. P. Padalskis, kas pats ir 14. jūnija notikumu aculiecinieks, dzirdējis vaimanas un redzējis asaras, kad nelaimīgie vesti projām. Komūnisti okupējuši ne tikai 3 Baltijas valstis, bet arī citas zemes. Šī problēma nav mūsu vien, tā aptver visu pasauli. Šo gadu simteni ar pilnu tiesību var saukt par koncentrācijas nometņu gadu simteni.

Tālāk katrs savā valodā runāja tautību pārstāvji: igauņu prof. A. Kasemets, latviešu — S. Rudzītis un lietuviešu K. Kodaitis, katru runu nobeidzot ar attiecīgu valsts himnu.

Sirsnīgus vārdus baltiešu tautām teica Kongresa loceklis T. M. Machrovics, kas savā laikā ierosināja Katinas izmeklēšanu.

Telegrammas bij sūtījuši Mičigēnas gubernātors G. Mennens Viljams un Detroitas pilsētas padomes prezidents Louis C. Miriani.

Pēc karogu svinīgas iznešanas, sekoja mūzikli priekšnesumi: no latviešiem J. Gleške — vijole, E. Dunājas pavadījumā, no igauņiem V. Niinemann — soprāns, lietuviešu vīru kvartets, kas izpelnījās sevišķu atzinību. Programmas nobeigumā dziedāja latviešu koris dir. P. Bandera vadībā.

Ls

MONTREĀLĀ

15. jūnijā Montreālā pulcējās bēgļi no zemēm viņpus dzelzs aizkara, lai tādējādi atgādinātu brīvajai pasaulei noziegumu, par kuru Nirnbergā tiesāja nacistus, bet ko neattiecināja uz komūnistiem.

Plkst. 14.00 pie abos Pasaules karos kritušo karavīru pieminekļa pulcējās latvieši, igauņi, lietuvieši un ukraiņi, kas nolika vainagus. Pirmam vainagam, rotātam Latvijas, Igaunijas un Lietuvas valsts krāsām, goda sardzē stāvēja latviete, igauniete un lietuviete tautiskos tērpos. Šo vainagu, pēc īsas uzrunas angļu valodā nolika piemiņas akta rīcības kom. prezidents. ABN vārdā vainagu nolika ABN prezidents, bij. ukraiņu min. prez. J. Stačko. Vainagu nesa plkv. K. Tirzītis, J. Stačko un Vasiļevskis.

Aizvesto piemiņas sanāksme, pl. 15.00, Plateau Hallē, kur bija pulcējušies ap 1500 personu, izvērtās par demonstrāciju pret PSRS. Sanāksmi atklāja A. Šellers. Runāja: baltkrievu vārdā Ždans, igauņu — Teeders, latviešu — plkv. K. Tirzītis, kurš starp citu minēja, ka mūsu uzdevums bēgļu gaitās ir cīnīties par Latvijas atbrīvošanu. Vēl runāja: lietuviešu pārstāvis — Balzaras, ukraiņu — Vasiļevskis un slovaku — Dr. Murins.

Franču valodā runāja O. G. Asmenis, nosodīdams ASV miermīlīgo politiku pret Pad. Savienību.

Angļu valodā runāja plkv. K. Tirzītis un Rev. Šarbonovs, Montreālas archibīskapa pārstāvis.

Sapulces vadība pieņēma sekojošu rezolūciju, kuru nosūtīja Kanadas valdībai.

Rezolūcijā starp citu teikts:

Mēs izsakām pilnīgu lojālitāti un piedāvājam pilnu atbalstu Kanadas valdībai viņas centienos panākt laimīgu brīvību visām tautām.

Mēs protestējam pret tautu iznīcināšanu Ukrainā, Baltkrievijā, Slovakijā un Ungārijā un visās citās valstīs, it īpaši Latvijā, Lietuvā un Igaunijā, kur 1941. g. 14. jūnijā uz Sibiriju tika deportēti 56 tūkst. nevainīgu cilvēku.

Cik ir aizvesto?

14. jūnijā aizvesto atceres gadījumā latvieši, lietuvieši un igauņi savās runās un rakstos ir minējuši ļoti dažādus skaitļus, cik minētā dienā aizvesti no Baltijas valstīm kopā. Šie skaitļi svārstās no 50 līdz 100 tūkst. Šāda nenoteiktība neatstāj labu iespaidu amerikāņu sabiedrībā. Būtu vēlams, lai nākošajā gadā 14. jūnija upuru kopskaits būtu precīzi noskaidrots un iepriekš izziņots.

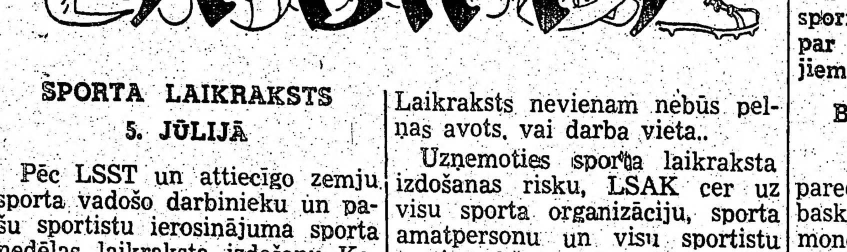

SPORTA LAIKRAKSTS 5. JŪLIJĀ

Pēc LSST un attiecīgo zemju sporta vadošo darbinieku un pašu sportistu ierosinājuma sporta nedēļas laikraksta izdošanu Kanadas Latviešu Sporta Apvienības valde pavirzījusi tik tālu uz priekšu, ka šodien jau varam konkreti runāt par tā iznākšanas laiku — tas savu dienas gaismu ieraudzīs tieši olimpisko spēļu priekšvakarā — 5. jūlijā.

Kanadas Latviešu Sporta Apvienības valde, kas uzņēmusies šī laikraksta izdošanu, par sporta nedēļas illustrētā laikraksta atbildīgo redaktoru aicinājusi P. Plīsi, bet redakcijas kolēģijā — par pr-di mag iur. Rob. Plūmi, loc. — rekordistu Valdi Teteri un basketbolistu un sporta darbinieku Raimondu Bulti.

Par redaktoriem attiecīgās zemēs izraudzīti: ASV — Harijs Mindenbergs un Arn. Aizstrauts, Anglijā—Ansis Mauriņš, Austrālijā — Arn. Šmits un B. Čečiņš, Vācijā — Alfr. Vinčels, Čīlē — Edg. Laipenieks un Zviedrijā — A. Graudiņš.

Sporta laikraksts ar nosaukumu „Trimdas Sports" būs 12x18" apmērā uz 4 lappusēm un sniegs informāciju par visu trimdas zemju latviešu sporta dzīvi, sporta notikumiem dzimtenē un par pasaules ievērojamākiem sporta notikumiem ar sevišķu nodaļu šacham, kuras vadību uzņēmies A. Līdacis.

Aicinot kopējā darbā visus trimdas sporta žurnālistus un pašus sportistus, laikraksts centīsies kalpot mūsu sportam, vienojot visu trimdas sporta saimi. Laikraksts nevienam nebūs pelnas avots, vai darba vieta..

Uzņemoties sporta laikraksta izdošanas risku, LSAK cer uz visu sporta organizāciju, sporta amatpersonu un visu sportistu pretimnākšanu un atsaucību, sevišķi sākumā, kad viss jāsāk un jāveido, lai mēs nepaliktu puscelā un atkal bez sporta laikraksta trimdā.

LSAK lūdz visus sportistus nebaidīties no abonementa pieteikšanas riska, jo risks un darbs, ko uzņēmusies izdevēja ir daudz, daudz lielāks.

ABONEMENTA PIETEIKUMI

Kanadas Latviešu Sporta Apvienības valde lūdz visus tos sportistus un sporta draugus, kas iepriekšējā informācijā abonementu pieteica P. Plīsim, un pārējos, kas šo sporta laikrakstu vēlētos abonēt, piesūtīt abonēšanas maksas, rēķinot ASV un Kanadā 20 centu par 1 numuru. Lai atvieglotu norēķināšanos un grāmatvedības darbu, būtu vēlams, lai maksājumi nebūtu mazāki par $1.00, resp. — 5 numuriem. Tie abonenti, kas vienā reizē izdara maksājumu par 20 vai vairāk numuriem, var atrēķināt 10 proc. atlaidi.

Maksājumus un abonementa pieteikumus, kā arī saraksti attiecībā par sporta laikraksta piesūtīšanu lūdz piesūtīt Kanadas Latviešu Sporta Apvienības pārstāvim V. Beķerim, 384 King Str. W., Toronto, Ont. Canada, bet sporta korespondence adresējama P. Plūsim, 303 Shaw Str., Toronto, Ont. Canada.

Mūsu sporta laikraksts — vienīgais trimdā — būs labs un apmierinās mūs tikai tad, ja visi piedalīsimies tā veidošanā. Nekritizēsim, bet darīsim, tad iegūsim visi, tad celsim mūsu trimdas sportu par godu mūsu dzimtenei, par atzinību mūsu sporta pirmajiem celmlaužiem!

BASKETBOLA TIESNEŠU ROKAS GRĀMATU

paredzējis izdot basketbolists un basketbola licenzēts tiesnesis Raimonds Bulte Hamiltonā. Rokas grāmatu rediģēs pazīstamais basketbola darbinieks, licencēts amerikāņu basketbola tiesnesis Arnolds Aizstrauts. Abi minētie skaitāmi pie mūsu labākiem basketbola speciālistiem, kas labi pārzina spēles teoriju un pašu spēli.

FELDMANS 42,23!

Dienvidanglijas vieglatlētikas meistarsacīkstēs diska mešanā ar ļoti labu 42,06 rezultātu uzvarēja mūsu pag. g. labākais sprinters Feldmanis, atstājot 2. vietā Anglijas rekordistu Savidge. Kādās citās iepriekšnjās sacīkstēs Feldmanis disku metis vēl tālāk — 42,23.

Trimdas rekordists vesera mešanā Vainovskis Z.Anglijas meistarsacīkstēs pārspējis visus anglus un uzvarējis ar 42,97 m.

E. POLTRAKS ROSĪGI GATAVOJAS

Trimdas bij. labākais vesera metējs un mūsu kādreiz ievērojamais diska metējs Evalds Poltraks atkal uzsācis treniņus. Pag. nedēļā Toronto viņš treniņā meta veseri 45,08 m.

MONTREĀLĀ AUG JAUNI VIEGLATLĒTI

Labus rezultāus vieglatlētikas laukā sasniedzis Montreālas jaunatnes sportists Richards Zemnickis.

Savas skolas The High School sacensībās viņš kā skolas labākais vieglatlēts ieguva vicerektora dāvāto balvu Zemnickis uzvarēja augstlēkšanā ar 1,63 m, ieguva 2. v. 100 jardu skrējienā ar 11,0 sek., 2. v. tāllēkšanā ar 5,20 m un 1. v. trīssollēkšanā ar 10,98 m.

31. maijā Zemnickis pārstāvēja savu skolu Kvebekas provinces ģimnaziju vieglatlētikas gadskārtējās sacensībās, un palīdzēja tai izcīnīt pirmo vietu 16-17 g. vecuma grupā. Augstlēkšanā Z. ierindojās 4. vietā, 100 jardos dabūja 4.-5. vietu, trīssollēkšanā 5. v.

Šajās pašās sacīkstēs piedalījās arī Viesturs Kalniņš no St. Lambert High School. K. 16.-17. g. vecuma grupā bija labākais šķēpa mešanā ar 42.29 m. un šanā — 11,82 m un trīssollēkšanā izcīnīja trīs 2. vietas: diskā — 28,86 m, 12 mārciņu lodes grūšanā — 11.82 m un trīssollēkšanā — ar 11,19 m. 4x440 jardu stafetes skrējienā Kalniņa vienība ieguva 2. vietu.

O. Z.

PASAULES SPORTA NOTIKUMI

Otru jaunu lielisku klases rezultātu skriešanā sasniedzis vācu jaunais vidusdistanču skrējējs — Berlīnes pamatskolas skolotājs Dorovs. Viņš Berlīnē 1500 m skrējienā, ar 1000 m starplaiku 2:30 min., ar 3:46.8 min. sasniedzis jaunu vācu rekordu, pasaules šīgada labāko rezultātu šai distancē, un vispār vienpadsmito labāko laiku pasaulē. Par viņu ātrāk skrējuši zviedri: Gundens, Hegs un Lenarts Strands (3.43 min.) Anderkvists, Persons un Bedgkvists holandietis Slijkhuis un beļģis Gastons Reifs. Pasaules šīgada labākais ir 3:48.2 bija ungārs Keres.

*

Valsts sacīkstē futbolā Vīnē Anglija uzvarēja Austriju ar 3:2. Sacīksti, kur satikās plānveidīgās skaistās spēles pasaules meistari, noskatījās 75.000. Lietprātēju vērtējumā Anglijas uzvara bijusi nepelnīta, bet Austrijas zaudējums pelnīts, kas boksā nozīmētu, ka vājākais pretinieks beigās gūst k. o. uzvaru. Abās vienībās lieliski darbojušies uzbrucēji.

*

Briselē Francija valstu sacīkstē futbolā pieveikusi Beļģiju ar 2:1. Tā bija abu valstu jau 42. sacensība. Ar šo uzvaru franči 1951./52. g. spēļu bilancē, kur figūrē tikai viens 0:1 zaudējums pret Zviedriju (Parīzē), bet uzvaras 2:1 pret Šveici, 3:0 pret Portugali, kamēr neizšķirti beigušās sacensības pret Angliju 1951. g. okt. London 2:2 un pag. novembrī 2:2 pret Austriju. Francijas B izlase nesen pieveica Anglijas B sastāvu ar 7:1, kamēr Francijas C vienība pārspēja Luksemburgu ar 7:0.

*

Padomju Savienība olimpiskās spēlēs Helsinkos piedalīsies ar 700 dalībniekiem, to starpā ieskaitīti ārsti, treneri un, protams, arī politruki. Padomju Savienības pirmā līdzdalība radījusi vispārēju interesi, tādēļ nav jābrīnas, ka Helsinkos būs 900 žurnālistu no visām pasaules malām, kuru vērtējumus un spriedumus dzirdēsim vēlāk.

*

Toronto 14. jūn. notikušā angļu divu profesionālo futbola klubu sacensība bija pievilkusi 26.000 skatītāju, kas vēlējās redzēt Eiropas slaveno futbolistu cīņu. Šai spēlē Tottenham Hotspurs abpusēji skaistā spēlē ar 5:0 pārspēja Anglijas pašreizējo meistarvienību Manchester United.

Nepilnas 24 stundas vēlāk abas šīs vienības spēlēja jau Ņujorkā, kur Tottenham Hotspurs, 25.000 skatītāju klātienē, guva jaunu un iespaidīgu panākumu 7:1 uzvaru.

Sievietēm

MĪLAS RŪGTĀS ATSKAŅAS

Filmu zvaigzne Ingrida Bergmane ir dziļi nelaimīga savā tagadējā laulībā ar itāļu filmu režisoru Rosselini, bet viņai nav atpakaļ ceļa, un tā pacietīgi cieš sava pārsteidzīgā un mīlas vārdā spertā soļa skumjās konsekvences — tāda šķiet pasaulslavenās mākslinieces dzīve, ja noticam viņas pirmā vīra Dr. Pētera Lindstrēma visjaunākajiem paskaidrojumiem, ko viņš nodeva atklātībai, liecinādams tiesā.

Losandželosas tiesa virstiesneša Lilijes vadībā atsākusi izspriest Ingridas Bergmanes prasību, lai viņas un Dr. Pētera Lindstrēma meita 13 g. v. Ženija Anna šovasar varētu doties uz Italiju apciemot savu māti. Kā zināms, Ingrida Bergmane, pašlaik kādā Romas privātklīnikā sagaida dvīņus un vēlas redzēt savu pirmdzimto tieši šai laikā. Aktrises pirmais vīrs Lindstrēms savukārt ļoti noteikti pretojas meitenes braucienam pie mātes. Pēc viņa domām esot labāk meitenes dvēselē neuzplēst jau apdzijušas rētas, kas radušās mātei pametot citkārt laimīgo ģimeni.

Atjaunotajā tiesas procesā jau ar pirmajiem mirkļiem klusu rezignāciju radīja Dr. P. Lindstrēma liecība. Daudz pārdzīvojis un dziļi aizkarts savās agrākās sievas rīcības dēļ, viņš tomēr nav kļuvis viņas nosodītājs, bet allaž to pieminot ar labvēlību un klusinātu smeldzi. Tā arī ar savu liecību tas atklāj dziļu traģēdiju, Ingridas Bergmanes dzīvē, ja ticam Lindstrēma vārdiem, kas raksturo itāļu režisoru kā nepiemērotu kaut cik ciešamai ģimenes dzīvei.

Savā liecībā Dr. Pēteris Lindstrēms atstāstīja sarunu ar Ingridu 1949. gadā Italijā, Mesinas kūrvietā, kur viņš toreiz ieradies, lai aicinātu sievu pārtraukt pārsteidzīgo aizraušanos un atgriezties savā mājā. Toreiz Ingrida bija šķīrusies no mājām tikai pagaidām un tā, kā to saprotams no viņas atmiņu stāsta The New York Times mūzikas redaktoram, toreiz tā pat nav bijusi galīgi izšķīrusies pamest Dr. Lindstrēmu.

Par to, ka Rosselini ir sagājies ar daudz citām sievietēm un lietā narkotiskas vielas, toreiz Ingrida paziņoti esot atzinusies Lindstrēmam. Viņa esot arī pastāstījusi, ka, viņasprāt, Rosselini uzturēšanās Romā, viņa daudzām pusēm dzirdējusi stāstus par Rosselini slikto reputāciju, kā arī par neattaisnojamo dzīves veidu.

„Arī viņš pats man ir stāstījis daudz ko nelabu par savu dzīvi, un tur ir daudz nelaba, bet man jāpaliek šeit un jāpacieš konsekvences, ko pati esmu izsaukusi," tādus vārdus Ingrida esot teikusi savam agrākajam vīram, kad viņš pūlējies to atgriezt savā ģimenē.

Lindstrēms noskaidrojis, ka Rosselini pirmā laulība šķirta tālab, ka tiesā pierādīta viņa kāre uz narkotiskām vielām.

Pamatojoties uz ziņām, kas iegūtas no izmeklēšanas Senāta komerciālā komisijā, Lindstrēms liecināja, ka Rosselini līdz šim jau divas reizes bijis ievietots garā slimo iestādē Mesinā, Italijā.

Virstiesneša jautāts, vai arī pēc laulības ar Ingridu Bergmani Rosselini saietas ar citām sievietēm, un vai viņš arī vēl tagad lietā narkotiskas vielas, Lindstrēms atbildēja, ka kopš viņa laimīgās ģimenes galīgās izjukšanas viņš ļoti maz ko zinot par Rosselini gaitām.

Vēlreiz runādams par savu ceļojumu uz Mesīnu, Lindstrēms atcerējās, ka viņš sirsnīgi lūdzis Ingridu neaiziet viņu bērna dēļ. Viņam gandrīz jau izdevies pierunāt vieglprātīgo sievu nākt mājup un turpināt dzīvi, kurā pēc Lindstrēma domām saulaino dienu bijis jo daudz.

Aktrises prasības izlemšana ir velkas garumā, jo tiesai nākas izšķirt ļoti smagu psīcholoģisku problēmu. Nespēdami tūdaļ rast vēlamāko atrisinājumu, tiesneši vāc papildu materiālus un galīgo izšķiršanos novilcina.

Dievišķā Ingrida zaudē prāvu

Filmu dīvas Ingridas Bergmanes un viņas pirmā un bijušā vīra ārsta Pētera Lindstrēma prāva, kas vairāk nedēļu skumji valdzināja lielās Losandželosas ļaudis un mulsināja turienes tiesnešus, savu kulmināciju sasniedza ar abu prāvinieku mazgadīgās meitas iztaujāšanu. Velti lauzījuši galvas, lai rastu Zālamana spriedumu šajā neparastajā strīdū, Losandželosas gudrie likumu tulki izlēma, ka jāuzklausa pašas meitenes domas: vai viņa vēlas vai nevēlas apciemot savu māti Italijā.

Lai daudzo zinātkāro pētīgie skati un tiesas zāles īpatī svinīgais noskaņojums nevajadzīgi nesamulsinātu agrāko Lindstrēmu pāra 13 gadus veco meitu, kas nule beigusi skolu, un tādi viņa netraucēti varētu izteikt savas patiesākās domas, meiteni iztaujāja privātā dzīvoklī tiesnesis, klātesot Ingridas Bergmanes un viņas tagadējā vīra Rosselini pārstāvim — advokātam.

Zilacainā meitene, kam nevien brīnišķi sārti vaigi un gluds matu sakārtojums, bet arī citādi šejā nav noslēpjama līdzība ar viņas slaveno māti, sastapās ar tiesas kungiem droša un smaidīga.

„Vai jūs saprotat, kas šī ir par lietu," jautāts meitenei, uzsākot viņas iztaujāšanu. „Ko jūsu māte vēlas panākt?"

„Jā, es saprotu visu," skan meitenes atbilde. „Viņa vēlas, lai es dodos pie viņas uz Italiju."

Tikpat droši un noteikti meitene atbildējusi uz tiesneša tālākiem jautājumiem. Lūk, viņas atbildes: „Man patīk mana māte, bet es viņu nemīlu. Negribu braukt pie viņas uz Italiju. Es mīlu savu tēvu. Gribu dzīvot pie viņa."

Rosselini pāra advokāts vēl nesamierinājies ar meitenes noteiktajām atbildēm, bet centies mainīt tās stingro nostāju, uzstādot jautājumus, kas sāk mulsināt.

„Vai jūs esat kādreiz rakstījusi savai mātei vēstules, sakot tanīs, ka mīlat viņu?" tāds advokāta jautājums.

Meitenes atbilde: „Es vienmēr parakstu vēstules viņai ar: „Ar mīļu sveicienu, Pia,".

Atbilde. „Nē, tas nozīmē tikai vēstules beigas."

Uzklausot meitenes pašas domas, tiesa noraida Ingridas Bergmanes lūgumu, sastapties ar pirmdzimto.

DROŠĪBAS ADATU IZGUDROTĀJS

No pašas mazotnes mēs jau sastopamies ar drošības adatām. Šīs adatas ir asprātīga izdoma, un viņu lietošanas veidi ir bezgala daudzi. Šī instrumenta, ja to tā varētu nosaukt, izgudrotājs bija Valters Hants (Walter Hunt). Viņš to izgudroja ne tāpēc, ka būtu vajadzīgs saturēt lejup slīdošu apģērba gabalu, bet gan tāpēc, ka bija savam zīmētājam parādā 15 dolaru. Viņš savu modeli un patenti pārdeva par 400 dolariem, un tas ir vienīgais ienākums, ko viņš guva par vienu no visderīgākajiem pasaules izgudrojumiem. Hants bija kvekers, kas uzaudzis Ņujorkas apgabalā un šinī miljonu pilsētā apmetās uz dzīvi 1825. gadā. Viņš visu mūžu nodarbojās ar dažādiem sīkiem izgudrojumiem, lai uzturētu sievu un piecus bērnus. Izgudrojumiem bija praktiska vērtība, bet pats izgudrotājs nepavisam nebija praktisks. Daudzi citi iedzīvojās uz Hanta izgudrojuma pamata, bet viņš pats neprata tos nostādīt tā, lai savu smadzeņu augļus izmantotu pats.

Hanta izgudrojumiem pieder arī naža uzasināmais aparāts — naža asmeni velk caur divu ratiņu komplektu. Cukurtrauks, kas atļauj izbirt reizē tikai vienai tējkarotei cukura uz vienu pagāzienu, automātiski aizverošās tintes pudelītes pēc spalvas iemērkšanas arī pieder pie viņa izgudrojumiem.

Hants izgudroja rotējošu suku, ko varēja piestiprināt pie zirga ratiem, un šis instruments bija pirmais Ņujorkas ielu tīrīšanas aparāts. Tanī pašā 1835. g. Hants uzcēla Ņujorkā pirmo cementa celtni — West 10th Street. To sauca par Hanta Ģeķību, jo ļaudis atzina par absurdu ēku pagatavot no cementa. Bet jau pēc pilsoņu kaŗa cements kļuva par būvmateriālu. Taču Hanta pionieŗa darbs bija aizmirsts.

Hanta vienīgais nepraktiskais izgudrojums bija brīnišķīgas kurpes, ko varēja lietot akrobati, lai staigātu pa griestiem ar galvu uz leju. Kurpju zoles piesūcās pie gludas griestu virsmas un noturēja cilvēka svaru. Bet tā kā nebija daudz tādu cilvēku, kas gribētu staigāt pa griestiem, tad arī nekādu naudu šis izgudrojums nevarēja ienest.

Visu minēto izgudrojumu attiecīgi saprātīga neizmantošana nav vēl nekas. salīdzinot ar mēchanizētās šūšanas izgudrojumu 1832. gadā Hants sastādīja mašīnu, kas šuva, apvīlēja un lāpīja drānu. Hants bija nolaidīgs un savu izgudrojumu nepatentēja, bet mašīnu pārdeva kādam kalējam Arrovsmisam par niecīgu summu.

Gadus divdesmit vēlāk kāds zemnieka zēns — Eliass Hove patentēja savu šujammašīnu,kas bija līdzīga Hanta mašīnai. Sabiedrības sacentās šujammašīnu ražošanā, un tiesas bija pārpildītas ar sūdzībām par patentu tiesībām, to pārkāpšanu un par pienākošos honorāru par šo izgudrojumu. Kad nu to redzēja Hants, arī viņš 1854 g. gribēja patentēt savu izgudrojumu, bet tiesa viņam to vairs neatļāva jo cita patente bija jau priekšā.

Hants nomira 1859. gadā, neredzējis to bagātību, ko viņam būtu atnesuši viņa izgudrojumi, ja pareizi būtu pratis tos novērtēt un savas tiesības uz tiem nodrošināt. **„Riverdale Gazette"**

ZUTIS ŽELEJĀ

Ņem apmēram 2 mārc. lielu zuti, 2 1/2 painta (1 paints līdzinās 0,568 litra) ūdens, 1/2 painta etiķa, zupas zaļumus, garšvielas, 1 sīpolu un sāli.

Kad zutis ir notīrīts un nomazgāts, sagriež gabalos un vāra iepriekš minētā piedevu novārījumā. Tad zuša gabaliņus atbrīvo no ādas un asakām un marinē gabaliņus ar sāli, pipariem un citrona sulu. Iepriekš minēto novārījumu attauko uz 2 1/2 painta šķidruma ņem 1/4 pudeles baltā vīna, 2 ēdamkarotes želatīna un 2 olu baltumus, kurus pievieno šķidruma dzidrināšanai. Vēlama apaļa forma, kurā ieliek citrona šķēles un saliek glīti zuša gabaliņus, pēc kam viegli pārlej šķīdumu un noliek vēsā vietā. Galdā pasniedz ar šādu mērci.

Ņem 2 jēlu un 2 vārītu olu dzeltenumus, 1—2 ēdamkarotes etiķa, 1/2 paintu olivu eļļas, 1 tējk. sinepju, sāli, piparus, cukuru pēc garšas, pētersiles, dilles, 2 sardeles un 1 tējk. kaperu.

Vārītos olu dzeltenumus izrīvē caur sietu kopā ar jēliem olu dzeltenumiem. Pievieno sāli un piparus un labi samaisa. Pārmaiņus pilieniem pievieno eļļu un etiķi. Maisa, kamēr biezs, tad pievieno sinepes, kaperus, sardeles, dilles un pētersiles.

—m—

Ja grib precēties, jābrauc uz Aļasku

Katrs Aļaskas iedzīvotājs patērē vairāk alkohola kā jebkur citur. „Jums jāuzņemas saistība trīs gadu laikā neprecēties," — teikts līgumā.

Kamēr visā pasaulē kopš gadiem ar nemazinātu asumu turpinās medības pēc vīra, eksistē zeme, kur vīrieši nodevušies klusai alkohola dzeršanai — lai aizmirstu sievietes. Tā ir Aļaska.

Tā ir skarba zeme, kas saviem iemītniekiem neko nedāvina, izņemot varbūt bagātīgi izbārstītos dabas jaukumus. Aļaska zināmā mērā ir jauna zeme, kas vēl iekārojama un izveidojama, un tā ir vīriešu zeme. 1950. g., amerikāņu kaŗaļpēku neieskaitot, tur bijis ap 23.000 baltās rases vīriešu. Pat ne pusei no tiem nebija sievu. Nav brīnums tādēļ, ka lielākos centros izpriecu lokālu gada apgrozījumi uzrāda rekorda cīparus. Ne mazāk kā 8.000.000 dolaru 23.000 Aļaskas vīru izdevuši vienā gadā par viskiju. Un tas tāpēc, kā izsacījies kāds augsts šīs zemes ierēdnis, lai remdētu „sāpes un slāpes" sieviešu dēļ.

Kaut arī ASV attīstīta plaša propaganda sieviešu vidū, lai paātrinātu izceļošanu uz Aļasku, kur vīriešu pieaugums ir ap 10 līdz 15 tūkst. personu gadā, nerodas sevišķi daudz sieviešu, kas vēlētos doties uz Amerikas ziemeļiem, jo tur viņām draud atsacīšanās no civilizētās pasaules ērtībām.

„Nepieciešami atkal atjaunot mūsu sieviešu pionieru garu," izsaukusies kādas amerikāņu sieviešu organizācijas locekle. „Citādi nav iespējas mūsu vīrus noturēt Aļaskā."

Draudi, ko šī situācija izraisa Amerikas ziemeļu aizsardzības zonai, nav vērtējami par zemu. No otras puses grūti izprotams, kāpēc nerodas pietiekoši daudz sieviešu, kas dotos uz Aļasku. Izpeļņa caurmērā tur laba, labāka kā ASV. Lielajos tirdzniecības namos, kuŗu ārējais izskats gan varbūt nav sevišķi iespaidīgs, var dabūt visu, ko sirds vēlas.

Ja citās zemēs neprecētus vīriešus apliek lielākiem nodokļiem kā precētos, tad Aļaskā nopietni apsveŗ par „nodokļu rīkstes" pielietošanu neprecētām sievietēm. Bet arī šeit jāatduras uz nepārvaramu dilemnu. Piemēram, skolu mācības spēkiem jādod solījums mazākais trīs gadu laikā neprecēties. Dabiski, ka tas attiecas tikai uz sievietēm. Piedzīvojumi māca, ka ar grūtībām saistītās skolotājas, kam segti ceļa izdevumi, nokļuvušas Aļaskā un nodzīvojušas tikko 3 dienas šai zemē, jau atradušas laulāto draugu, kas negrib, ka viņa jaulaulātā sieva pildītu savus aroda pienākumus. Arī līguma saistības dažkārt šeit nespēj neko daudz grozīt, ja jaunie mīlas pāri izvēlas lietu dabiskās norises ceļu, pret kuŗu katrai iestādei jākapitulē. Ja ceļā ir jaunās cilts atvase, tad nākošā Aļaskas pilsone nekādi vairs nav piesaistāma darbam savā arodā.

Aļaska ir zeme, kur trūkst sieviešu, un tāpēc tā ir vienīgā zeme pasaulē, kur sievietes ir izlutinātas un tiešām apprecas ātri un uz vietas.

Taisni tādēļ šķiet nesaprotami, ka šai ziemeļu zemē trūkst sieviešu.

Fas.

ES VĒLOS KĻŪT SKAISTA...

Man uz sejas, it sevišķi uz vaigu galiem, saradušās sarkanas dzīsliņas. Liekas, ka tās rodas aizvien vairāk, dažās vietās pat vesels tīkls. Vai ir iespējams dzīsliņas iznīcināt, kā to izdara, un kā no tām izsargāties?

Atbilde Maritai B., Hamiltonā.

Sarkanās dzīsliņas novērojamas vārīgā, sausā ādā. Tās var būt arī profesijas sekas, un daudzkārt redzamas namamātēm, kas bieži stāv pie karstas plīts. Mazie kapilārie asins vadiņi ādā karstuma iedarbībā izplešas un temperatūrai strauji mainoties (izejot laukā vai vēsā telpā), nespēj vairs sarauties un kļūst redzami. Dzīsliņas iespējams iznīcināt ar speciāliem paņēmieniem un diatermijas palīdzību, un tās pazūd uz visiem laikiem.

Tā kā novērots, ka dzīsliņas rodas ļoti vārīgā, it īpaši sausā ādā, tad to ieteicams jo rūpīgi kopt, lai turpmāk izsargātos no to rašanās. Vakaros nemazgājiet seju ar ziepēm, bet vislabāk ar mandeļu klijām, tās mierīgi iemasējot sejā un nokolojot ar siltu ūdeni. Lietojiet labu, maigu tīrīšanas krēmu un stipri taukojošu krēmu naktij. Dienā aizsargājiet seju ar netaukotāju dienas krēmu un vieglu kārtiņu pūdeŗa. Mēģiniet nesauļoties pārāk strauji un lietojiet saulē labu taukotāju krēmu.

Jautājums.

Vai ir iespējams uz visiem laikiem iznīcināt kārpas. Man tādas ir saradušās uz abām rokām un arī uz kakla.

Atbilde. Anniņai K., Toronto.

Kārpas iznīcina arī ar diatermijas palīdzību uz visiem laikiem. Ja Jums tāda nav pieejama, tad varētu kārpas ieziest ar strutenes sulu. It sevišķi stipra tā ir pavasarī, kad to arī lieto šim nolūkam Lai gūtu panākumus, jālieto vairākas reizes. Kārpas uz kakla, sevišķi, tādas, kam ir kājiņa, var apsiet stingri ar matu. Tās nokrīt un pazūd. Tomēr nav ieteicams pašam ķerties klāt pie visu veidu kārpām, jo dažas no tām var izsaukt saslimšanu. Ar lielākām kārpām griežieties labāk pie ārsta pēc padoma.

Elza Pērkone

KRĀŠŅAIS JĀNIS IR KLĀT!

Lai kurā zemē latvieši atrastos, viņus ik gadus apciemo kāds spožs un teiksmains valdzinātājs, Jau laikus nojauš viņa tuvošanos no saules, kas kāpj arvienu augstāk debesu kalnā, no augiem, kas negaidot nobārstīti reibīgiem ziediem, no mūsu pašu jūtām, kuras piepeši iezagušās ilgas un nemiers. Kādu nakti viņš mums nejauj vairs aizmigt, viņš aicina ārā no telpām un vilina meklēt cits citu, liek greznoties, būt jauniem, skaistiem un dziesmotiem. Uzzied paparde, zelta miglu miglodama, visa pasaule līgojas saldā noreibumā, un jaunieču acis satumst, laimei tuvojoties.

Ziedu un mīlestības nesējs, krāšņais Jānis ir klāt.

Mēs negribam viņu atvairīt, mēs viņu saņemam ar vainagiem un zāļēm, ar alus kausiem un siera riteņiem, ar ugunīm un dziesmām.

Ko saka par Jāni mūsu lielākā, vecākā, skaistākā un gudrākā grāmata — tautas dziesmas? Senči dziļā saulgriežu laiku darinājuši skaistos tēlos un izdarībās:

Jāņa miteklis atrodas Jāņu kalnā.

Kas tur spīd, kas tur mirdz,
Jāņa kalna galiņā?

Kupla liepa uzaugusi
Jāņa kalna galiņā,
Tur Jānītis apsegloja
Ābulainu kumeliņu.
Kas tā tāda liela pile
Tai celiņa maliņā?
Tai pilei treji vārti,
Visi treji sudrabiņa.
Pa vieniem Dievs iebrauca,
Pa otriem mīlā Māra,
Pa trešiem Jānīts brauca.
Nevienam tāda vaļa
Kā tam mūsu Jānīšam:
Tas saviem kumeļiem
No ozola stalli cirta.
Jānītim treji vārti,
Visi treji izpušķoti.
Pa vieniem gani dzina,
Pa otriem piegulnieki,
Pa trešiem Jāņa bērni,
Jāņu zāles lasīdami.
Jānīts tiltu uztaisīja
No veciem dālderiem;
Jāņu bērni pāri gāja,
Naudai rakstus skaitīdami.
Visu gadu Jānīts jāja,
Nu atjāja šovakar,
Rībēj zeme atjājot,
Skanēj' pieši nolēcot.
Jānītim skaista sieva
Par visām sieviņām:
Dzīparota, maranota,
Visām zemes puķītēm.
Jānītim div' meitiņas,
Viena liela, otra maza;
Tā lielā zeltu nesa,
Tā mazā sudrabiņu.
Vai Jānīti, Dievadēls,
Tavu augstu kumeliņu!
Gana augstu mežu gali,
Vēl cepure pāri stāv.
Caur mežiem pieši spīd,
Meža galos cepurīte.

Vai Jānīti, Dieva dēls,
Tavu platu cepurīti!
Visa plata pasaulīte
Apakš tavas cepurītes.
Jānīts brauc katru gadu,
Atved ziedu vezumiņu;
Še saujiņa, te saujiņa,
Lai zied visa pasaulīte.
Te staigāj'ši Jāņu bērni,
Te zālītes kaisījuši;
Nāc, Jānīti, sētiņā,
Pa zālēm laipodams.
Es iespraudu ozoliņu
Pagalmiņa viducī;
Jānīts kāra cepurīti,
Es pakāru vainadziņu.
Jānīts pūta vaŗa tauri
Vārtu stabu galiņā:
Jānim sieva pazudusi,
Jāņu nakti lelojot.
Visu nakti Jānis jāja
Savu sievu meklēdams;
Jāņa sieva pazudusi
Papardīšu krūmiņā.
Ej, Jānīti, Pēteŗos,
Tur dabūsi savu sievu.
Ar Dieviņu tu, Jānīti,
Šovakar pavadām!
Citu gadu tu atjāsi
Ar deviņi kumeliņi.

Savā vecākā grāmatā esam pašķīruši tikai dažas lappuses par saulgriežu ziedu un mīlestības tēlu Jāni. Nāks ļaudis, kas šo skaisto tautas dzejas darbu spēs nest pilnīgā gaismā, tad Jāni redzēsim, mirdzošu izkāpjam no tālās senatnes miglāja. Līgo!

Arvīds Brastiņš

NĀC, JĀNĪTI, SĒTIŅĀI — LĪGO!

Otrā vasarā es ganīju cūkas pie tēva drauga Iedravnieka, kur mani turēja un mīlēja kā pašu bērnu. Saimniece tik tā vien: „Annelīt, bērniņ! Annelīt, meitin!" Un es arī biju žigla kā irbīte un allaž paklausīga un izdarīga.

Nāk gaidītie Jāņi, un visi mājas ļaudis par to vien runā un priecājas. Arī mums ar govju gani Grietiņu ir savi nodomi, sazvērestība un apsolīti Jāņu prieki.

Grietiņa solās appušķot Jāņu vainagiem visas govis, tikai niknajam bullim neiešot klāt. Bet es solos appušķot savas cūkas.

Jau dienu iepriekš sākām vīt vainagus, bet lai nesavītu, noliekam vēsā, mitrā vietā.

Tas bija tāds notikums un noslēpums, ko tikai naktī sapņos varēja izpaust.

Uz Jāņiem gaida cieminus no pilsētas, un tiem par godu dara alu, cep un vāra, mēž un spodrina.

Pusdienas laikā saimnieks ar puisi Jēkabu rīkojas ap alus muciņām un slavē brūvējumu.

Saimniece ar abām meitām steidz apkopt mājas soli. Vecā Lizīte savilkusi no meža izcirtuma sausus zarus pirts kurināšanai un nāk uz istabu līgodama:

„Līgo saule, līgo meži, līgo,
līgo!
Līgo pati Jāņu diena — līgo!"

Un arī šis līgo aizskan, atbalsodamies mežam pāri.

Sirds man prieka pilna un miera man nav nekur. Gribas redzēt, visur būt klāt.

Pēc pusdienas mēs ar Grietiņu steidzam pušķot savus ganāmos.

Laiks rāms un jauks. Dūmi no pirtiņas vijas strūkliņā uz augšu, un no mājas pagalma atskan meitu un saimnieces sarunas. Tik rāms un skanīgs laiks.

Man izdodas apkronēt rāmākās cūkas, bet cūkas ir un paliek cūkas, kam par tādu pagodināšanu nav sajēgas. Ar visu vainagu tās gāžas dubļu peļķē, un te tev nu bija skaistais Jāņu vainags! Cita šo rotājumu sajūt kā lieku krāmu un tikmēr beržas, līdz vainags ir pagalam, bet citai vienalga, kas kaklu spiež — pakustina tik lielās ausis un, mierīgi rukšķot, rok atmatā pieneņu saknes.

Kad vakarā atskan saimnieces: U—ū! Annīt, dzen mājās!, cūkas iet lumpata, lumpata rikšiem vien uz mājām. Es pakaļ rikšiem vien kā irbīte.

Pagalms noslaucīts tīrs un apsprausts meijām. Acis man kāri aptek visapkārt, meklējot jaunumu.s Arī istabas pārvērtušās. Smaržo meijas, smaržo kalmes, un gultām skaistas rožainas segas baltiem linu palagu atlokiem, bet spilveni kā balti gulbji tup galvgalī.

Lielais saimes galds apsegts spīdīgu lina drānu, un bļodā smaržo baltmaize, bet dzeltenā mālu krūzē saldenrūgti smaržo alus.

Arī mana un Grietiņas gultele ir izpušķota meijām un uzsegta jauna, strīpota sega ar balta palaga ieloku.

„Jāņi, Jāņi! Cik skaisti šie Jāņi!" es gavilēju un metos laukā, kur saimniece ūjina govis mājā.

Govis nāk smagi un lēni, visas appušķotas Jāņu vainagiem, tikai niknajam bullim klab ragos uzkārtais dēlītis, kas aizsedz viņa ļauno skatu.

Nāk Grietiņa gana rīksti rokā un ziedu vainagu galvā. Ieraudzījusi saimnieci pie lopu sētas vārtiem, viņa iesāk līgot:

„Līgo saule vakarā, līgo, līgo!
Līgo govis laidarai — līgo!
Līgo gani, arājiņi, līgo, līgo!
Līgo siera devējiņa, līgo!

Šo dziesmu viņa pati esot sadomājusi. Nu arī man atveŗas mute līgošanai, un es dziedu savas vecāsmātes dziesmu:

„Nāc, Jānīti, sētiņāi līgo, līgo!
Jāņu bērni tevi gaida, līgo!"
un arī mans līgo noskan kā sudraba zvaniņš vecajā ābeļdārzā.

Vīrieši, nomazgājuši pirtiņā nedēļas darba sviedrus, nāk baltos kreklos tīri un sasarkuši.

Arī sievietes steidzas uz pirtiņu nomazgāt sviedrus un putekļus. Tikai vecā Lizīte saka, ka bez pēršanās stīvums no locekļiem neizies, un viņa kāpj lāvā un peŗas ar slotu kā skan vien.

Visi sagērbjas svētku drānās. Man Grietiņa palīdz rotāties, un kājeles jaunajās pastaliņās, kuŗas saimnieks man iedod kā Jāņu dāvanu, ir tik vieglas, vieglas!

Šķiet, visam Jāņu prieks atņēmis smagumu, un sirds tik priekā smej un smej.

Atbrauc gaidītie viesi dziedādami, līgodami. Senāk līgotāji, no kaimiņiem, un dziesmas un līgo skan pāri Kurzemes mežiem un pakalnēm.

Deg Jāņu mucas, kuŗas ugunkuri, un dziesmu skaņās lokās mežu gali — līgo, līgo!

Kad Jāņu ugunis sāk izdzist, aust īsās Jāņu nakts gaismiņa, bet par miegu nedomā neviens. Pagalmā skan Jēkaba ermoņikas, un visiem kājas viegli griežas dejā. Liekas, Jāņu nakts atņēmusi visu zemes smagumu.

Arī tagad gribas dziedāt vecāsmātes dziesmu, lai tā aizskan svešu zemju mežiem pāri mīļā Dieva zemītē — manas dzimtenes laukos un ārēs:

„Nāc, Jānīti, sētiņāi, līgo, līgo!
Jāņu bērni tevi gaida — līgo!
Atnes savu svētībiņu, līgo,
līgo!
Atnes savu vieglumiņu— līgo!"

Aizsila Zīlīte

Indr. Rītiņš

DZIEDNIECĪBAS AUGI

MELISSA OFFICINALIS L., AN GL. BALMINT, VĀC. MELISSE.

MELISA — BIŠU MĒTRA (CITRONMELISA)

Šis siltuma mīlētājs ilggadīgs lakstaugs ieviesies, kā domā, Eiropā no Vidusjūras krastiem; sākumā patīkamās smaržas dēļ mūku iemīļots un ieaudzināts klosteŗu dārzos, vēlāk, audzēts arī zemnieku un dravinieku dārzos. Tā audzēšanai vajadzīga labi mēslota viegla, saulaina, ne pārāk sausa augsne un pret salu piesargāta vieta. (Pieder pie lūpziežu — Labiatae — dzimtas, ir 30 līdz 100 cm augsts, ar četrkantainu, stipri zarotu stubli, ar gaŗkātainām, olas — līdz sirds veida formas lapām, kuŗu augšējās padusēs parasti 6 neīstos mieturos sakopoti dzeltenbalti smaržīgi ziedi, ko mīl bites. Plīnijs raksta (1. g. s.), ka vajagot ar ziedošu melisu ieberzēt tropu, tad tur apmetoties bites. Pats melisas nosaukums cēlies no grieķu vārda meli — medus). Dioskarīdes (arī 1. g. s.) aizrāda, ka melisa labs līdzeklis pret bišu un skarpiju dzēlumiem un suņa kodumiem. Abi minētie rakstnieki liecina, ka melisa iedarbīga pret hipohondriju (grūtsirdību) un histēriju. Vispār jau senatnē un arī viduslaikos melise uzskatīta par izcilu dziedniecības līdzekli un šo slavu saglabājusi arī līdz šim laikam. Jo pazīstama tā tika 1611. g. Parīzē, kur baskājainie karmelītu mūki reklamēja no melisas noslēpumainā ceļā iegūtu karmelītu, melises „garu", ko vēl tagad medicinā pazīst ar nosaukumu Spiritus Melissa compositus. Melisas garu lietā pret nelabumu, vieglu ģīboni, kuņģa traucējumos un ārīgi pret reimatismu un saspiedumiem.

Melisa pieder pie ēterisko eļļu drogām, jo satur pirmā kārtā ēterisku eļļu, 0,1 līdz 0,25 proc. (Šī tīkami smaržīgā gaiši dzeltenā eļļa pazīstama kopš 1582. g. un bija sākumā stipri dārga, kādēļ to bieži viltoja). Lakstos un lapās ir arī miecētājvielas, sveķi, rūgtvielas (līdz 4 proc.) u. c.

Melisas dziedniecības spējas galvenā kārtā saistītas ar šo ēterisko eļļu. Tā iedarbojas līdzīgi kumelīšu un piparmētras eļļai krampjus nomierinoši un dezinficējoši. Pēc franču ārstu atzinumiem, melisas eļļa, resp. ekstrakts, ierosinot arī žults sekrēciju. Arī par sviedru dzinēju un nervus nomierinātāju melisu skaita. Melisa ietekmē arī visus organisma locekļus; to lietā kā ārīgi, tā iekšķīgi. Ārīgi kā ieberzējumu zobu-, ausu-, galvas sāpēs, migrēnas kaitēs un neiralģijā, — iekšķīgi — galvenā kārtā tējas veidā — pret nervoziem traucējumiem kuņģa—zarnu kanālā (kuņģa krampjos, zarnu piepūtumos, pavēderes orgānu sāpes u. c.)Arī nervozās sirdskaitēs melisa iedarbojas nomierinoši, tomēr tad nedrīkst palikt bez ārsta kontroles, vai sirdij nedraud kas ļauns (Seels).

Tātad melisa pieder pie dziedniecības augiem, kuŗu spējas pierādītas, un tādēļ jāvēlas, lai tā vēl vairāk nekā līdz šim, tiktu ievērota ārstniecības praksē. Šoenfelds—Fišers sakopo melisas iedarbību un lietājamību sekojošā konstatējumā: Iedarbojas — sāpes un krampjus nomierinoši, sviedrus un gāzes raidoši; lietojamība — sāpīgos graizesveida kuņģa un zarnu apgrūtinājumos, nervozos sirds traucējumos, grūtnieču vemšanas lēkmēs, histeriskās un neirasteniskās parādībās ;ārīgi — reimatismā, nervu-, zobu-, ausu- un galvas sāpēs.

Sevišķi liela loma melisai kopā ar baldriānu un apiņiem slimnieka miega trūkumā, aizstājot mākslīgos miega līdzekļus, kas nav tik nekaitīgi veselībai, kā parasti domā.

Parasti melisas tējai ņem vienu tējkaroti melisas žāvētu lapu (var pat līdz 1 ēdamkarotei ņemt), uzlej 1 tasi verdoša ūdens, ļauj dažas minūtes ievilkties, izkāš un dzeŗ siltu līdz 2 tases dienā. Melisas tējas pastiprināšanai iemidzināšanas nolūkos der tai pievienot dažas apiņu sprogas un nedaudz vārīta baldriāna sakņu tējas mērcējuma.

Seels guvis labus panākumus nervu nomierināšanā un miega veicināšanā arī ar melisas ekstraktu, dodot pacientam 20 pilienus ūdenī vai uz cukura. Melisas „garu" var lietāt 3-4 reizes dienā pa 1 tējkarotei arī ar ūdeni vai cukuru.

Melisas stādu parasti noplauj 2 reizes gadā — jūnijā un septembrī. No stubļa nošķitās lapas žāvējamas rūpīgi ēnā. Žāvētas lapas iedarbīgas ne ilgāk kā 1 gadu.

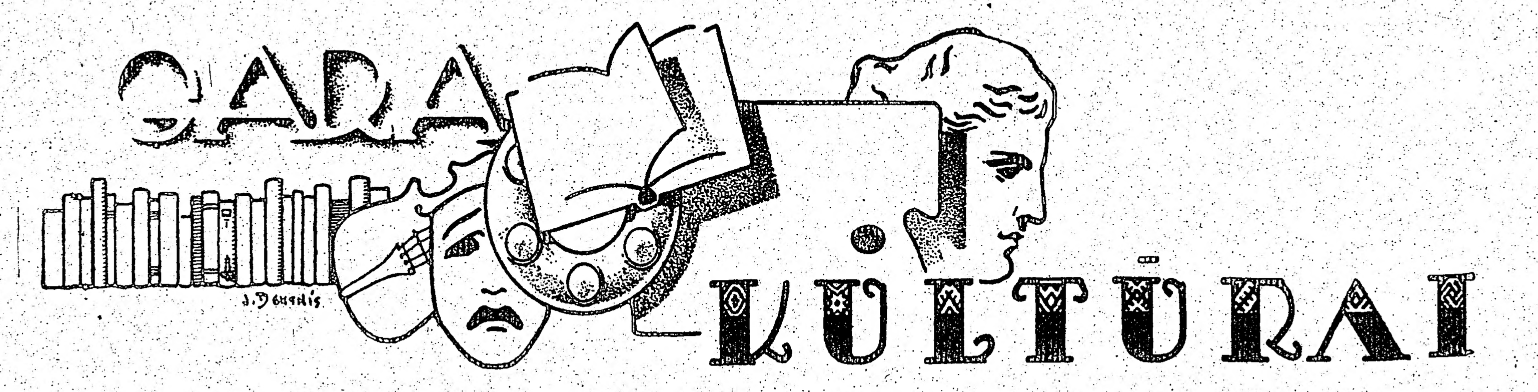

Ilona Leimane

Kritika un atzinība 20 g. s. mākslai,

KULTŪRAS BRĪVĪBAI VELTĪTĀ KONGRESĀ PARĪZĒ

Blakus lielajam mākslas festivālam, — operu, baletu, teātra izrādēm un šī gadsmita izcilāko gleznu izstādei, Parīzē no 16.—30. maijam notika arī plašs kongress par godu kultūras brīvībai, kurā piedalījās 50 rakstnieki no divdesmit dažādām nācijām. Starp daudzām ievērojamām personībām, par mūsdienu mākslu, savu spriedumu deva Kaijo, (Caillos), Džems (James) J. Farels, de Ružmonts (de Rougemont), V. Aldānovs, C. Milošs (Milosz), Makneiss (MacNeice), Fokners (Faulkner), de Mariaga, Malro (Malraux) u. c.

Kādas ir 20 gs. mākslas un kultūras raksturīgākās parādības?

Katram laikmetam savs gars un stils. Tos neveido gadījums, bet it īpaši politiskās un sociālās dzīves notikumu norise. Sevišķi liela ietekme karam.

20. gs. devis jauno, moderno mākslu, radījis jaunas aistētiskas formas. Bez politikas un kara tās izraisījis arī vēl milzīgais technikas un civilizācijas progress.

Jau 19. gs. beigās radītajam garam tiek piešķirta jauna loma un jauni uzdevumi. Demokratijas progress un dienas preses spējā attīstība mākslinieku ievilka politiskās sfairās, kurām viņš līdz tam bijis stāvējis tālu.

Diktātori un politiķi nepieder pie gara pasaules. Tie lielāko tiesu mākslas un kultūras analfabēti. Tiem māksla noderīga tikai tad, ja tā atbalsta viņu šaurās, savtīgās intereses. Rakstnieku spiež melot un publicēt nepilnīgus darbus. Tāpēc arī šodien literātūrai nav vairs identitāte ar rakstu mākslu, rūpīgu stila apdari un laba darba gaumi.

Tāda piespiedu māksla, kā zināms, pastāvēja Vācijā, Italijā un citās totālitārās valstīs un šodien pastāv vēl Pad. Savienībā. Šī māksla kā sociālistiskā reālisma paudēja kļuvusi Staļinam tuvākā līdzstrādniece viņa daudzveidīgo plānu īstenošanā.

Sociālistiskais reālisms, ko komūnistu partija propagandē arī Francijā un pūlas visiem līdzekļiem iemānīt pārējā brīvajā pasaulē, ir meli un baigs tukšums. Šie serijām, uz pavēli, izgatavotie „mākslas darbi" ierindojami vissliktākajā mākslā. Sociālistiskais reālisms kalpo tumšajam pūlim un starp tiem, kas tēlo masu skatus, robotus pie elles mašīnām un abiniekiem līdzīgus radījumus, nav neviena mākslinieka, kam būtu spēcīga personība, kas respektētu radītāja gara varenību. Tās pašas zemās kvalitātes arī Staļina portretists Gerasimovs. Viņa portreti klišejas — vadonis Staļins. Arī izslavētajā Ermitažā neglabājas mākslas darbi, bet gan tikai dekadences kuriozitātes.

Neviens Pikaso šedevrs, ko šodien izstāda Parīzes mākslas saloni, neder Maskavai.

20. gs. diktātoru un politiķu propaganda rupja un brutāla. Tā ārda mākslas un kultūras pasauli. Ideju kvalitātei jāpaceļas līdz dvēseles kvalitātei. Idejas jāpauž ar dvēseles cēlumu, ar garu kā Kristus paudis savu mācību.

Mēs nevaram runāt par kultūras brīvību zemē, kur apspiests un pēc pavēles rada ne tikai mākslinieks bet vergo visa tauta.

Kā sevi apliecina radītājs gars brīvajā pasaulē?

20. gs. kultūra ir atsevišķa cilvēka, atsevišķa ģenija kultūra, kam redzamā pasaule ir viņa subjektīvā vīzija. Šis ģenijs stāv viens universā un viņa spēku un poētisko oriģinālitāti nosaka tā vide, no kuras viņš cēlies. Vide — tauta, dažādo sabiedrību slāņi.

Mūsu laikmets liels un ievērojams laikmets. Nekad vēl mākslā nav sastopama tāda iztēles brīvība kā patlaban. Iztēles brīvība vārdos, skaņās, līnijās, krāsās utt. Sevišķi glezniecībā šogad valdītāja iztēles maniere. (Pikaso, Matiss, Braks). Mūsdienu ģenijs kaprizs, visu nopietno izteic, ar vieglu ironiju, kapriciozi spēlēdamies. Ir jāpieņem, ka savā rotaļā tas lielāks nekā savā nopietnībā. Mākslinieka kaprizes izpaužas pētījumos, meklējumos. Ateljē it kā pārvērties laborātorijā.

Mūsdienu māksla nav tautas māksla, bet māksla tautai. To rada intellekts. Te nav vainojams mākslinieks, bet laikmets. Kā rakstniecībā, tā glezniecībā galvenie izteiksmes veidi simbolisms un reālisms. Pretstatā kādreizējam akadēmismam radies racionālisms.

Šīsdienas cilvēkam lielas spējas radīt, mākslinieks stāv tuvāk savam cēlumam nekā jebkad stāvējis. Taču vispirms mums visiem kopīgi jāatzīst, ka māksla un kultūra nepieciešama. Šaurie politiķi nesaprot un negrib to atzīt. Tas vairo skepticismu, kas mums jau par daudz. Bet rakstniekam un domātājam, kas nosaka cilvēka fundamentālo situāciju pasaulē, darbu jaunradei nepieciešama ticība un entuziasms.

Mums jāvēlas, lai mūsu māksla un kultūra būtu vienota un universāla. Bet ne tikai tautu vēsture, folklora un nacionālā politika rada kultūras atšķirtību. Vislielāko plaisu starp tautu kultūrām cērt totālitārās valsts iekārtas. Tāpat marksisms un komūnisms nav universāli. Universālisms prasa katram individam individuālo brīvību.

Kaut gan poētiskā oriģinālitāte nerada kultūru atšķirtību, bet apliecina tikai mākslinieka izcelšanos, mums jāatzīst, ka, līdz šim, par Goeti universālāku garu nav devusi neviena kultūras tauta.

20. gs. radītāja gara universālitāti pauž meklējumi, formas, manieres. Cilvēks meklē jaunas izteiksmes formas savam garam, intellektam un spēkam.

Izskan doma, ka nevajadzētu runāt par universālu kultūru, bet par eiropiešu kultūru, kas vienmēr sevi apliecinājusi kā intelliģences un sirds kultūra.

Šai domai nepretojas arī amerikāņu rakstnieks Viljams Fokners. Viņš atzīst Amerikas kultūru par vienu Eiropas kultūras gabalu, sastāvdaļu, kur 20. gs. mākslā iezīmējušās visas tās pašas parādības, kas Eiropā. Protestē pret konvenciālo un klišejisko mākslā arī Amerikā.

Māksla iet pa priekšu pasaulei un pārmaiņās pirms mainās pasaule.

Arī savas kultūras nākotni mēs varam tikai minēt. Tāpēc jo svarīgi šodien novērtēt to, kas ir — laikmetīgo.

Parīzē, jūnijā.

„ZEMŪDENS PILSĒTĀ"

Lai uzņemtu filmu „Zemūdens pilsēta", filmu sabiedrība Universal International uzcēlusi veselu pilsētu no plastikas. Pilsētas celtnes būvētas dabiskā lielumā no pyrocella blokiem, ap 20-25 kg smagiem. Šai filmā attēlota nogrimušā Jamaikas pilsēta Port Royal, un tā aiziet bijā inscenētā zemes trīcē, kas sagrauj plastikas blokus.

Dzintars Freimanis

DZIESMA PAR SIRANO DE BERŽERAKU

Zvīguļodams zobens vizēs.
Cirzdams viesuļains un traks,
Mīlas dziesmu improvizēs
Sirano de Beržeraks.

Dzejā kvēlainā un maigā
Plūstot apšalkos ik pants
Daiļo dāmu, kamēr baigā
Cīņā elpos duelants.

— Nav jau, nav neviena varā
Pieveikt mani, Sirano,
Galā mana dziesma garā,
Pēdējs pants — nu man ar to.

Jāuzmet kā nakšnains sērauts
Nāves skumjā skūpsta zieds,
Vēsi vizmojošais tērauds
Karstās krūtīs jāietriec. —

Sabrūk, ļimstot kājām dīkām,
Kavalieris, sirdī durts.
Nosēts sviedru pērlēm sīkām,
Uzvarētājs veras gurds.

Gurds un drūms tam Dieva dotais
Izķēmotais ērma vaigs.
—Veltīgs pants mans sadzejotais,
Jutums maigs un cīniņš baigs.

Citam lemtas karstās skaujas,
Citam mēness jasmīnēs
Vērodams, kā sirdis ļaujas,
Saldi zinīgs pasmīnēs.

Vēlēta tik rokai manai
Zobenskauja cietākā;
Manas dvēs'les kvēlošanai —
Dzeja, dzeja mūžīgā. —

Prof. J. Tīdemaņa gleznu izstāde

Mākslinieka 25 gadu darba jubileja

Rakstīt par mākslinieka Tīdemaņa izstādi, it īpaši par jubilejas izstādi, ir ne visai viegls un ļoti delikāts uzdevums, jo jubilāra lielās oriģinālitātes dēļ uz viņu nav attiecināma šādos gadījumos pieņemtā mēraukla.

Apskatot gleznu klāstu, vispirms nākas nepārprotami pārliecināties, ka Tīdemaņa darbos nav meklējams tas, ko mēs saprotam ar vārdu glezniecība tās vistiešākā nozīmē, ņemot par glezniecības paraugiem meistarus visplašākā diapazonā, kā Rafaēli, Rubensu, Cornu un pat vai mūsu Matveju un Grosvaldu. Daļa izstādīto darbu apstrādāta tīri mechaniskiem paņēmieniem, no kuriem viens ir šāds: apgleznojamais audekls vai pape tiek saslacināta ar ūdeni, tiek ņemta drāna, iemērkta krāsā, tad — pēc iespējas dekorātīvāk sakrokota — uzmesta audeklam un labi piespiesta, bet tūlīt arī noņemta. Eļļa kas ir krāsā, saskarē ar ūdeni izveido interesantu ornamentu, kas bieži atgādina galvas smadzeņu virsmu. Ja šo procedūru atkārto vairākas reizes un dažādās krāsās, izveidojas kaut kas ļoti īpatnējs: no zaļās krāsas var rasties mežs, no zilās jūra, bet no dzeltenās tuksnesis utt. Atliek tikai iekrāsot zvērus vai mājas, kuģus vai piramīdes un beduīnus, un glezna gatava. Šādā ceļā ir radusies Tūkstoš salu ainava 16. nrs, daži puķu pušķi un Tīdemaņa Dzīves kauss.

Tālāk apbrīnojot Zabas karalieni, 12. nrs, jāatzīst, ka vēsturiskais moments Tīdemaņa darbos neko nenozīmē. Šo brīnišķīgāko starp sievietēm un karaliskāko, ar viņas vijīgo austrumniecisko augumu, kas dārglietas pati darīja krāšņākas, kad tās rotāja viņas daiļos locekļus, bet ne otrādi, iesvaidītu brīnišķīgākām eļļām, piesātinātu reibinošajām kaislēm, šo sievieti skatām melnu uzgleznotu ar nesamērīgi platiem pleciem un nēģeriski kuplām, smagām krūtīm. Nekas nav šeit redzams no karalienes parastajā nozīmē — nedz viņas pozā, nedz sejas izteiksmē, nav arī nekādu karalisku regāliju, vai kādu citu atribūtu.

Mūkenēs, 17. nrs, mēs neredzam sievietes seju, kurā izpaustos aiziešana no pasaulīgās dzīves garīgajā, pašaizliedzīgā atteikšanās no visa, sakrālā apgarotība, Ak nē! Kairā sārtā mute un pētīgais skats lielajās melnajās acīs slēpj romantiku un mīlas kāri.

J. Tīdemaņa gleznu izstādi 14. jūnijā atklāja sūtnis K. Zariņš. Sūtnis spiež mākslinieka roku.

Foto J. Kreilis

Kristus galva 75. nrs. Iejūtoties Tīdemaņa mākslas pasaulē, mēs noprotam, ka banāli un bezgaumīgi būtu šeit meklēt ciešanas par cilvēka apgrēcību, lielā patiesības meklētāja ģenija domu rievas, vai apņemšanās iet nāvē par taisnu lietu. Sarkani violētā seja ar „uzrautajam" uzacīm un zemo pieri ir tikai interesanta maska.

Staigājot pa plašo telpu un arvien vairāk iedziļinoties Tīdemaņa darbos, vairāk izjūtam, kā saprotam, ka būtu pilnīgi lieki šeit meklēt kompoziciju, zīmējumu un parasto līdzību portretos. Šī izstāde ir viena no interesantākajām vietām, kur cilvēks izliekas vairāk saprotam, kā patiesībā var un runāt grib gudri, bet neatrod šādam tik īpatnējam gadījumam piemērotus vārdus.

Un tomēr!

Un tomēr pēc visa redzētā, pārdomātā un nojaustā ir jāsaka, ka J. F. Tīdemanis ir liela personība un mākslinieks. Viņa izcilākā īpašība ir viņa drosme, drosme visur un pāri pār visu un arī uzticība saviem principiem. Drosme, apgarota ar apdāvinātību plūs brāzmainais radīšanas un darba potenciāls, var dot tieši to, ko redzam izstādē. Tīdemanis ir moderns gleznotājs, kas nav pilnam ignorējis lietu reālo būtību, saprazdams, ka katru reālu lietu var padarīt irreālu, neiznīcinot viņas pirmātnējās formas. Izstādītos darbus nevar šķirot labos un sliktos, bet var būt runa vienīgi par viņu modernās vērtības gradāciju. Tiesa, skatot visu klāstu, acīs duras zināma vienmulība ar melno krāsu pārsvarā. Ja šī melnā krāsa, ar kuru iekrāsotas arī visu portretu acis, vienā otrā gadījumā būtu zila vai violēta, portretu un viņa eventuālā līdzība no tā nemaz neciestu.

Tīdemaņa mākslā būtu velti meklēt tipiski latvisko kā tematikā, tā apdarē, jo viņš kā mākslinieks audzis un veidojies un panākumus guvis ārpus Latvijas robežām.

J. Deksnis

PRIEKŠLIKUMI, LĪGUMI, TELEGRAMMAS

PASTA INTERVIJA AR BALETMEISTARU OSVALDU LĒMANI

Kā tas atklātībā zināms, Buenosairesas opera jau kopš kāda laika mēģina panākt vienošanos ar baletmeistaru Osv. Lēmani par pēdējā saistīšanu operas darbā kā patstāvīgu baletmeistaru. Savā vēstulē baletmeistars atzīstas, ka turienes kungi noņemas ap viņu kā dažkārt ap glamurozu primadonnu. Līgumi, vēstules un telegrammas pa gaisu lido jau piekto mēnesi, bet ne pie kāda gala baletmeistars nav ticis. Pasta intervijā Osv. Lēmanis pastāsta, ka pirmais piedāvājums bijis noslēgt līgumu kā baletmeistaram uz veselu gadu ar algu 5000 peso mēnesī. Tad noskaidrojās, ka ASV iestādes baletmeistaru kā bij. DP uz tik ilgu laiku neizlaiž. Nāca otra versija — līgums kā baletmeistaram viesim uz sešiem mēnešiem. Līdz šim operas administrācija nav devusi garantijas, ka algas daļu izmaksās dolaros un lielā sarakste rezultātus nav devusi. Nesen saņemta trešā piedāvājuma variācija. Tā skan: pastāvīgs baletmeistars ar neierobežotām pilnvarām. Alga 6000 peso mēnesī. Pašreiz abpusēji noskaidro, kāds jēdziens argentīniešu uztverē ir vārdam „pastāvīgs," jo līdz šim nav dzirdēts, kā kādam ārzemniekam darbs un maize tiek garantēta līdz kapa malai.

Starplaikā baletmeistars O. Lēmanis noskaidrojis, ka 6000 peso vietējos apstākļos esot karaliska alga, bet pašreizējais baletmeistars, kas darbojas Buenosairesas operā, saņemot tikai 2500 peso, un prīmābalerina 1000 peso. Baleta ansamblī darbojas 55 dejotāji. No sarakstes redzams, ka argentīnieši vēlas, lai mūsu baletmeistars no ASV emigrētos uz Argentīnu. Cietais rieksts nav tik viegli pārkožams, jo šai gadījumā jārunā par visas ģimenes pārvietošanos. Sarakste, telegrammas un priekšlikumi turpina lidot abos virzienos ar dienvidniecisku skubu un temperāmentu. Iespējams, ka gala rezultātā mūsu baletmeistars Osvalds Lēmanis panāks līguma formulējuma skaidrību un to arī noslēgs. Ar to būtu likti pamati baletmeistara darbības dziļākam saturam un jēgai.

šs-

Canadian National Exhibition Grandstand Show producents baleta inscenējumam bez Vēras Keišs un Ernas Pīlupes saistījis arī trešo latviešu dejotāju Skaidrīti Skujiņu no Halifaksas. Izstādi atklās 22. augustā.

*

Jānis Bilkins McGill universitātē ieguvis bakalaura gradu bibliotēkas zinātnēs (Bachelor of Library Science). Šis pats J. Bilkins 1951. g. beidza Montreālas franču universitāti ar maģistra gradu filoloģijā.

ROMĀNS

39. turpinājums

„Tu mirdzēsi un melnosi mūzejos, baznīcu altāru gleznu saknupušu sievu barā pie Gaismas tēla asiņainām pēdām, par tevi stāstīs grāmatās un klaigās visas rakstu raibās ielu lapas. Tici, mēs abi reiz kāpsim Nemirstības kalnā. Lai kļūtu nemirstīgs, ir vienu nieka reizi jāietinas līķu autā, pēc tam nāk augšāmcelšanās — jo dzīvais pielūdz mirušo, viņš allaž dziedājis augstas dziesmas nāves pārglāstītam darbam."

Putnu mamma redzēja, ka Amadejam Zirga ģīmim, šim velna pusbrālim, ir daiļa un smalka kunga roka, kreklam sniega balta aproce. Un kad viņš reibuļa līksmē norāva kaklautu un viesuļa gredzenā grieza to sev ap galvu, smalkās muižas kundžu smaržas gaiņāja pīpju un papirosu sūro smaku.

Vējoja svaigas dzīvības stādu smaržas.

„Kad jūs tā lipināt vārdu uz vārda un starpā mānāt trakas domas, tad es pretī gribu nolikt īstu naudas ripu un runāt tiešu lietu. Cik sudraba latu maksā jūsu mutes kladzinātā nemirstība?"

„Cik? Ak, Karaliene, vai to var samaksāt vai nopirkt!"

„Nu, nelokait mēles galu uz otru pusi."

„Trīs došu klāt puscūku vai treknu aunu."

„Par maz, Karaliene, par maz. Mana dzīve nav saderēta vēderam par kalpu."

„Kam tad tu esi par kalpu! Klāt piebēršu ābolus. Sarkanus kā tavs kakla dvielis. No Putnu mājām! Un glaimu mēlei uztecināšu podu medus. Tas tad nu mans pēdējais vārds — jeb vai tu sīkumu bodes žīda rads?"

„Smaragda zaļu vasaru!"

„Kādu vasaru? Runā cilvēka mēlē, ne ķēma."

„Zaļu vasaru! Zem kājām dārgs puķu gobelēns. Virs galvas zilā debess segā — saules krūze, tīra zelta. Ap krūzi garas egļu sveces, kūp čiekurā slēptas sveķu liesmas. Virs zilā debess galda un lejā, puķu stiebru ēnu pagaldēs bišu un dunduru zemās šūpu dziesmas. Un es, trakais puika Amadeus, sēdu gaismas kalnā kā godības krēslā. Paceltā rokā dvēseles miera zāļu kauss. Jā, lauku vasara!"

„Kādas zāles, man jāzina kādas zāles?"

„Terpentīns un eļļa, klātu jaukti krāsu tārpi, spožas lakas, dučiem otu — vai tas par daudz ir prasīts?"

„Līkop! Es lieku klāt melnu ratu rumbu smēri un pudelīti mašīneļļas," smējās Kadiķis un vīri arī.

Līzbete atsēja mutautu un noskaitīja galdam vidū trīsdesmit apaļas sudraba ripas.

„Tā — te mana roka. Kas pāršķirs? Viņš solās darīt mani nemirstīgu."

Melnais Amadeus un Putnu mamma pāri galdam sadevās rokām, Kadiķis pāršķīra.

„Es esmu Līzbete Putns no Sesavas lielajām Putnu mājām. Zāļu ganību un pļavu man diezgan. Tiek govīm, tiks arī jums. Dzegūžu dziesmu laikā gaidu savā mājā."

„Karaliene! Jūsu pateicīgais Amadeus no Rīgā izdegušas darbnīcas drupām." Esmu bez savas mājas un kakta. Es pārnakšņoju tiklu sievu gultās, briesmu brīžos pagultēs, un mani apģērbj mīlestības rokas, kaut allaž daru tām gauži pāri."

Uz galda radās jaunas uguns sulu pudeles. Kā sarkanas un karstas kannas atgāzās galvas, atplētās baisas zvēru alas. Vīru krūtīs ierēcās lāči un vilki, un milži sita galdā dūres. Pagaldē raudāja beigta sumpurņa galva.

„Es postam vidū puķi stādīšu!" — sauca Amadeus un skūpstīja Putnu mammas cepures rozes.

„D-raugi, brauksim pie Saldām Minnām," uzmodās kāds pakritušais.

„Brauksim! Bāz pusstopu krūšu kabatā."

„Velns, bet mamma?"

„M-mamma kārtīga sieva, brauks līdzi. Ku-kurš no jums ir mamma? Atzīstas ar labu! Mēs abi vienu māju. Koa? Kur mamma? Jeb es!"

„Aklais dundurs — mamma tev blakus."

Šūpodamies un baurodami vīri stūmās uz durvju pusi. Krodzinieks uz grīdas lasīja dzeramnaudu.

„Vai esam visi?"

„Divas galvas pagaldē, trīs kāpostu bļodās. Pūtelis izgāja ārā nopūsties."

„Mēs braucām pie Minnām!"

Kaut bīdāma un stumdāma, Putnu mamma sauca starpā — „Vai — vai kauna nemaz?"

Gar acīm neskaidrā lokā viņai griezās sejas, galdi un krēsli.

Padevīgā labsajūtā, pusapdullusi Putnu mamma ļāvā sevi iecelt važoņa ratos. Tie aizripoja klusajās ielās.

Kur, kādēļ — vai nav vienalga? Kāds neatlaidīgi bāza savu karsto muti pie viņas vaiga, svēpa mīlestības vārdus. Augstajā sēdeklī blakus važonim rokām plātījās Amadeus — pantu kalējs.

„Draugi, mani brāļi — virs mūsu karstām grēka galvām Liktenis smēdē laimi kaļ. Spīd naktij vidū mēness pakavs, lec platā lokā zvaigzņu dzirkstis. Aiz sapņu zirgiem rītdienai spožs saules ritenis.

Un — mīļie draugi — neņemiet ļaunā, man netīk naudas mīlestības sievas. Es labāk iešu ielās ēnas skaitīt un stacijā pie alus kausa Rīgas tvaika ratus gaidīt."

— Kad Putnu mamma beidzot pamodās, viņa tieši sev iepretī ieraudzīja valšķīgu sievietes muti un Kadiķu spuru ūsas.

Nepūlēdamās uzminēt, kā šeit gadījusies, viņa pielēca kājās.

„Uz mājām — buļļu bars!"

Iespiedzās kāda sievietes balss, gāzās pudeles.

„Mamm!"

„Uz mājām — uz vietas!" Un brīnums, noreibušais Kadiķis paklausīja, ieķērās Putnu mammai elkonī un meimuroja viņai līdzi. Vai viņa notirpušās smadzenēs atplaiksnījās sievas Kadiķienes bargais stāvs, uznira bailes? Kas to lai zina — bet viņi devās prom, un neviens tos neaizturēja. Putnu mamma pat neatskatījās palicējos: Vai tiem tā vajadzēja? Līksmās stundas aizvadītas — sveiki! Brauciet laimīga, trakā mamma, Kristaps pārgaidīsies.

Lodzoties pa tumšajām Jelgavas ielām, viņi uzdrāzās apgaismotam stabam.

„Mamm, tā ir rītdiena — pulka belzienu."

„Vajag arī. Kur šļūcies, tur ielai vidus."

„Galva iet taisni, kājas sāniski. Bet turies pie manis, turies, mamm, es stiprs vīrs."

Nomocījušies, lielu pūļu lāsēm sejās, viņi beidzot nokļuva iebraucamā sētā.

„Tagad, mamm, liksimies krākt, lai galvā atkal prāts iegriežas."

„Ne stundu ilgāki! Jūdz zirgu!"

Taču Kadiķis bija kā akmeņu pilns. Viņš iegāzās ratos, dziedāja un smējās bez mitas. „Tā tik bija reizīte," un nevarēja vairs pacelt rokas, kur nu vēl zirgu jūgt.

Putnu mamma iebāza Kadiķim mutē salmu būkšķi un aizgāja pati kārtot lietas.

Par vienu spožu naudas ripu, sētas puisim palīdzot, Putnu mamma izbrauca no pagalma.

Kaut galvā domām bija truli gali, sāpēja piere, viņa savilka stingrā gribā uzacis un uzsauca: „Nu, svilpaste, — uz mājām!"

Pārbraucot Gaisa tiltu, sāka snigt. Sniga lielām un mīkstām pārslām. Tās viegli nosēdās uz karstās pieres, atdzīvināja trulos domu galus.

Putnu mamma lūkojās debesīs, gurdām acīm vēroja dzīvo, sniega pūku pilno gaisu — „un zeme vairs nebūs kaila."

Ja ratos nebļaustītos Kadiķis, liktos, ka visa šī pagaisusī diena murgota sapnī, tikai sapnī — ne īstenībā.

„Mamm, jūs esat kārtīga sieva — kārtīga," šļupstēja Kadiķis. „Izdzer ā-alu, sasit kannu . . ."

„Mieru, mieru," apsauca Putnu mamma.

(Turpinājums sekos).

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. mājās — RI 3670

ZVANIT NO PLKST. 11 VAK. LIDZ 8 NO RITA

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos, kā arī SAGĀDĀ AIZDEVUMUS nekustamu īpašumu pirkšanai

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE

Members of Toronto Real Estate Board

219 DANFORTH AVE, TORONTO, TEL. KANTORI HA 1192

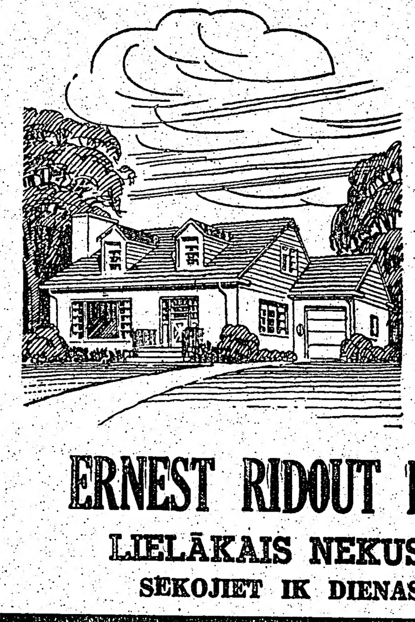

Mājas, veikali, uzņēmumi, farmas

PĀRDOŠANĀ TORONTO UN ĀRPUSĒ

Māju apdrošināšana, morigage naudas aizdevumi, dzīvības un auto apdrošināšana, līgumu slēgšanas noteikumi u. c. Izzīpas un paskaidrojumus par šādiem darījumiem katrā laikā sniedz:

ARNOLDS BĒRZIŅŠ Tel. PR 5761, 1172 Bay St., Toronto | **VIKTORS REBANE** Tel 94121, 913 Main St. E. Hamilton

BIROJS ATVĒRTS IK DIENAS LIDZ PL. 10 VAK., ARĪ SESTDIENĀS UN SVĒTDIENĀS

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE, Ltd., REALTORS

LIELĀKAIS NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

SEKOJIET IK DIENAS SLUDINĀJUMIEM VIETĒJOS LAIKRAKSTOS

BRUNO PURIŅŠ

PIEDĀVĀ BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS

TORONTO — NEW TORONTO — MIMICO un ārpus Toronto

PĒRKOT — pārbaudiet mūsu pārdodamo māju sarakstu. Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON

Member the Toronto Real Eastate Board

890 EGLINTON AVE, W.

Tel. birojā: RE 0383, RU 1-0883. Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

ŠIS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIEŠIEM:

New-Toronto rajonā jauna sešu istabu ģimenes māja, ar $2.300 iemaksu — 43 mēnešmaksājumu un $10.600 pilnu cenu. Skaistā vietā, pie ērtas satiksmes.

SABIEDRĪBAS UZTICĪBU

mūsu darbam apliecina klientu vēstules un daudzie pasūtinājumi — ARĪ JAUNAIS NEDĒĻAS LAIKRAKSTS SPORTAM

DAINA PRESS Ltd.

384 King St. W Toronto, Ont. Canada, tel. EM 4-7957

PULCĒSIMIES 21. JŪNIJĀ, PL. 15.00

Mr. BRIDŽMEŅA FARMĀ 5. HAIVEJĀ STARP

HAMILTONU UN TORONTO

ROMANTISKĀ UPES LĪCĪ,

JĀŅU IELĪGOŠANAI

Ceļš nogriežas starp Vaterdaun un Palermo. Paredzēta ugunņošana, dzērienu galds. Mūzika, apgaismošana, ugunskuri, bufete. Atlikums tiks ieguldīts Hamiltonas latviešu nama fonda dalības zīmēs.

Visus kaimiņus apmeklēt lūdz

RĪCĪBAS KOMITEJA

Sveicam bij. klases biedrus

VELTU KRASTIŅU

UN

ARVĪDU VĪTOLU

viņu kāzu dienā

(80) ILGA un FILIPS

PAZIŅOJUMS

Pateicos godājamiem pircējiem par man tik plašā mērā dāvāto uzticību, iepērkoties mēbeles ar manu starpniecību (kā pārdevējam) T. EATON Co, College ielā, 4. stāvā, ar šo paziņoju, ka aizeju

atvaļinājumā ar š. g. 21. jūniju līdz 1. jūlijam

Ar minēto datumu būšu atkal pircēju rīcībā parastā darba laikā no plkst. 9—5 (sestdienās no 9—1)

Tel. darbā TR 1133, mājās HY 5175

(83) NIKOLAJS MEDNIS

TORONTO LATVIEŠU NACIONĀLAIS TEĀTRIS noslēdz sezonu ar Em. Skujenieka 4 cēl. komēdiju

„Diriģents"

Režisore — MILDA BĒRZIŅA

Apgaismotājs — DZEMS UDROVSKIS, dekorācijas — B. VILNIS

PIRMIZRĀDE

PIEKTDIEN, 27. JŪNIJĀ, PL. 8.15.

Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē

Biļetes $1.50 un $1.00, bērniem $0.50, dabūjamas

(91) Lotus puķu veikalā un Pavasara konditorejā

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrēte farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizjūras zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgās muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu šķiras, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:

STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARĀTS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām (995)

STARKMAN CHEMISTS

Kanadas lielākā aptieka

463 BLOOR St., W, TORONTO, ONT.

Kad visi meži laimē līgo,
Tu meklē ziedu brīnišķīgo.

JĀŅU ZĀLES UN JĀŅU VAINAGI

LOTUS

PUĶU VEIKALĀ

854 Bathurst St., Toronto, vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor. Tel. KE 3884. (292)

Šonedēļ piedāvājam īpašumus

Roncesvalles un High Park apvidū

Par $ 9.700 6 telpas. Eļļas apkure. Ķieģeļu. Modernizēta virtuve. Iemaksa $3.500.

Par $11.500 6 telpas. Stingra ķieģeļu celtne. Eļļas apkure. Divvietīga garāža. Iemaka $4.000

Par $14.500 8 telpas. Karsta ūdens un ogļu apkure. Garāža. Ļoti jauks īpašums. Iem. $4.000

Par $18.000 10 telpas. Atsevišķa māja. Karsta ūdeņa apkure. 2 vannas istabas, 2 garāžas. Iemaksa $7.000.

Prasīt pēc pārstāvja A. GARBENIS

MENARY & SON REAL ESTATE

431 RONCESVALLES AVE, TORONTO

Tel. LL 1112. Vakaros un svētdienās HY 1543

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi PIEŅEM TAGAD

583 Bathurst St., Toronto, Tel. RA 6210 (294

Runā vāciski un angliski

Zobu ārsts

Dr. J. ABRAHAMSEN

Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,

372 A Queen St. W. virs Horseshoe Tavern pie Spadina Ave

Tel. WA 9354 Toronto (30)

RAKSTĀMMAŠĪNAS

AR $10.00 IEMAKSU

un atlikušās summas nomaksu 12 mēnešos piedāvā

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, Ont.

Tel. RA 7149 (998)

Pieņem pasūtinājumus

DĀMU UN KUNGU APĢĒRBIEM

V. KUČĀNS

94 GLOUCESTER ST.

Toronto, Ont.

Katru dienu no plkst. 8—21

ĀTRS PASŪTINĀJUMA IZPILDĪJUMS, RŪPĪGS DARBS, MĒRENAS CENAS (989)

LATVIJAS AMATA MEISTARA

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus latviešu gaumē

Filmas attīsta un kopē

TEL GE 0756

445 PAPE AVE TORONTO

PĀRDODAMA

6 istabu atsevišķa māja Bloor-Dovercourt rajonā par $9.500. 128 Bartlett Ave, zvanīt LL 1617 Toronto (49)

IMANTU DRENGERU

lūdz rakstīt

ALBERTS BRACHMANIS

4 Allen Park Pl. N.E.

Grand Rapids, Mich. U.S.A. (75)

JĀZEPS PATMALNIEKS

no Dearborn, Michigan, USA, aicināts uzdot savu adresi bez kavējuma Jānim Ozolam, 20 Craig Street, London, Ont. (Pareizā adrese ir pazaudēta). (81)

ZEMES GABALS

ar mežu 68 reiz 110 Bloor un Tane tuvumā, Toronto, ar kanālizāciju, trotuāru un ceļu. Ēkas celšana atļauta. Cena $2.000. — Zvanīt Toronto, JU 2836. (79)

MEKLĒJU savu brāli JĀNI KODORU, dzim. 1910. g. 4. oktobrī, Silajāņu pag. Blazavičos. Vācijā dzīv. Messen Kaserne Luebeck.

Iebraucis Kanadā 1950. g. oktobrī. Ja kāds zinātu viņa tagadējo adresi Kanadā, laipni lūdzu man paziņot, 8 Joseph St., Brampton, Ont., Jāzeps Kodors. (74)

IZDODAMS latviešu mājā viens izremontēts 2 istabu dzīvoklis ar virtuvi II. stāvā. Apskatāms visu dienu 246 Gary Dr. (agr. Oak St.) Westonā. Pret atlīdzību ar mieru uzskatīt bērnus. (77)

IZDODAMAS divas glīti mēbelētas istabas, atsevišķi vai kopā, ar vārīšanas iespēju. Zvanīt HA 4501, Toronto. (93)

IZDODAMS dzīvoklis apakšstāvā, atsevišķa virtuve ar dārza un pagraba lietošanu, ģimenei ar bērniem. Pieprasīt pa tel. Toronto, GL 3026, no plkst. 6—8. (50)

IZDODAMAS mēbelētas istabas ar virtuvi. Tel. Toronto EM 3-6192. (78)

SUNNYSIDE izdodamas 1 vai 2 mēbelētas istabas ar virtuves, ledus skapja un veļas mazgājamās mašīnas lietošanu. Tel. Toronto, — LA 4028. (95)

IZDODAMA glīti mēbelēta istaba vieniniekam, Danforth — Pape rajonā, Toronto, GL 1727. (76)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi latviešu mājā. Tel. Toronto RA 6957, zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. (54)

IZDODAMA mēbelēta istaba Zvanīt RI 3670, Toronto. (86)

IZDODAMA liela gaiša mēbelēta istaba apakšstāvā 2 vai 3 personām ar visām ērtībām, labā satiksmes rajonā. Zvanīt vakaros Toronto — MI 4842. (87)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba divām vai vienai personai, ar vārīšanas iespējām. Zvanīt GE 3883, Toronto. (90)

MĒBELĒTA istaba izdodama vieniniekam ar vārīšanas iespējām. Zvanīt EM 4-8614, Toronto. (89)

IZDODAMA 1 mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām. Zvanīt Toronto HA 4343. (94)

MĒS RUNĀJAM LATVISKI —

HASHMALL APTIEKA

Pēc receptēm izgatavo visādas zāles un sūta arī uz Eiropu

Informāciju sniedzam par brīvu

Mums krājumā medicīniski termometri ar Celsija iedalījumiem

TEL. EM 4-3165 315 DUNDAS W, TORONTO (459)

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanada.

2. ASV:

A. Lācis, DV Pārstāvība ASV, 31-43 Steinway St., Long Island City 3, N. Y., Yellowstone 2-7843.
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
A. Bīlmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.
M. Blukis, c/o Mr. Knopflo, 824 Boehlke St., Saginaw, Mich.,
Ed. Dobelis 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
O. Dīķis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.
E. Dravenieks, 485 Nostrand Ave, Brooklyn 16, NY USA un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.
K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runikis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuce, N. Y.
J. Soboļevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.
G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.
J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Rev. J. Turks, 1281, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.
Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADĀ:

P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.
I. Batraks, P. O. Box 1669 Sta. C. Toronto 9, On.
A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.
A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīca 123 Huron St., Toronto, Ont.
V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.
E. Jurševskis, 608 York St., Hamilton, Ont.
A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.
Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2060
A. Kalniņš, Muskoka Sannatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596
Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.
Arturs Ķīvītis, Hurdman's Bridge Box 164, Ottawa, Ont.
L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 466 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Rettberg—Kaserne.
Mr. V. Pomeinieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—6, 14a Ulm/Donau.
Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace London W2
Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēneši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.
Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Kobenhavn, Danmark.
Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds" Postbox 15079, Stockholm.
Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.
Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.
Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.
Mr. A. Priedītis, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Moridale, Sydney.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.
Abon. maksa: trimstris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....

līdz.................... uz..........mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $..............

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV PĀRSTĀVĪBAI TORONTO

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkas latviešu dievkalpojums 22. jūnijā, pl. 2 p.p. Betlēmes baznīcā, sakarā ar svētdienas skolu darba noslēgumu. **Māc. R. Zariņš.**

Bronksā, Sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums 22. jūnijā, pl. 5 p.p. **Māc. A. Ozols.**

Abās baznīcās pēc dievkalpojuma apakšējās zālēs skolu noslēguma akts ar bērnu priekšnesumiem.

Jauniešu iesvēte notiks 29. jūnijā, pl. 3 p.p. Betlēmes baznīcā ar dievgaldu. Šī konfirmācija sevišķi domāta kolledžu jauniešiem un karavīriem, kas dzīvo ārpus draudzes robežām un nevar apmeklēt regulārās draudzes iesvētes mācības pavasarī un rudenī. Mācības sāksies pirmdien, 23. jūnijā, un turpināsies nepārtraukti visu nedēļu.

Detroitā (Mich.). Kristus ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojums apust. Pētera un Pāvila d. 29. jūnijā, pl. 2 p.p. Christ Evangelical Lutheran Church W. Philadelphia un Third ielu krustojumā (uz vakariem no Fisher building).

Prāvests Alb. Birnbaums introdukcijas dievkalpojums, ko vadīs prāvests J. Ozols no Grand Rapidiem, māc. R. A. Millers no Detroitas un māc. J. Kugrēns no Klīvlendas. Satiksme: Woodward ielas tramvajs vai Hamilton ielas autobusi.

Draudzes un māc. adrese: 1808 Elsmere, Detroit 9. Mich. V. I. 1-8774.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ (LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZES)

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. t. 70136). **Otavā,** 22. jūn., pl. 2,30 p.p. (sv. Pētera b.) ar sūtņā K. Zariņa, ģenerālkonsula, Braisona un konsula V. Tomsona piedalīšanos. Pēc dievkalp. programma ar sūtņa runu. **Montreālā,** 29. jūnijā piedalīsies dievkalp. Redeemer b-cā.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland Str. Winnipeg, Man.). **Dauphinā,** dievkalp. 22. jūnijā. **Vinipegā,** 29. jūnijā, plkst. 4 p.p. dievkalp. Sv. Pētera b-cā. Iesvētes mācības sākums 30. jūn., plkst. 7 vakarā b-cas apakštelpās.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Street, London, Ont.). **Londonā** 29. jūnijā, plkst. 4 p.p. Trīsvienības bazn. dievk. Lūdz pieteikties iesvētes mācībai.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). Hamiltonā, 22. jūnijā, plkst. 2 p.p. bērnu dievkalp. Trīsvienības b. (18 Victoria Ave. So.) Jaunatnes sanāksme 26. jūnijā, plkst. 6,30 vakarā mācītāja mājā. Dāmu komitejas sanāksme paredzēta svētdien, 29. jūn., plkst. 6,30 vakarā mācītāja mājā.

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda Que.). Virdžinijtaunā 22. jūn., pl. 2 p.p. Anglikāņu b. **Timminsā,** 29. jūnijā, plkst. 12,30 dievkalp. Kristus b-cā.

Māc. E. Caune (10827 — 114 Str. Edmonton, Alta; t. 41890) Edmontonā, 29. jūn., plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa b-cā dievkalp. un pēc tam draudzes sanāksme b-cas zālē. **Kalgarijā,** 6. jūlijā, pl. 1 dienā Jaunatnes iesvēte Pirmā luterāņu b-cā. Draudzes dievgalds. **Letbridžē,** 20. jūlijā, pl. 3 p.p. Kristīti: Uldis Pēteris Nagliš, Henrija un Ingas d. (Kalgarijā); Ervīns Alberts Bredenfelds, Alberta un Veltas d. (Edmontonā). Iesvētīti: Guna Zakis, Meta Zakis (Letbridžē). Laulāti: Harijs Ilgvars Tarksis (no Edmontonas) ar Birutu Mariju Kajaks (no Kalgarijas). Apbedīts Kārlis Ints, 44 g. v. no Edmontonas.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd. Monteral, Que.) **Monterālā,** 29. jūn., plkst. 4 p.p. Redeemer b-cā, 285 Clarke Ave, Westmount. Dievkalpojumā ieradīsies sūtnis K. Zariņš, uzrunājot draudzi. Kā viesi piedalīsies prāv. A. Skrodelis un māc. A. Čops. Soliste Natalija Valdovska.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Māc. Arturs Voitkus Hamiltonā, Pāvila ev.-lut. draudzē. Dievkalpojums svētdien, 22. jūnijā, plkst. 8,45 rītā. Svētdienas skola plkst. 10.00. Kristīts Valters Ēriks Balodis. Uzsaukti: Arturs Mīme ar Astridi Matīss.

TORONTO BAPTISTU dievkalpojums svētdien, 22. jūn. pl. 17, Walmer Road Bapt. bazn. telpās. Piektdienās pl. 20 Bībeles un lūgšanu sapulce. **Māc. R. Ekšteins.**

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

EIROPA UN ASV PREZIDENTA VĒLĒŠANAS

Ikvienam Eiropas politiķim, kas mēģina formulēt attiecīgas valsts politiku un tās notikumus šim 1952. gadam, ir vienmēr jārēķinās ar diviem ļoti svarīgiem faktoriem — Maskavas Politbiroja darbību un ASV prezidenta vēlēšanām. Diemžēl, ne pirmais, ne otrs faktors nedod iespēju ieskatīties tajos un paregot: tā tas notiks un ne citādi! — Tamdēļ arī ikvienas Eiropas valsts ministru prezidentam nākas savas politikas likteni stiprā mērā atstāt Maskavas un Vašingtonas izlemšanai.

Runājot par Maskavas turpmāko politiku un tās izturēšanos Eiropā, gandrīz visi valstsvīri ir vienis prātis, ka Politbirojs turpinās savus kāŗos centienus, pakļaut sev vienu vai otru valsti vai arī vājināt atsevišķu valstu nacionālo un saimniecisko politiku, bet šo uzdevumu veikšanai Pad. Savienība nav gatava vai, pareizāki sakot, nevēlas lietot ieročus. Pad. Savienības nodomi ir pilnīgi sveši pat ārzemju slepenam dienestam, kas arī neapstiprina presē šad tad pieminētās baumas par Pad. Savienības karaspēka savilkšanu Eiropā. Savu minējumu par Pad. Savienības izvairīšanos pagaidām no īstā kaŗa Eiropas politiķi motivē ar to, ka Pad. Savienība pašreiz no šāda kaŗa neko neiegūtu, drīzāk gan tā pārvērstu Eiropu par gruvešu kaudzi. Šī aprēķina dēļ arī tā nevēlas priekšlaicīgi izšķiest savu karaspēku un kaŗa materiālu. — Cik šis minējums ir pareizs, rādīs nākotne. —

Ja arī Eiropas politiķiem ir iespējams tiesīt šādu pareģojumu par Maskavu, tad tie ir pilnīgā nezinā par ASV turpmāko ārpolitikas līniju, kas pašreiz paliek arvien neskaidrāka un atturīgāka. Un šī neskaidrība un atturība turpināsies tik ilgi, kamēr šī gada novembrī nebūs noslēgušās ASV prezidenta vēlēšanas. Pagājušos 4 gados Eiropa ir ieguvusi divas atziņas: pirmā, pat liela ārpolitikas eksperta pareģojums par ASV ārpolitiku var būt gluži nepareizs, un otra ASV prezidenta kandidātu politika, ko tie propagandē tautai, var stipri mainīt savu saturu pēc šī kandidāta ievēlēšanas par prezidentu. Propagandas politika ir nepieciešama popularitātes iegūšanai tautā un politikos, bet to īstenot ir ļoti grūti. —

Tomēr visu Eiropas valstu politiķi izrāda ļoti lielu, pat drudžainu interesi par ASV prezidenta vēlēšanām: vai uzvarēs demokratu, vai republikāņu partija un tieši kurš no republikāņu kandidātiem tiks izraudzīts par šīs partijas galveno kandidātu republikāņu partijas kongresā jūlija sākumā Čikāgā. Runājot par demokratu partiju, Eiropā ir viena doma: vienalga, kas arī tiktu ievēlēts no demokratu partijas par ASV prezidentu — Kifauers, Harimens vai Rasels — tie visi savā ārpolitikā ieturētu Trūmena iesākto ārpolitisko līniju, proti, galveno vērību piešķirt notikumiem Eiropā un atstāt Āziju otrā vietā; turpināt Maršala plānu, atbalstīt Ziemeļatlantijas Līguma Organizāciju un Eiropas kopējo aizsardzības plānu. Citāda attieksme ir pret republikāņu partijas kandidātiem. Visi eiropieši ir pārliecināti, ka ģen. Eizenhauers savā ārpolitikā paturētu Trūmena doktrīnu. Eizenhaueru uzskata par noteiktu Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas aizstāvi, viņš arī atbalsta Vācijas pilnīgu līdzdalību Eiropas kopējā aizsardzībā.

Citādas domas eiropiešiem ir par Taftu, un ja viņiem būtu tiesības vēlēt ASV prezidentu, tie noteikti balsotu pret. Viņā tie saskata, ja ne ASV izolācionistu novirzienu, tad noteikti tādu politiķi, kas Āziju stāda pirmajā vietā. Sava financiālā politikā viņš vēloties samazināt ASV militāro budžetu uz Eiropas aizsardzības lēses. Protams, šie Eiropas politiķu pareģojumi var izrādīties stipri nepareizi, taču šāds noskaņojums Eiropā pastāv, un nav tāda atbildīga valstsvīra šai kontinentā, kas neuzskatītu nenobeigtu savu interviju ar amerikāņu žurnālistiem, nepieminot ASV prezidenta vēlēšanu iznākumu. Viņi stipri cer, ka Tafts netiks par republikāņu kandidātu un ja tomēr tas notiktu, tad tie vēlas, lai viņš vēlēšanās zaudētu demokratu kandidātam.

Šai sakarā arī svarīgi ārpolitiski lēmumi Eiropā tiek atbīdīti uz vēlāku laiku. Tā, piem., par ASV, Anglijas, Francijas un Padomju Savienības jaunām sarunām attiecībā uz visas Vācijas apvienošanu, atbildīgi politiķi Eiropā ar Adenaueru priekšgalā ir pārliecināti, ka nekas pārsteidzošs un nekas izšķirošs šai jautājumā pirms jaunā ASV prezidenta ievēlēšanas netiks pieņemts. Adenauers cer, ka starplaikā Eiropas kopējās aizsardzības līgumu lielvalstis savos parlamentos ratificēs un Vācijas armijas formēšana tiks uzsākta. Ja ASV pilsoņi ievēlēs par prezidentu kandidātu ar stiprām simpatijām pret Eiropu, tad arī Eiropas bloka aizsardzība tiks ievērojami pastiprināta. Tikai pēc tam varētu uzsākt sarunas ar Maskavu par Vācijas apvienošanu.

Protams, šie pareģojumi var izrādīties nepareizi, jo viss ļoti stipri atkarājas no tā, kādu politiku ir nospraudusi Kremļa varas vīri un kāds būs ASV prezidenta vēlēšanu iznākums 4. novembrī. Līdz tam laikam Eiropas politika atradīsies nogaidīšanas stadijā. M.

RAKSTU KRĀJUMS PAR
LATVIEŠIEM
KANADĀ

Ikviens tautietis rakstu krājumu LATVIEŠI KANADĀ var iegādāties ar Kanadas latviešu organizāciju vai draudžu starpniecību vai arī, pasūtinot tieši apgādam:

Grāmatas cena, ieskaitot piesūtīšanas izdevumus, ir $2.50

V. ZIEDIŅA APGĀDĀ
218 Greenwood Ave,
Toronto, Ont., Canada.

GRĀMATA PAR LATVIEŠIEM KANADĀ

Atzīmējot Latvijas valdības ārkārtējo pilnvaru nesēja sūtņa Kārļa Zariņa viesošanos Kanadā, Valtera Ziediņa apgāds publicējis piemiņas izdevumu „Latvieši Kanadā".

Šajā rakstu krājumā pirmo reizi vārdos un attēlos dokumentēta latviešu organizāciju, draudžu un kopu izveidošanās, mūsu centieni Latvijas brīvības atkarošanai, kā arī darbi latviski—kulturālajā dzīvē.

Izdevumā atrodamas ziņas par visām lielākajām latviešu apmetnēm Kanadā no Atlantijas līdz Klusajam okeanam. Līdzās tautiešu dzīves aprakstam nozīmīgākajos Kanadas centros rakstu krājumā atrodama arī pārbaudīta informācija par darba iespējām, izpeļņu un citiem latviešu trimdiniekus interesējošiem jautājumiem. Tekstu papildina vairāk kā 100 foto attēlu. Grāmatai pievienots arī plašs latviešu organizāciju, draudžu un pasākumu adrešu saraksts.

Rakstu krājumu „Latvieši Kanadā" var iegādāties ar latviešu organizāciju vai draudžu starpniecību, vai pasūtinājot tieši apgādam — 218 Greenwood Ave, Toronto. Grāmatas cena, ieskaitot piesūtīšanas izdevumus, ir $2.50.

GAIDAS RĪKOS LATVISKUS VAKARUS

Toronto latviešu gaidu vadītājas 17. jūnijā apspriedē nolēma katru mēnesi rīkot vienu latvisku vakaru. Triju šādu vakaru ienākumi būtu nododami dažādām Toronto latviešu organizācijām labdarīgiem mērķiem. — LNAK veco ļaužu pabalstam, DV invalidu aprūpei un TLB sestdienas skolai. Pārējo vakaru ienākumi domāti jaunatnes audzināšanas darbam gaidu un skautu organizācijā.

Paredzēts rīkot arī arodnodarbības dažādās daiļamatniecības nozarēs, par ko pēdējā laikā radusies dzīva interese gaidu starpā. Domāts pieaicināt attiecīgo nozaru speciālistus. I. P.

*

Skautu un gaidu nometne sāksies 27. jūnijā un turpināsies līdz 30. jūnijam Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā. Nometnē paredzētas arī dažādas sacensības ar veiksmīgāko kopu vai skautu, resp., gaidu godalgošanu.

Tautieši un organizācijas laipni lūgti nākt talkā ar balvu iegādi. Godalgām domātie priekšmeti nododami Intai Purvai, Londonas ielā 90, tel.: KE 8609. Tuvāku informāciju sniegs pulciņu vadītājas. I. P.

PATEICĪBA

LNAK Padomes prezidijs izsaka sirsnīgu pateicību Pirmās ev.lut. baznīcas mācītjam A. Čopam un draudzes padomei par Sv. Andreja b-cas telpām LNAK sesijai un par viesmīlību.

KOREJĀ IEVAINOTS LATVIEŠU KAŖAVĪRS

ASV Aizsardzības departaments ziņojot par kritušajiem un ievainotajiem Korejā piemin kā ievainotu arī latviešu jaunekli dižkareivi (pfc) Elmāru Freibergu. Viņa vecāki dzīvo Toms — Riverā, N.J.

Ko, bāliņi, kausimies
Pašā Jāņu vakarā,

Jūs mums dosit speķa rausi,
Mēs Jums saldu alutiņu.

ZEM BĒRZU SMARŽĪGAJIEM ZARIEM, PIE LATVISKĀ MIESTIŅA KAUSIEM, JĀŅU SIERA RITUĻIEM UN SPEĶA PĪRĀGIEM

STEIGSIMIES IELĪGOT JĀŅU NAKTI

Piektdien, 20. jūnijā, plkst. 20.00

krāšņi dekorētajās plašajās COLUMBUS Hall telpās,

582 SHERBOURNE IELĀ (pie Bloor) LĪKSMOJOTIES

LĪDZ PLKST. 2.00 NAKTĪ

KOPĀ AR DAUGAVAS VANAGU UN SPORTISTU SAIMI

SPĒLĒS LABĀKAIS POĻU ORĶESTRIS PILNĀ SASTĀVĀ

PUIŠU, MEITU UN SABIEDRISKĀS DZĪVES TIKUMU APLĪGOŠANA

GALDIŅUS LŪDZ REZERVĒT PA TĀLR. LA 4028

Līgotājus no plašās apkārtnes sagaidīs RĪCĪBAS KOMITEJA

VAI TAS BIJA LABI?

Jūsu laikraksta 14. jūnija n-rā bij. Brīvās Balss saimniecības vadītājs V. Bekera kungs ievietojis rakstu, bij. Brīvās Balss pirkšanas—pārdošanas līguma apgaismojums. Lai pakalpotu Brīvās Balss kreditoriem un sabiedrībai ar pilnīgi autentisku informāciju, šeit sniedzu noslēgtā līguma ar tā pielikuma pilnu tekstu, kas bez liekiem vārdiem atspēko visas uz faktiem nedibinātās apkārtrunāšanas.

LĪGUMS

LCK apgāds un Latviešu apgāds Kanadā konstatē, ka latviešu nacionālo spēku vienošanai un cīņā par Latvijas atgūšanu un pasaules tālēs izkaisīto latviešu objektīvai informēšanai par svarīgākiem latviešu dzīves un pasaules notikumiem, ir nepieciešams saimnieciski stabils un no politiskiem strāvojumiem neatkarīgs laikraksts, tāpat latviskā gara un kultūras saglabāšanai trimdā izkaisītos tautiešos nepieciešama laba latviska grāmata. Šos uzdevumus vissekmīgāki var veikt, ja latviešu apgādi apvieno spēkus un materiālos līdzekļus, kā arī ja apgādu darbu paklauj sabiedriskai kontrolei un privāto interešu vietā liek Latvijas atbrīvošanas cīņas ideoloģiju un latviešu kopējās nacionālās intereses, tāpēc abi augstākminētie apgādi vienojas par LCK apgāda, laikraksta Latvija, Latviešu Apgāda Kanadā un laikraksta Brīvā Balss turpmāko apsaimniekošanu.

1.

Latviešu Apgāds Kanadā līdz ar šo pārdod LCK apgādam Latviešu Apgādu Kanadā līdz ar laikrakstu Brīvā Balss, kas iznāk Toronto, 1534 King St. W., ieskaitot visu inventāru, grāmatu un iespieddarbu krājumus, ražošanas materiālus, kartotekas un visas apgāda un laikraksta pārējās materiālās vērtības par labprātīgi nolīgtu cenu: $1.759.65 (Viens tūkstotis septiņi simti piecdesmit deviņi dolari un sešdesmt pieci centi), kas sastādās no sekojošām summām: a) par inventāru — $432.64 b) uz priekšu samaksātā abonēšanas maksa par Brīvo Balsi $1.200.81 c) dažādas saistības: $126.20.

2.

Pie šī līguma parakstīšanas pārdevējs sastāda LAK bilanci uz nodošanas brīdi, kas ir šī līguma sastāvdaļa un kurā uzrādītas visas apgāda materiālās saistības un vērtības, kā arī precīzs laikraksta Brīvā Balss pašreizējais abonentu skaits. Šī bilance ir baze pirkuma summas noteikšanai un ja vēlāk izrādītos, ka bilancē uzdotie dati neatbilst faktiem, vai arī mantu apcenojumi vai saistību aprēķini izdarīti augstāki kā normāli tas būtu vajadzīgs, pircējam tiesbas prasīt pirkšanas summas revidēšanu.

3.

Ārpus šinī līgumā minētās pirkuma summas pircējs neatbild ne par kādām citām pārdvēja saistībām pret trešām personām.

4.

Pirkuma summu pircējs apņemas samaksāt sekojoši:

a) par $1.200.81, kas ir par laikrakstu Brīvā Balss uz priekšu iekasētā abonēšanas maksa, pircējs apņemas šiem abonentiem attiecīgā ekvivalentā izsūtīt jauno laikrakstu, par kuru tiek runāts tālākos pantos;

b) par pārpalikušo pirkuma summas daļu pircējs sedz LAK bilancē uzņemtās saistības pret trešām personām.

5.

Ar šī līguma noslēgšanu laikraksts Brīvā Balss tiek apvienots ar laikrakstu Latvija. Laikraksts Brīvā Balss, LCK apgāda noteiktā laikā izbeidz iznākšanu un tanī vietā sāk iznākt laikraksta Latvija izdevums Amerikai.

6.

Ņemot vērā, ka Latvija ir lielākais latviešu laikraksts trimdā, kas plaši izplatīts visos kontinentos, kur latvieši dzīvo, abas līguma slēdzējas puses vienojas jauno laikrakstu nosaukt par Latvija, piepaturot arī Latvijas nosaukuma grafisko ietērpu, bet lai lasītājam parādītu abu laikrakstu labprātīgo apvienošanos, jaunā laikraksta galvā, mazākā formātā ietilpināt arī Brīvā Balss.

7.

LCK apgāds uzņēmuma rentabilitātes robežās apņemas paturēt darbā laikraksta Brīvā Balss pastāvīgos darbiniekus, maksājot tiem uzņēmuma materiālo spēju robežās piemērotas algas. Atkāpšanās no šī līguma panta pielaujama darba disciplīnas un profesionālās ētikas pārkāpšanas gadījumos, kā arī laikraksta tirāžas krišanas gadījumos. Tāpat atkāpšanās no šī līguma panta pielaujama, ja vēlāk izrādītos, ka līguma slēgšanas brīdī par pārdodamo objektu uzdotās ziņas neatbilst faktiem.

8.

LCK apgāds ir sabiedrisks pasākums un jaunā laikraksta tīrā peļņa tāpat kā LCK apgāda tīrā peļņa līdz šim, izlitojama trimdas latviešu nacionāli politisko un sabiedriski kulturālo pasākumu atbalstīšanai kā arī sociālo mērķu sekmēšanai.

9.

Šis līgums izgatavots divos eksmplāros un izsniegts katrai līguma slēdzēja pusei.
Toronto, Ont.
1951. gada 23. jūnijā.

VIENOŠANĀS RAKSTS

pie LCK apgāda un LAK 1951. gada 23. jūnija pirkšanas un pārdošanas līguma.

LCK apgāds un Latviešu Apgāds Kanadā 1951. gada 23. jūnijā, noslēdzot Latviešu Apgāda Kanadā pirkšanas—pārdošanas līgumu, konstatē, ka pēdējā kasē ir iemaksātas sekojošas dalību naudas:

1. K. Dobelis — $190.00; 2. B. Senkviča—Ziemanis — $150.00; 3. V. Bekers — 170.29. Kopā $510.29.

Abas līguma slēdzējas puses vienojās, ka šī nauda tiek nodota LCK apgāda rīcībā un tā atmaksājama īpašniekiem, ja starplaikā nepanāk citu vienošanos, ne vēlāk kā līdz š. g. 31. decembrim.

Šis vienošanās raksts ir augstāk minētā līguma sastāvdaļa.
Toronto, Ont.
1951. g. 23. jūnijā.

Līgumā minētā pirkšanas maksa $1759.65 pārdevējiem nokārtota 1951. g. jūlijā un to kvitējis pats V. Bekera kungs ($558,84 skaidrā naudā, bet par $1.200.81 pārņemti BB abonenti.

Tāpat līguma pielikumā (vienošanās rakstā) fiksēto summu $510,29 paiju naudas pilnībā saņēmis V. Bekera kungs jau 1951. g. jūlijā, tātad stipri pirms noteiktā 31. dec. termiņa.

Šeit katrs var lasīt, ka līguma pielikumā (vienošanās rakstā) gan minētas B. Senkeviča kundzes un V. Bekera kunga paijas, bet par I. Jankovska kungu nav nekas minēts. Ja viņam kas no Brīvās Balss pienācās, to vislabāk vajadzēja zināt visiem tikko minētajiem darbiniekiem, jo viņi vienošanās rakstu ir parakstījuši no BB puses.

Man nav uzdevums skaidrot, kur palikusi par Brīvo Balsi saņemtā nauda, bet viens ir pavisam skaidrs, ka saistības ir jākārto tam, kurš tās ar vienošanos (šinī gadījumā formēli noslēgtu līgumu) uzņēmies. Es savas saistības esmu nokārtojis pilnībā un sagaidu, ka bij. Brīvās Balss īpašnieki tās arī godam nokārtos. Kam kas kārtojams, līgums nepārprotami pasaka. Vai bija labi apgrūtināt sabiedrību ar paskaidrojumiem, kuri īsti negrib izturēt kritiku.

J. Niedra,
bij. LCK apgāda vadītājs Kanadā.

*

Lai izbeigtu ieilgušo polēmiku, redakcija jūtas spiesta dot vietu arī sekojošai vēstulei:

„Nekad un nekur mēs neesam nolieguši rakstveida līguma un tā pielikuma teksta pastāvēšanu, kā nolīgtās vienošanās sastāvdaļu. Laikraksta Latvija Amerikā 14.VI paskaidrojuma lasītājiem ir zināms, ka blakus līgumam ir bijusi arī mutvārdu vienošanās, ko Niedras kungam, kā galvenajam pilnvarotājam no LCK apgāda puses, šodien atcerēties, šķiet, nav patīkami. Kādu kritiku gan iztur šodien N. kga apgalvojums par nokārtoto $558.84 samaksas summu, ja tai pašā laikā šī summa pilnos apmēros izlietota laikraksta rēķinu samaksai? Par to liecina paša N. kga atzīme uz rēķ.: „maksāts no saņemtās summas". Nav taisnība, ka kāds no bij. BB izdevējiem jebkad būtu saņēmis svinīgi apsolīto paju atmaksu. Kā jaunā apgāda darbinieks esmu sākumā divas nedēļas N. kga vietā maksājis rēķinus un norēķinājies par to N. kgm — kā par bankas kontu, tā arī skaidrā naudā, ko ikviens var pārbaudīt pēc dokumentiem vēl šodien. Jankovska kgm atmaksājamās paijas nepieminēšana līguma pielikumā, kā ikvienam no toreiz klātesošiem ir zināms, notika uz N. kga lūgumu un solījumu kārtot personīgi. Apgalvot ko citu ir — apgalvot nepatiesību. Cerēsim, ka N. kgm pēc šīs mūsu piezīmes nu būs radusies nepieciešamība pierādīt savu „patiesību" ārpus laikr. slejām. Līdz tam brīdim to var apzīmēt par latviešu sabiedrības muļķošanu, sniedzot tai apzinīgi tendenciozus paskaidrojumus, kas neatbilst patiesībai.

Bij. laikr. BB izdevēju uzdevumā.

V. Bekers,
laikr. saimn. vad.

ZIEDOJUMI

(Pārnesums no 2. lpp.)

Daugavas Vanagu Rietumvācijas valdes konts aprūpes vajadzībām:

Atlikums uz 1952. g. 1. janvāri $1.075,25. Janvārī šai kontā nav ieskaitīts. Atlikums kontā uz 1952. g. 1. febr. $1.075.25.

Kasē uz 1952. g. 1. februāri:

DV Pārstāvībā ASV $347.13; DV Apvienības Bostonā $30.72; DV Apv. Vašingtonā $73.62; DV Apv. Filadelfijā $66.75. Kopā uz 1952. gada 1. februāri $518.22.

J. Vinters, kasieris
A. Līdacis, DV Pārst. ASV

Š. g. 26. maijā pēc grūtām ciešanām aizgāja aizsaulē mūsu mīļā

Ella Baunsone

Apbedīta 29. maijā Lee kapsētā, Salemā, Ore

Par viņu skumst

māte Latvijā,
Salemas latvieši,
Oregonas Latviešu Biedrība

(92)

VERAS KEIŠS
LATVIEŠU BALETA SKOLAS
PIRMAIS AUDZĒKNU VAKARS

AR VERAS KEIŠES PIEDALĪŠANOS

Svētdien, 29. jūnijā, plkst. 19.00 (precīzi), Sv. Andreja baznīcas augšējā zālē, Carlton un Jarvis ielas stūrī.

IEEJA $1.00 — BĒRNIEM LĪDZ 14 G. V. PUSCENA. BIĻEŠU IEPRIEKŠĒJA PĀRDOŠANA LOTUS PUĶU VEIKALĀ, 854 BATHURST ST. UN SARĪKOJUMA DIENĀ PIE KASES (82)

MĒBEĻU VEIKALS

Bagātīgs jaunu un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:
kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianino utt.

ATVĒRTS KATRU DARBDIENU LĪDZ PL. 8 VAK.
RUNĀ ARĪ KRIEVISKI.

QUEEN WEST FURNITURE Co.
587 Queen St., W., Toronto, Ont. Telef. WA 6812

MĀJSAIMNIEKU IEVĒRĪBAI!

Installē visāda veida eļļas apkures, burnerus, silta gaisa un ūdens apkuri, kā arī gāzes un ūdensvadus ierīko un labo.

GARANTĒTS DARBS — ZEMAS CENAS — ILGGADĪGA PRAKSE

ĀDOLFS LAGŪNS
964A Bathurst St., Toronto, Ont., tel. ME 6583

$3.500 IEMAKSA,
Ontario-Bloor rajonā
8 istabu ķieģeļu māja
Tūlīt iegūstama.
PILNA CENA $9.500
Vaicājiet pēc
Mr. TRETCHIKOFF
WILLIAM BOLLAND
Real Estate — LL 3744
(84)

FRANK VASS, B.A.
ADVOKATS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un Spadiņa ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352

Jaunākās grāmatas!
KNUTA LESIŅA noveles un stāsti
LEPNĀS SIRDIS
broš. 2.30, ies. 3.00
VIĻA LESIŅA
DZIRKSTIS
Nedienu stāsti
broš. 1.75, ies. 2.40
PIEPRASIET JAUNĀKO IZDEVUMU CENRĀDI
R. KRŪKLĪŠA GRĀMATNĪCA
1109 E. Gr. River Ave
East Lansing, Mich., USA
(73)

Montreāliešu ievērībai!
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā.
Tel. WE 5543.
Fotografēšana sarīkojumos. Grupu un kāzu uzņēmumi. Portrejas. Foto pasēm. Foto—amatieŗi, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem.
Piedāvāju greznā ādas izstrādājumā — foto albumus, grāmatu vākus, kabatas portfeļus u. c. Izstrādājumi latviskā stilā. Esmu runājams jebkurā laikā

FOTOLABORĀTORIJA
J. BIRNIS
Attīsta Jūsu filmas, plates, kopē un palielina
RŪPĪGS DARBS!
3 HURNDALE AVE, GE 8120
TORONTO (955)

S. LOCĀNS
izpilda dažādus transporta darbus vakaros un sestdienās
LL 9053, Toronto

A. FLAUMS
PULKSTEŅU, ZELTA UN SUDRABA LIETU VEIKALS UN DARBNĪCA, TORONTO
331 Bay St., istaba 117, otrā stāvā,
tel. WA 5790 un dzīvoklī OX 4815
AUGSTĀKĀS KVALITĀTES ŠVEICES PULKSTEŅI
Automatiskie, droši pret ūdeni un sitieniem. Chronografi un ar kalendāru, nerūsējoša tērauda un zelta
Sienas pulksteņi un modinātāji (arī elektriskie)
Lai iegūtu visprecīzāko gaitu, jaunos un labotos pulksteņus pārbauda ar speciālu pārbaudes aparātu WATCHMASTER'u
GREDZENI, zelta laulību dzedzeni (pēc eiropiešu parauga) un LATVISKAS ROTAS — kalumi lielā izvēlē.
LATVIEŠU SKAŅU PLATES
Uz pasūtinājumu arī BIEDRĪBU VAI ORGANIZĀC. NOZĪMES
RABATS! (14) NOMAKSA!

LATVISKAS ROTAS
zeltā un sudrabā izgatavo daiļamatnieks — zeltkalis
ALEKSANDRS GUGĀNS «47»
248 Hastings Ave, Toronto, Ont. Tel. HA 9544

AUTO VADĪŠANAS KURSI
OPERĀTORA UN ŠOFERA LICENCĒM
A. MASINGS
565 Logan Ave, Toronto, tel. HA 1688, zvanīt pēc pl. 9 vak.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
143 Queen St., W., Toronto, tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)